



Гласник

ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

БРОЈ 30 ГОДИНА VIII БЕОГРАД, мај 2013.

www.ingkomora.rs

ISSN 1452 - 3477



КРУПАН ПЛАН

**Морамо
ићи у сусрет
догађајима**

Стране:
17 – 19.

СКУПШТИНА

**Извештаји са
Друге и Треће
редовне седнице
Скупштине ИКС**

странице:
21-34 и 43-53

ДОКУМЕНТА

**План рада и
Финансијски
план за
2013.**

странице:
35-42

PRECIZNO I BRZO PROJEKTOVANJE SA NOVIM LG PROJEKTANTSKIM SOFTVEROM



PROFESIONALNI
SOFTVER ZA NAJOŠTRIJU
KONKURENCIJU!

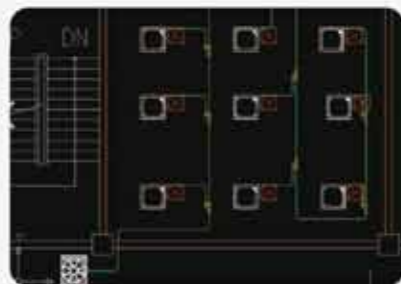
BUDITE NAJBRŽI!

- Projektovanje i crtanje kao AutoCAD add-on aplikacijom
- Simulacija na CAD crtežima
- Mogući izbor VRF, Multisplit, CAC sistemi i uređaji
- Višestruko povećanje učinka pomoću LG rešenja
- Rešenje svih projektantskih zadataka za DX sisteme
- Automatsko crtanje odvođenja kondenzata, komunikacionih kablova i daljinskih upravljača sa vodovima



BUDITE NAJPRECIZNIJI!

- Automatski izbor komponenti
- Automatsko projektovanje cevovoda uzimanjem u obzir mogućnosti
- Provera priključaka i prikazivanje kvarova



BUDITE NAJVEŠTIJI!

- Ušteda vremena i do 60%
- Lako praćenje planova cevovoda i kablova
- Ažuriranje softvera sa web servera putem interneta
- Mogućnost brze izrade više projektnih koncepcija



AKO SU ROKOVI KRATKI, REŠENJE JE LATSCAD!

ПИСМО ГЛАВНОГ УРЕДНИКА

МИЛОВАН ГЛAVOЊИЋ,
ПРЕДСЕДНИК ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Још једни избори, па пуним једрима напред



Поштоване колегинице и колеге,

први пут Вам пишем/шаљем писмо као главни и одговорни уредник „Гласника“ и одмах најављуем да ћу писати мало о прошлости, више о будућности.

На истеку прошле године (21. децембар) конституисан је трећи сазив Скупштине Коморе и изабрани председник и потпредседник, што је означило завршетак изборног циклуса. Шест недеља касније (28. јануар 2013.) изабран је председник Управног одбора ИКС, односно, Председник Коморе, а Министарство грађевинарства и урбанизма у тај орган послало је тројицу својих представника. Међутим, ту није крај процедуралним ставрима, јер је требало донети радна и финансијска документа (планови и програми) за 2013. годину, што је учињено на Трећем редовном заседању Скупштине (29. март). И ту није крај изборима.

У протекла три месеца Комора је радила „пуном паром“, активности су се несметано одвијале, а ако би хтео да истакнем неки посебан резултат, мислим да је то добра сарадња са „нашим“ Министарством грађевинарства и урбанизма. Најмање 4-5 пута сам одлазио код министра на разговор и то увек на моју молбу или захтев, како хоћете, и врло успешно се договарали о будућој сарадњи. Понудили смо све своје креативне потенцијале и материјалне ресурсе, како би дали допринос покретању српске грађевинарске индустрије. Као мост у тој сарадњи послужиће нам представници министарства у УО ИКС, јер смо се одмах разумели – ми желимо још бољу и квалитетнију Комору, они нас у томе подржавају.

Стара/нова стратегија Коморе била је и у побољшању односа са струковним организацијама. Тако смо на 39. Сајму грађевинарства у Београду наступили са Удружењем грађевинских инжењера Србије, док смо један од троје спонзора 8. БИНА (уз Министарство културе

и Град Београд), чији је организатор Друштво архитеката Београда. У том духу и правцу ћемо наставити сарадњу не угрожавајући сопствену егзистенцију и убрзани развој.

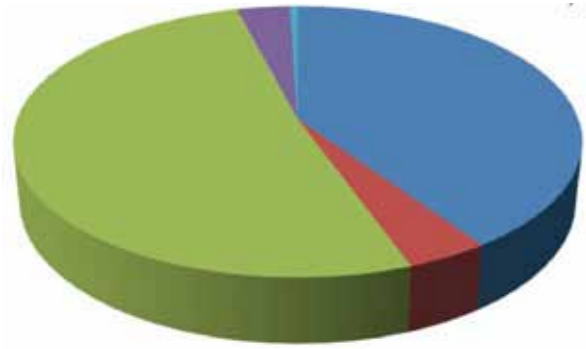
Већ рекох да ћу више о будућности, па ево. Очекују нас још једни избори. Овога пута за чланове Управног одбора из реда наших чланова. Бирамо, председника и потпредседника, и по једног члана из две највеће матичне секције (Пројектанти и Извођачи радова). С обиром да су чланови УО ИКС по функцији и председници извршних одбора четири матичне секције изабраћемо све чланове ИО матичних секција.

Очекујем да 4. Редовна седница Скупштине ИКС која се одржава 10. маја, прође у најбољем реду, па да већ сутра дан – кренемо у реализацију започетог. Пре свега на модернизацији Коморе и свих њених делова и сегмената. А један од њих је и ово информативно гласило. Морамо га учинити динамичнијим, модернијим у садржајном и графичком/дизајнерском смислу, богатијим у информативном погледу. То ће бити моја обавеза, као главног уредника, али и очекујем помоћ сваког члана Коморе који има сензибилитета и знања у овој области.

И још само реч-две о Дану Коморе – 14. јуни.

Долазећи 14. јуни је изузетан дан, јер тада пунимо „прву децену постојања“, што значи да ћемо га обележити богатије и атрактивније него до сада. Уручићемо Награде Коморе 2013. Конкурс је објављен и пријаве увелико стижу. Именовали смо и нову Комисију која се стара о испуњености услова, која ће прегледати све нове, али и старе (прстигле предходних година) радове и Управном одбору предложити најбоље за: Награду за животно дело, Годишње награде за изузетно достигнуће изделатности чланова Коморе и Награду за остварење изузетних резултата на почетку каријере.

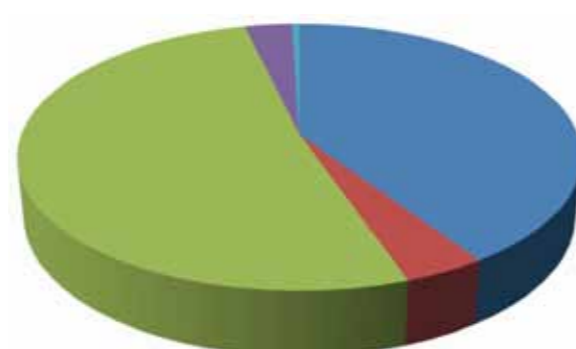
ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО МАТИЧНИМ СЕКЦИЈАМА*



Извођачи радова	15579	Пројектанти	19902
Извођачи радова (виша)	1576	Урбанисти	1343
		Планери	214

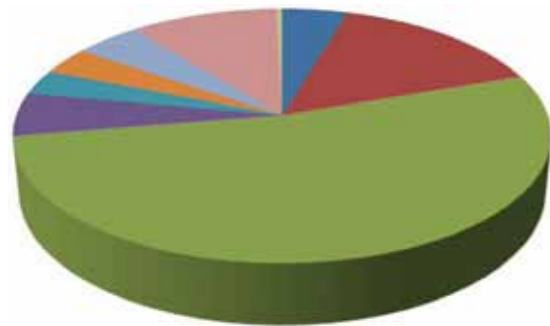
*ЧЛАН КОМОРЕ ИСТОВРЕМЕНО МОЖЕ БИТИ ЧЛАН ВИШЕ МАТИЧНИХ СЕКЦИЈА

ЛИЦЕНЦЕ ЧЛАНОВА КОМОРЕ



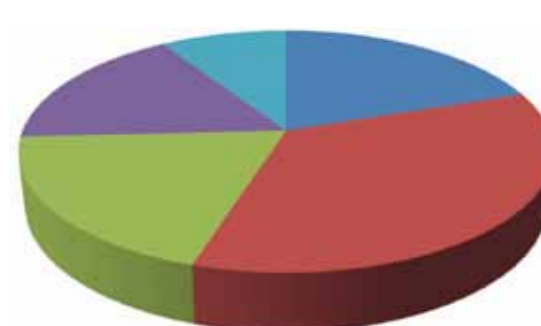
Извођачи	17252	Урбанисти	1352
Извођачи (виша)	1730	Планери	214
Пројектанти	22520	укупно	43068

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО РЕГИОНИМА



Суботица	1166	Чачак	891
Нови Сад	3820	Краљево	1106
Београд	13418	Ниш	2681
Крагујевац	1400	Косовска Митровица	89
Ваљево	827	укупно	25398

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО СТРУКАМА



Архитеката	5095	Машинаца	4244
Грађевинаца	8832	Осталих струка	2357
Електроинжењера	4870	Укупно	25398

БРОЈЧАНО СТАЊЕ ЧЛАНСТВА 26. АПРИЛ 2013.

Укупан број чланова Коморе	25.398
Број издатих лиценци за одговорног планера	214
Број издатих лиценци за одговорног урбанисту	1.352
Број издатих лиценци за одговорног пројектанта	22.520
Број издатих лиценци за одговорног извођача радова:	18.980
лица са високом стручном спремом	17.252
лица са вишом стручном спремом	1.730
УКУПАН БРОЈ ИЗДАТИХ ЛИЦЕНЦИ	43.068

На насловној страни:
Покретна хала као радна средина
за монтажу конструкције in situ
– аутора Светислава Синђелића,
дојена српског грађевинског
конструктерства и мр Бориса
Глигића, доботника Награде
Коморе 2012



ISSN 1452 - 3477 Инжењерска комора Србије је основана Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС.“ бр. 47/2003) ради унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу

СIP - Каталогизација у публикацији Народне библиотеке Србије, Београд • Гласник Инжењерске коморе Србије • COBISS SR-ID • Број 30
• Година VIII • мај 2013. • Адреса редакције: Булевар војводе Мишића бр. 37. • Телефон: 011 655 7410; Факс: 011 2648 523 • E-mail:
info@ingkomora.rs; www.ingkomora.rs • Редакција: Милован Главоњић, главни и одговорни уредник; мр Тихомир Обрадовић, заменик главног
уредника; Радош О. Драгутиновић, одговорни уредник; Милана Миловић, секретар редакције; Драган Ерцег, графички уредник; лектор-коректор,
Инес Маричић; Тодор Предраговић, фоторепортер • Жиро рачун ИКС: 160-40916-33 • Тираж: 25.700 • Овај број "Гласника" штампан је
маја 2013. године • Штампана: "Ротографика" - Суботица

ТРАГОМ ДОГАЂАЈА

На 8. Архиеналу много изложби и предавања

У организацији Инжењерске коморе Србије (ИКС) и Друштва врањских архитеката (ДВА) у Галерији Народног музеја у Врању, одржана је последње недеље у фебруару, (22. – 28.) традиционална манифестација 8. Архиенале (Архиенале 8). Организациони одбор чинио је „квартет“ дипломираних инжењера архитектуре - Сузана Јовановић и Зоран Стојевић из ИКС и Данијела Бандовић и Оливер Денчић испред ДВА. Отварању је присуствовало преко 150 посетилаца, чланова Коморе и културних посленика Врања. Изложбе је видело преко 500, док је стручним/пратећим програмима присуствовало више од 100 људи. Организатори су ове године приредили седмодневну манифестацију – три изложбе, као централни део, и три пратећа предавања на тему архитектуре и нових технологија и материјала у грађевинарству.

На отварању су говорили Сузана Јовановић и Данијела Бандовић, затим, доцент др Александар Кековић, у име Инжењерске коморе Србије, Маја Ристић испред Градског већа Општине Врање и Зоран Стојевић, председник Друштва врањских архитеката. Изложбу је отворио проф. др Милисав Дамњановић, члан Скупштине ИКС.

Ове године на Архиеналу су биле три изложбе, две гостујуће – „50 година модерне Ниша од 1930-1970“ и „Тријенале архитектуре Ниша 2012“, док је трећа изложба имала статус домаће, а била је посвећена фирми «Новеко», поводом две деценије рада и стваралаштва.

Пре званичног отварања изложбе доцент др Александар Кековић је одржао предавање са темом - «Најзначајнији објекти модерне Ниша у периоду 1930 – 1970. године». Кековић је у оквиру свог излагања истакао да је Нишка модерна „покривена“ са четири изложбе, а да се на 8. Архиеналу приказује само једна – трећа по реду. Наиме, четири планиране изложбе треба да представе савремену архитектуру Ниша од 1878. до данас, 2012. године. Сав обухваћени материјал послужиће као основ за израду архитектонског водича Ниша који ће бити публикован ове године за потребе посетилаца на обележавању 17 векова од Миланског едикта.

Манифестација је настављена у понедељак 25. фебруара, прославом фирме «Новеко» која је обележила и прославила 20 година стваралаштва. О две деценије рада фирме говорио је архитекта Драган Ђорђевић, који је на врло духовит начин поздравио присутне и кроз избор неких реализација скренуо пажњу присутнима на проблеме и на однос грађана

приликом реализације пројеката као и саме експлоатације и одржавања објеката.

У уторак 26. фебруара, тачно у 16 сати одржана је презентација фирме “Кнауф” д.о.о. Београд, са темом: «Монтажни фасадни системи и естриси» и «Бенефити система суве градње». Презентери нарече-



Током седам дана у Галерији Народног музеја било је много одлично посећених догађаја

них тема/феномена били су Горан Треневски, дипл. инж.арх. и Петар Ђорђевић, дипл. инж. грађ.

Истог дана, само са почетком у 18 сати, промовисана је монографија «Пројекти и архитектура Александра И. Медведева». Аутор мр Михаило Медведев, дипл.инж.арх. одржао је дивно предавање о животу и раду супружника Медведев, његових родитеља, након напуштања родне Русије. Очев предани рад између два рата и након Другог светског рата, представио је кроз бројне изведене објекте у Нишу - дограђени звоник Саборне цркве, Берзу рада, Шегртски дом (данас Градска скупштина), односно, Берзу рада у Крушевцу и Бајиној Башти. Поред тога представио је и бројне палате и виле у Нишу и Нишкој Бањи, од којих је најпознатија вила Драгише Цветковића, градоначелника Ниша и несрећног председника Владе Краљевине Југославије, потписника „Тројног пакта“ са Немачким рајхом.

Архиенале и после осам година истрајава као традиционална активност архитеката југа Србије у чијој реализацији сад већ равноправно учествују два партнера- Инжењерска комора Србије – Регионални центар Ниш (ИКС) и Друштво врањских архитеката (ДВА). Овогодишњи Архиенале посебно су помогли – Град Врање, РТВ Врање, БиВода, Новеко и Друштво архитеката Ниша (ДАН).

Александар Панчић

Исправка

„Табаковићева награда за архитектуру, као највише признање за изузетан стваралачки и прегалачки допринос у области архитектуре у 2012. години, додељена је господину Слободану Кузмановићу, дипл.инж.арх., из Новог Сада, 09. октобра 2012.године у Мастер центру Новосадског сајма“ саопштење је пристигло у Редакцију из Регионалног центра Нови Сад. Извешавамо се архитекти Кузмановићу због погрешно интерпретираног презимена (Кузманов) као и читаоцима „Гласника“. Радош О. Драгутиновић, одговорни уредник.

Улагање у будућност

Седми крагујевачки сајам грађевинарства на изложбеном простору „Шумадија сајама“ и трајао три дана – од 28. фебрура до 2. марта. Покровитељи овогодишњег Сајма грађевинарства били су Инжењерска комора Србије и Град Крагујевац.

Седми крагујевачки сајам грађевинарства отворио је Милован Главоњић, председник Ин-

жењерска комора Србије ове године појавила као веома значајан партнер, и као покровитељ 7. Сајма грађевинарства, заједно са градом Крагујевцем дала значајан допринос промоцији грађевинске струке на обострану корист.

Инжењерска комора Србије се на Крагујевачком сајму грађевинарства представила под мотом „Улагање у будућност“, имала је свој штанд који је био веома посећен и на коме су се инжењери свих струка информисали о раду Коморе као и новинама везано за унапређење струке.

Поред представљања, Комора је, првенствено за своје чланове, организовала пратећи програм 7. Сајма грађевинарства у оквиру кога је Јасминка Павловић, дипл.инж. арх. одржала трибину на тему „Правилник за енергетску ефикасност зграда и искуства при изради првих елбората“. Након тога су одржали излагање на тему „Корак по корак до енергетског пасоша“. Горан Цветков, дипл. маш.инж. и Бранко Ђоковић дипл.грађ.инж. чланови Регионалних одбора из Краљева, на позив организатора, узели су учешће на трибини са под-темом – „Најновија регулатива о енергетској ефикасности

(ЕЕ), са анализом израде првих елбората из области ЕЕ као и првих Е-пасоша. Први елборати из енергетске ефикасности су одрађени за педесетак објеката на територији централне и западне Србије, а на захтев Немачка организација за техничку сарадњу - ГТЗ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH) најзначајнијег партнера Инжењерске коморе Србије на програму едукације и примене енергетске ефикасности зграда. Ово су прва стечена искуства у изради елбората и Е-пасоша из области енергетске ефикасности у грађевинарству, а у складу са важећим правилником из области ЕЕ. На штанду Инжењерске коморе одржана је и презентација „Грађевинског кластера Шумадије и Поморавља“ са београдским компанијама „Кнауф“ и „Вуск“. „Кнауф“ је презентирао теме/програме - „Кнауф фасадни системи“ и „Кнауф сува градња у становању“, док је „Вуск“ представио свој програм „штедљиве расвете“.

Милана Миловић



Седми сајам грађевинарства у Крагујевцу отворио је Милован Главоњић, председник Коморе

жењерске коморе Србије у присуству великог броја чланова Коморе, више од 30 излагача, гостију, представника медија и стотинак посетилаца. На отварању су говорили и присутне поздравили и Небојша Васиљевић, главни менаџер града Крагујевца, као и Јасминка Павловић, представник Министарства грађевинарства и урбанизма, начелница одељења за енергетску ефикасност и грађевинске производе.

Сајам грађевинарства, једна он највећих сајамских манифестација у овом делу Србије и ове године је окупио више од тридесет излагача, пре свега из Крагујевца и околних градова – Краљева, Крушевца, Варварина, Јагодине и нешто удаљенијег Београда, који су представили архитектуру, материјале и системе за пословну, стамбену градњу и ентеријер у новим и старим објектима са акцентом на еколошку одрживост градње и нове материјале и технологије у изградњи.

Јелена Бојовић, дипл.грађ.инж и Душан Лукић, дипл.инж.маш. чланови Организационог одбора исред Регионалног центра Крагујевац,

Преко 70 излагача на STONEEXPO 05

У Крагујевцу је и ове године, у организацији Пословног удружења Камен Србије и Удружења Камена колонија из Београда, од 21. до 24. марта одржан традиционални сајам камена и пратеће индустрије STONEEXPO 05. У хали Шумадија сајма окупило се преко 70 излагача из Бугарске, Србије, Македоније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Хрватске, Словеније, Шпаније, Аустрије, Италије, Јужне Африке, Индије, Ирана и Кине. За четири дана трајања Сајам је видело око 5.000 посетилаца из свих земаља учесника и региона, али је било и посетилаца из Енглеске, Немачке, Пољске, Русије, Америке, Кине, Индије, Египта, Чешке, Словачке... Сајам је посетио и већи број архитеката, а међу званичним посетама је нарочито значајан долазак делегације Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања Србије, Господарске коморе Хрватске, града Вероне и града Крагујевца на челу са градоначелником Верољубом Стевановићем. Утисак је да је STONEEXPO 05 до сада најспешнији сајам камена одржан у Крагујевцу. За идућу годину када се планира одржавање 6. Сајма камена (20. – 23. март 2014.) већ је најављен знатно већи број учесника и земаља из којих долазе излагачи. У прилог овоме иде и чињеница да је током сајма потписан и протокол између Града Вероне и Града Крагујевца о заједничком улагању у развој сајмишта у Крагујевцу.

На свечаном отварању, излагачима и посетиоцима су се обратили Зоран Ђајић, председник удружења Камен Србије, Јелена Марков, директор сајма STONE EXPO Крагујевац, Ивица Исмаиловић, директор Шумадија сајма, Зоран Стевановић, председник Српског геолошког друштва, Мауро Албано директор сајма MARMOMACC из Вероне и Срђан Белиј, државни секретар у Министарству природних ресурса, рударства и просторног планирања Србије који је и отворио STONEEXPO 5.

Као пратеће манифестације сајма камена, традиционално су одржане међународна изложба Камен у архитектури и уметности (архитектонски пројекти, слике, мозаици и скулптуре у камену) и колоније мозаика и скулптура у камену. Учествовало је преко 50 мозаичара, вајара, и архитеката из Хрватске, Македоније, Републике Српске, Црне Горе и Србије.

Покровитељ међународне колоније мозаика и скулптура у камену ове године је била компанија MAREI – светски лидер у производњи лепкова, маса за заптивање и хемијских и других производа за грађевинарство.

Током сајма камена 21. и 22. марта, одржана је



Срђан Белиј, државни секретар у Министарству природних ресурса, рударства и просторног планирања отворио је Пети сајам камена

Трећа међународна конференција „Хармонија природе и духовности у камену“ на којој је учествовало преко 70 предавача из Хрватске, Шпаније, Македоније, Румуније, Италије, Енглеске, Бугарске, Црне Горе, Албаније, Канаде и Србије. Саопштено је 36 научних радова који су објављени у зборнику радова на енглеском језику под називом “3rd INTERNATIONAL CONFERENCE HARMONY OF NATURE AND SPIRITUALITY IN STONE” штампаном у колору на 350 страна у тиражу од 500 примерака.

Теме радова су из различитих делатности али су све биле директно или индиректно везане за камен. Објављени радова су из области геологије, рударства, архитектуре, историје уметности, архелогije, географије, филозофије, грађевинарства. Таква разноликост тема дала је мултидисциплинарност скупу којим је председавала Др Весна Димитријевић, а посебна вредност овог скупа су отворене дискусије након излагања већине аутора. Постављена питања учесника и дати одговори аутора потврдили су сав смисао овог скупа. Академски ниво скупа са једне, и опуштеног учесника са друге стране, одавали су хармонију духовности која је и била циљ оваквог скупа. Из тога је проистекло неподељено мишљење учесника да је скуп оправдао своје постојање и да га треба наставити и појачавати у сваком погледу.

Милован Пауновић



Овогодишњи Stoneexpo имао је никад више излагача и посетилаца, као и бројне пратеће догађаје



Предрагу Милутиновићу награда „Новости“ и Града Београда



Архитекта Предраг Милутиновић аутор објекта „Сунце“ - центра за смештај и дневни боравак деце и омладине са инвалидитетом, добитник је две престижне награде – компаније „Но-

«Сунце» је прва задужбина у Србији формирана након 70 година, чији је донатор «Делта фондација».

Двоструки лауреат Предраг Милутиновић, дипломирани је инжењер архитектуре, рођен 17. јула 1975. године у Ивањици, дипломирао је 2002. године на Архитектонском факултету у Београду, смер пројектантски, члан је Инжењерске коморе Србије од 2005. године са лиценцом број 300 B972 05. Од дипломирања ради у Delta Real Estate, односно, Делта инвести.

Награда „Новости“ за архитектуру

На овогодишњи Конкурс за архитектуру Компанија „Новости“, конкурисало је 79 радова у две категорије: реализовани објекти и студентски пројекти. За „сениорско“ признање – реализована зграда, конкурисало је 16, док се у „јуниорској“ или студентској категорији надметало

да је реч о студентским пројектима у најужем избору су била три рада, осим награђеног Вуковића, и Центар за истраживање и промоцију природе Драгане Ђипријановић, као и Аудиторијум на потезу Савског амфитеатра, Маје Милошевић.

Најбољи млади архитекта је Немања Р. Вуковић, студент Архитектонског факултета у Београду, аутор пројекта пословног објекта са рестораном, у приземљу, на углу Таковске и улице Драже Павловића у Београду.

За 47 година колико траје награда за најбоље реализовано архитектонско дело изграђен је - тим угледним и најстаријим признањем - цео један град. Од 1966. године када је «Борба» основала ово најцењеније стручно признање у области архитектуре - које чува и наставља Компанија «Новости» од 2003. године, од када поред реализованих објеката, награђује и студентске радове. Неподешено је мишљење да је некад «Борбина», данас награда за архитектуру Компаније «Новости», била најреферентнија архитектонска награда на Уи, али и Ех Уи, простору, која и даље ужива висок кредибилитет и ауторитет који није девастиран. Напротив.

Награда „Новости“ за архитектуру уручена је 1. априла у галерији „Озон“ после отварања изложбе на којој су приказани сви радови са овогодишњег конкурса. Изложба је била отворена до 5. априла. Поред дипломе лауреатима је припала и новчана награда – Предрагу Милутиновићу 2.000, а Немањи Р. Вуковићу 500 евра, у динарској противвредности.

Награда града Београда 2012

Скупштина града Београда једанести пут додељује Награде града Београда, којом се награђују најбољи међу Београђанима у 19 различитих области. Ове године за најзначајније престоничко признање било је 187 номинација. Прво је направљен је ужи, а затим и коначан избор најбољих међу

најбољима. А њих је ове године близу 50 грађанки и грађана.

Међу овогодишњим лауреатима је Предраг Милутиновић дипл. инж. арх. у категорији архитектуру а и урбанизам за Центра за смештај и дневни боравак деце и омладине са инвалидитетом – „Сунце“;

„Дани Београда“ установљени су 2002. године и представљају обједињавање два значајна датума из историје главног града. То су прво помињање словенског имена Београда у писаним документима 16. априла 878. године и дан предаје кључева града кнезу Михаилу Обреновићу 19. априла 1867. године. Комисије за доделу награде обавиле су велик и одговоран посао. Овогодишњи лауреати су: Олга Кострешевић за књижевност и преводно стваралаштво, Милош Лолић за позоришно стваралаштво, Миладин Чолаковић за филм, радио и телевизијско стваралаштво, Олга Јеврић за ликовно и примењено стваралаштво, визуелне и проширене медије, Премил Петровић за музичко и сценско стваралаштво, др Мирослав Јовановић за друштвене и хуманистичке науке, Марија Милутиновић, Жељко Радуловић, Снежана Томановић, Златибор Петровић за природне и техничке науке, дипл. инж. Бориша Милекић за проналазаштво, проф. др Зоран Кривокапић за медицину, дипл. инж. арх. Предраг Милутиновић за архитектуру и урбанизам, Иван Мрђен за новинарство, Родољуб Лакићевић за пољопривреду, проф. др Милоје М. Ракочевић за образовање, Милица Мандић за спорт, Тања Драгић и Жељко Димитријевић за херојско дело (Параолимпијске игре), Радослав Зеленовић за дугогодишњи рад и трајан допринос у развоју града Београда, Александра Дреџун, Вељко Поткоњак, Коста Јовановић – специјално признање за изузетан допринос у реализацији догађаја од значаја за град Београд, затим Милош Станковић за стваралаштво младих из области науке, Јована Бобић, Јована Миљановић, Милица Николић, Ана Нешовановић, Јелена Станковић, Соња Топаловић за стваралаштво младих из области уметности, Ватрогасно-спасилачка бригада „Београд“ – Награда „Светислав Стојановић“ и Јулија Орозовић појединачна награда „Светислав Стојановић“.

Слободан Кујунџић

Гран при 35. Салона Милораду Видојевићу

На конкурс за учешће на 35. Салону архитектуре било је пријављено 237 радова, у Музеју примењене уметности је изложено 142, а награде је понело осам радова (Гран при, пет награда и две похвале) које је потписао 16 аутора.

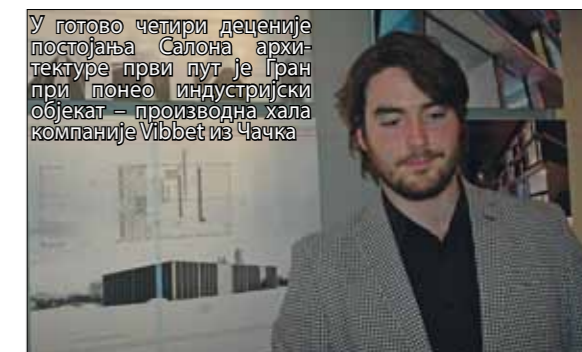
Гран при је припао архитекти Милораду Видојевићу за индустријски објекат компаније «Виббет», халу у којој се производи бетонска галантерија, префабрикати за поплочавање. Хала је лоцирана у околини Чачка и по речима Видојевића, намера му је била да се направи „један смислен објекат који би требало да репрезентује архитектуру коју производимо иначе у тој фабрици, а ради се о преради минералних сировина (песак, цемент, адитиви), односно, зграда је цела од бетона, јер ће се у њој производити бетон, заправо, бетонска галантерија“. Иначе, лауреат је млади архитекта -дипломирао на Архитектонском факултету у Београду 2011. године.

Награда у категорији „архитектура“ уручена је Дејану Тодоровићу за стамбено-пословни објекат у Брегалничкој улици у Београду, док је награда за „ентеријер“ припала Студију „Аутори“ који сачињавају – Дијана Новаковић, Маја Трбовић, Александар Никитин и Душан Ненадовић за унутрашње уређење културно-туристичког комплекса «Terra Raponica» у Мокрину. Награда у категорији „експеримент“ припала је ауторском тиму – Милица Дејановић, Тијана Лукић, Војислав Дацић, Оксана Чолић, Гордана Степановић и Милан Млинар за збирку дрвених врста/интерактивну инсталацију – Ксилотека. Награду у категорији „истраживање“ примила је Дубравка Секулић за “Glottz Nicht so Romantisch! On extra-legal Space in Belgrade” (публиковано истраживање), док је у категорији „публикације“ награда припала Злати Вуксановић Маџура за књигу “Живот на ивици: становање сиротиње у Београду 1919–1941”.

Похвале су добили Срђан Марловић за „Типолошку рехабилитацију, реконструкцију и делимичну рестаурацију млетачке болнице/аустроугарске касарне“ у Херцег Новом, као и Немања Радусиновић за „Зимску викенд кућу“ на Дунаву у Новом Саду.

„Још увек имамо архитектуру...“ – је слоган под којим се одржава 35. Салон архитектуре у Музеју примењене уметности. Отворен је 27. марта и трајаће до 30. априла 2013. године. Током свог вишедеценијског постојања Салон архитектуре се профилисао у културну институцију београдског архитектонског и културног живота која документује, промовише и афирмише архитектонске вредности, подстиче јачање идентитета струке, окупља архитекте свих генерација и негује сарадњу. Салон сваке године, па и ове, поставља нове изазове и промишљања о значају и смислу архитектуре око нас, јер архитектура, непогрешиво и видљиво, одражава оно што друштво у Србији (не)сматра важним.

Од 237 пристиглих радова Савет Салона архитектуре (Слободан Селинкић, Иља Микитишин, Љиљана Милетић Абрамовић, Миленка Обрадовић и Зорица Савичић) за излагање је одобрио 142 радова, од којих 14 студентских и 33 конкурсних пројеката није учествовало у надметању за награде/признања Салона. У конкуренцију за награде изабрано је 95 радова: 32 – архитектура, 17 – ентеријер, 16 – експеримент и истраживање, девет – пројекти, четири – урбанизам, 17 – публикације. Жири Салона (Маша Братуша, Весна Џагић Милошевић, Радивоје Динуловић, Андреј Каламар и Гроздана Шишовић) наградио је осам најбољих радова.



У готово четири деценије постојања Салона архитектуре први пут је Гран при понео индустријски објекат – производна хала компаније Vibbet из Чачка



Центар „Сунце“ поклон је Делта компаније Београду, али и прва донација у Србији после седам деценија

ности“ за најуспешније архитектонско дела реализовано у прошлој години и Скупштине града Београда 2012. за за архитектуру и урбанизам.

Центра за смештај и дневни боравак деце и омладине са инвалидитетом – „Сунце“, лоциран је на Бежанијској коси у Београду, изграђен је за мање од годину дана, има површину од 2.500 квадратних метара, а коштао је 2,3 милиона евра. Награђени центар

63 пројеката. За реализоване објекте жири је у најужи избор уврстио, осим центра „Сунце“, и вртић на Бежанијској коси «Звездана прашина» архитеката Милоша Пауновића, Марка Петровића и Петра Бојовића, стамбено-пословни објекат у Крунској Горана Војводића, Милене Катић и Душана Радишића, као и стамбени комплекс у Брзаковој улици, Јована Митровића и Дејана Миљковића. Ка-

Милован Пауновић

Три међународна сајма – Интерклима, Обртништво и Градитељство

На Загребачком велесајму су од 9. до 13. априла одржане три међународне изложбене манифестације: 55. сајам мале привреде – Обртништво, 37. сајам грађења и опремања – Градитељство и 22. сајам грејања, хлађења, климатизације и обраде питких вода – Интерклима. Сва три интернационална сајма имала су укупно 198 излагача из Хрватске и 12 држава Африке и Европе – Мароко, Аустрија, Белгија, Чешка, Данска, Италија, Македонија, Немачка, Пољска, Србија, Словенија и Швајцарска.

Међународни сајам мале привреде – 55. Обртништво, највећи је пословни догађај малих и средњих привредника у Хрватској. Захваљујући својој дугој традицији овај сајам постао је незаобилазно место и време интензив-



них пословних сусрета произвођача, пословних људи и директних потрошача у овој области. Сајам се и ове године одржава уз пуну помоћ Хрватске привредне коморе и Министарства малих и средњих предузећа, док је „земља партнер“ овога пута била Краљевина Мароко која се први пут представила и посетиоце упознала са својом културом, обичајима и занатима. У оквиру ове манифестације одржан је и округли сто „Енергетска ефикасност и улога енергетских грађевинских фирми“ на коме је разговарано о сарадњи струке и извођача радова. Наиме, у Хрватској је само пет одсто зграда енергетски ефикасно. Намера је била - спојити и удружити извођаче радова који суделују у разним фазама изградње објеката са произвођачима енергије из обновљивих извора.

37. Градитељство, сајам грађења и опремања, последњих се година потврђује као најзначајнији пословни догађај грађевинске струке у Хрватској и региону јер на једном месту окупља водеће домаће и светске произвођаче

грађевинског материјала, опреме и механизације, као и многобројне пословне људе.

22. Интерклима - међународни сајам грејања, хлађења, климатизације и обраде питких вода (реч је о бијеналној манифестацији која се одржава у континуитету од 1969. године) изазива највећи стручну и професионалну позорност у региону. Наиме, климатске промене због глобалног загревања, и све чешћи екстремни временски услови, са једне стране, и убрзани пораст светске популације и тежња за што квалитетнијим животним условима с друге стране, довели су, поготово у развијенијим земљама, до великог пораста потрошње енергије за грејање и климатизацију и потребе за питком водом. Резултат је све мање јефтиних и свима доступних природних ресурса енергије и питке воде. Стога одрживи развој и у овом сектору стално захтева непрекидно проналажење нових решења, усавршавање постојећих и хитну имплементацију све штедљивијих технологија, опреме и материјала у подручју грејања, климатизације, вентилације и обраде питких вода. И управо тим темама бавила се и овогодишња Интерклима кроз Међународни симпозијум о грејању, хлађењу и климатизацији који је реализован у четири дела: научни - који се одржава под називом Дан Франа Бошњаквића, у част прослављеног научнику из подручја техничке термодинамике који је светску славу стекао као директор института у Брануншвајгу и Штутгарту (8 радова), 11. Конференцију о термографији (6 радова), стручни - на којем су изношена искуства и сазнања (9 радова) и презентациони (7 фирми). Скупу је присуствовало око 90 научних радника, дипломираних инжењера, односно стручњака и поштоваоца из области термотехнике и термоенергетике. Скупу су поред домаћих стручњака из ове области присуствовали представници Турске, Словеније и Србије.

Научни део се бавио нумеричким и аналитичким приступом моделирању преноса топлоте, припреми напредних грађевинских технологија и савремених грађевинских материјала за смањење топлотних губитака зграда, могућности употребе обновљивих извора енергије.... У оквиру 11. Конференције о термографији говорило се о примени и могућностима те бесконтактне методе мерења у подручјима контроле квалитета и оцени енергетске ефикасности грађевинских склопова и елемената узимајући у обзир најновију европску и домаћу регулативу. Стручни део био је посвећен практичним решењима код градње објеката са рационалном потрошњом енергије и одговарајућим аспектима енергетске ефикасности у градњи објеката. Обухваћена је актуелна проблематика везана за европске директиве и најновије хрватске техничке регулативе, у чијем тумачењу често долази до неспоразума и погрешних поставки.

Јован Милић

Мањак учесника, вишак квалитета

Под слоганом „Одувек и заувек градити“, одржан је 39. Међународни београдски сајам грађевинарства од 16. до 20. априла уз учешће 833 излагача, од којих је 254 дошло из 22 земаља Европе и Азије. И поред велике кризе, привредне и финансијске, под сводовима Београдског сајма окупило се чак 70 одсто традиционалних излагача. 39. SEEBBE (South East Europe Belgrade Building Expo) и даље је највећа специјализована сајамска манифестација од Минхена до Атине, на којој су биле заступљене све области грађевинарства, од најсавременијих материјала, опреме, алата, машина, иновација у пројектовању и управљању пројектима, до нових система за градњу, уређење и одржавање објеката, адаптације, реконструкције и опремање ентеријера. Кроз традиционалне националне изложбе ове године су се представили грађевинари из Чешке, Словеније и Турске. Овогодишњи Сајам грађевинарства заједно су отворили, пресецањем врпце, Сребренка Голић, министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске и мр Велимир Илић, министар грађевинарства и урбанизма Републике Србије који је том приликом рекао:

„Српско грађевинарство је у веома тешкој ситуацији, а нарочито путарска предузећа, због чега је на претходној седници Влада донела решење о оснивању радне групе која ће преузети хитне мере. Радну групу ће чинити представници више министарстава - грађевине, саобраћаја, финансија и привреде, рада и социјалне политике, правде, саобраћаја и регионалног развоја. На састанку који ће бити у току ове недеље, највероватније у четвртак, разговараћемо о томе да се прво плате сви дугови према грађевинарима и да се види колико се то стварно дугује, да се све спорне приватизације испитају, да се многи спорови који су у току убрзају и разреше, као и да се преиспита имовина, посебно путарских фирми. Комплетну ову област треба што пре довести у ред, посебно због посла са Кинезима вредног 340 милиона евра. Иначе, Ресорно министарство интензивно ради на новом закону о планирању и изградњи, који би у Скупштинску процедуру могао да уђе већ у јуну.“

Министар Илић је акцендовао још неколико проблема и питања – да фирме у Србији не могу да добијају посао на тендерима, јер немају референце и банкарске гаранције, те се ти послови зато уступају странцима; да је у грађевинарству у Србији запослено око 70.000 људи и да је још око 5.000 ангажовано ван земље, а највише у Русији и Ираку; само у Београду више од 10 милиона квадратних метара није евидентирано, а када би се то урадило, кредитни потенцијал Београда би се повећао за 24 милијарде евра; најавио је и изградњу још два моста у Београду, један код Сурчина са два смера и један код Остружнице са једним смером.

Као и у предходних деценију и по, највећи мотив излагача је био презентирање иновативних проивоа и технологија, којих је и овога пута било у задовољавајућем броју, али би их било и знатно више да се, игром случаја, нису поклопили термини одржавања 39. SEEBBE и минхенске BAUMA 2013 (30. Internationale Fachmesse für Baumaschinen, Baustoffmaschinen, Bergbaumaschinen, Baufahrzeuge und Baugeräte 15 – 21. април), па ове године није било излагача грађевинских машина и опреме под ведрим небом. Овогодишња новина на Сајму грађевинарства била – унапређен систем регистровања пословних посетилаца преко регистрационог портала, као и могућност заказивања B2B састанака са излагачима. Процена организатора да ће 39. SEEBBE посетити више од 50.000 људи, пре свих стручна јавност, али и широка публика, тешко да ће бити остварена, ако је судити по првом, али и три следећа дана. Иначе, и ове је године настављена акција „Обојимо зелено“, у којој су видно били означени произвођачи и неимари који посебну пажњу поклањају начину изградње и коришћења објеката, који користе обновљиве изворе енергије и брину о енергетској ефикасности.



За покретање српског грађевинарства неопходне су радикалне мере – за почетак је музицирано на ручној тестери на отварању 39. SEEBBE

Најзначајније признање Београдског сајма, Нова визура, ове године су добили: КЕРАМИКА КАЊИЖА из Кањиже, за подну керамичку плочицу „STONEMIX“ 25x50, ВАДЕЛ из Београда за рељефну плочу „J2“, БРАБО из Београда – Вранића за кровни прозор „EURO-LINE 78x118 ELN 7/11“, БАНЕ из Суботице, за купатилски намештај „MILANO 120“ и МЕТАЛ-ПРОДУКТ из Смедеревске Паланке за линију за профилисање фасадног лима „МП 417“.

Друга награда по значају- Специјално признање овога пута припало је: ПОЛЕТ ИКГ - Нови Бечеј за фалцовани цреп од глине „GLINEX TREND“, ЕНТЕРИЈЕР ЈАНКОВИЋ - Нови Сад за зидни једнокрилни дрво алуминијум прозор „J DIAL 90“,

Занатска радња „ДРВО-ДЕКОР“ – Грделица, за двоструки термо прозор у футеру “Сибирски прозор”, VELUX SRBIJA - Београд, за термо плисирану ролетну “FHC”, SHIEDEL – Београд, за “MULTI” LAS димњачки систем, Самостална производно-трговинска радња „МИЛМАРК“ – Младеновац, за лабораторијску мешалицу и шпанска ORONA за електрични лифт модел 6011 3G – RENOVA.

Овогодишњи жири за иновативне продукте и технологије имао је пуне руке посла, а чинили су га петоро професора Београдског универзитета и представник Привредне коморе Србије. Жиријем је председавала проф. др Александра Крстић Фурунџић, са Архитектонског факултета, а чланови су били проф. др Срђан Бошњак, Машински факултет, проф. др Радослав Алексић, Технолошко-металуршки факултет, др Дејан Маринковић, Грађевински факултет и M-arch Марина Вукићевић из ПКС-а.

Удружење за тржишне комуникације Србије (УЕПС) је на 39. SEEBBE 2013. доделило три врсте

признања за промотивни наступ излагача за успешан промотивни наступ – Дипломе, Специјална признања и Гран при.

Највеће сајамско признање – Гран при равноправно су поделили Потисје-Кањижа АД члан групе Tondach i Henkel Adhesive Technologies.

Друго по значају признање - Специјално признање за целовит и корпоративно обједињен промотивни наступ припало је Елвиал Аванцед Алуминиум Системс.

Дипломе за успешан сајамски наступ добили су: Кингспан и Дуцо из Београда, Керамика Кањижа, Пан цомерце из Пожеге, Домтера из Ивањице и Геберит Интернационал, представништво за Србију и Црну Гору.

39. SEEBBE посетило је преко 900 чланова ИКС којима су обезбеђене бесплатне улазнице за које је издвојено више од 315.000 динара

Радован Радовић

Трећа Конференција грађевинара и Грађевинско индустријска комора

Савез грађевинских инжењера и техничара Србије (СГИТС) имао је, као и претходних година, свој Дан на 39. SEEBBE који је искористио да покрене две иницијативе – организовање Треће конференције грађевинара Србије и формирање Грађевинско индустријске коморе Србије у складу са изменама Закона о привредним коморама. Као релаксација после заиста “тешких тема и дилема” везаних за претходна питања, уследила су четири изузетно занимљиве и квалитетне презентације: о покретној хали као радној средини на лицу места, новом железничко-друмском “Жежешком мосту” преко Дунава у Новом саду, новоизашлој књизи “Спрегнуте конструкције у пракси” издавача часописа „Изградња“ и актуелном стању и цигларској индустрији.

У уводној теми, председник СГИТС Анђелко Ковачевић, подсетио је да су до сада одржане две конференције грађевинара, обе у организацији Савеза грађевинских инжењера и техничара Србије, и то: прва, 1994. а бавила се грађевинарима Савезне Републике Југославије, и друга која је одржана десет година касније 2004. године, и дакако, опет се бавила проблемима/развојем грађевинарства, само овога пута Државне заједнице Србије и Црне Горе, што значи да би тек трећа у фокус интересовања ставила српске неимаре.



Савез грађевинских инжењера и техничара види излаз из тешкоћа – Анђелко Ковачевић и Урош Бањанин челници СГИТС

После излагања Анђелка Ковачевића, Уроша Бањанина, Велибора Пеције, мр Пере Мргуда, Александра Поповића, Бранислава Војиновића и Јова Смиљанића једногласно је закључено да је неопходно да се до краја године одржи “Трећа конференција грађевинара Србије – допринос реафирмацији грађевинске привреде” као и да се иницира оснивање Грађевинске коморе Србије. Већ у долазећим недељама СГИТС ће формирати иницијативне одборе и радне групе које ће интензивно радити на реализацији ових задатака.

Презентације су биле изузетно занимљиве и изазвале су посебну пажњу. Прво је мр Борис Гагић из Института за материјале и конструкције Грађевинског факултета у Београду представио “Покретну халу као радну средину за монтажу конструкција in situ”, чији је аутор заједно са Светиславом Синђелићем, доајеном међу српским неимарима и чланом Скупштине Инжењерске коморе Србије. Иначе овај реализовани пројекат добио је годишњу награду Инжењерске коморе Србије за 2012. годину.

Посебно атрактивна била је презентација пројекта “Новог железничко-друмског моста преко Дунава у Новом саду – главни пројекат и стање радова” коју је имао Александар Бојовић, одговорни пројектант конструкције моста. Трећа презентација била је посвећена књизи “Спрегнуте конструкције у пракси” аутора Мирослава Дебељковића, а промотери су били Милош Дебељковић, уредник издања, и мр Бранко Бојовић, главни уредник часописа “Изградња”, издавач књиге. Последња презентација била је посвећена “Актуелном стању у цигларској индустрији – како асортиманом и квалитетом производа одговорити потребама тржишта” чији је аутор био др Зоран Бачкалић из новобечејског “Полета” члана Нехе групе.

Милован Пауновић

Заједнички наступ УГИС и ИКС

Инжењерска комора Србије од 2005. године редовни је учесник пратећег програма Београдског сајма грађевинарства, понекад самостално, чешће у сарадњи са другим струковним/грађевинским савезима, удружењима,... На 39. SEEBBE-у ИКС је била гост/суорганизатор са Удружењем грађевинских инжењера Србије (УГИС). Пред више од стотину присутних (чланова ИКС и УГИС, али и неколико десетина студената Универзитета Унион), слободно можемо тврдити да је ово била најбоље посећен догађај комплетног пратећег програма овогодишњег Сајма грађевинарства.

Дан Удружења грађевинских инжењера Србије, среда 18. април, отворио је академик Слободан Отовић, председник УГИС-а, и најавио да ће скуп имати три целине и да ће га водити, поред њега, и Глигор Обреновић, председник Надзорног одбора ИКС. Уследило је кратко поздравно обраћање присутнима Милована Главоњића, председника Инжењерске коморе Србије, после чега је скуп почео са радом.

У првој целини о програмским делатностима и плановима рада за 2013. годину УГИС-а и ИКС-а говорили су Војислав Поповић и Глигор Обреновић.

“Удружење грађевинских инжењера Србије интензивно наставља колективно учлањивање нових чланова и до сада смо учлањили 61 фирму и 33 заједнице грађевинских и геодетских школа и 33 извођача суве градње”, рекао је Поповић и нагласио добру сарадњу са Инжењерском комором од које је добијена материјална помоћ пошто Удружење нема никаквих средстава. “Радимо аматерски и волонтерски, али веома стручно и предано. Тренутно реализујемо три програма: перманентно образовање кадрова у грађевинарству, затим, ревитализација лифтова у Београду и Србији и енергетска ефикасност старих стамбених зграда. Ове ћемо године организовати две стручне презентације од којих издавајам монографију “Југославија на техничком пољу 1919 – 1929” (мало се зна да је Краљевина Југославија између два светска рата била највеће градилиште светско). Планирамо организовање већег броја стручних тема за рад на иновативним програмима у грађевинарству. Настављамо и са сарадњом са бројним струковним и стручним организацијама у циљу јачања струке, а по већ створеној традицији крајем године објавићемо УГИС-ов “Календар 2014” са представљањем најбољих фирми у грађевинарству”.

О Плану и програму рада ИКС у 2013. години исцрпно је говорио Глигор Обреновић, заправо, приредио је полчасовну пауер презентацију, али пошто у овом броју “Гласника” као специјални додатак доносимо тај документ, о њему нећемо ништа више рећи.

Друга целина скупа имала је само једног говорника, академика др Слободана Отовића са темом – “Новости са Сајма грађевинарства 2013. у Београду”. Добрих 40 минута говорник је држао пажњу присутних маркирајући производе и програме, односно, фирме



Најпосећенија пратећа манифестација 39. SEEBBE била је заједнички организован скуп ИКС и УГИС – Глигор Обреновић, председник НО Коморе и др Слободан Отовић, председник Удружења грађевинских инжењера Србије

које неизоставно морају да погледају како би употпунили своја знања и искуства. Посебно су биле корисне информације везане за програме и производе фирми којих нема на 39. SEEBBE, од којих већи број више и не постоји. Да изванредно познаје стање у српској грађевинској индустрији академик Отовић је презентирао на следећи начин: говорећи о фирми “Брабо” и њеним изванредним кровним прозорима, најавио је да ће добити највеће сајамско признање за иновацију – “Нову визуру”, што се дан касније и догодило.

Последња целина на Дану УГИС-а и ИКС-а биле су промоције и презентације изванредних домаћих (мање) и иностраних компанија: Примена система СИКА програма при грађењу савремених грађевинских објеката; Системи за грађење фирме “Исомат”; Новости из грађевинских материјала – програм “Фатрафол”, Чешка Република – Драун – 3, нови хидроизолациони системи; Нови програм за дренажу фирме “MACCAFERRI” – Италија – “TERRA DRAIN” гео композит, иновативно решење за високоградњу са специјалном наменом за примену у зеленој градњи; Грађење разноврсних објеката у Србији применом нових решења “ПЕРИ” оплата.

Радош О. Драгутиновић

Народ гради, а ми учимо

„Национално удружење „Српске куће“ основано је због очувања српске градитељске традиције и веома смо задовољни што је Београдски сајам препознао значај наших активности“, каже Славољуб Закић, генерални секретар Националног удружења. Удружење се бави очувањем и унапређењем образовне и културне баштине српских домаћинстава и кућа, кроз упознавање, проучавање и примену искустава народног градитељства у савременом пројектовању и изградњи. На Сајму смо, кроз графике и фотографије, представили радове/куће најзначајнијих аутора који су обележили српско градитељство. Поред тога организовали смо и два предавања која су одржали стручњаци за ову област архитекте мр Бранко Бојовић, који је говорио о градитељском наслеђу овог подбелља, односно, простора и подручја у којима су Срби живели, у последњих неколико векова, са посебним освртом на дело генијалног неимара професора Божицара Петровића (1922 – 2012), односно, архитект мр Тихомир Обрадовић, који је говорио о односу градитељске традиције и савременог пројектовања и грађења.

Под насловом је „Народ гради, а ми учимо“, другог дана 39. Међународног сајма грађевинарства у Београду, специјалиста мр Тихомир Обрадовић, дипл. инж. арх. одржао презентацију у на галерији хале 4. Пред великим бројем слушалаца овај познавалац на-

родног градитељства је неуобичајено говорио о односу градитељске традиције и савремене градитељске праксе. У краћем уводу осврнуо се на познате „типологије“ кућа на просторима Србије (Дероко, Којић), климатских услова и материјала, и кретања градитељских дружина. У наставку пореди примере прелазних простора (тераса и тремова) на савременим кућама са изабраним бисерима народне архитектуре. Кроз истовремени приказ по једне градске куће 19. и 21. века, обраде зидова ломљеном керамиком (поређење примера из Шпаније 20. века и куће из 19. века у Источној Србији) и конструктивног система армирано бетонског скелета (Корбизије) и дрвеног бондрука традиционалне куће у долини Мораве предавач сугестивно показује колико се принципа и елемената савремене архитектуре одавно садржи у преобогатој ризници градитељских облика нашег поднебља. Закључак је поткрепљен антропометријском анализом фреско фигура из Дечана (Ђ.Петровић) и тродимензионално модуларном анализом конака манастира Никоље самог аутора. Завршна порука ове презентације је да је наша градитељска традиција и даље жива, (мада тренутно не препозната од савремене школе, теорије па и градитељске праксе), за шта је најочитији пример дело недавно преминулог професора Божицара Петровића.

Р. Радовић

Разоткривање (ре) архитектуре

Осма Београдска интернационална недеља архитектуре (8. БИНА) имала је тему „Разоткривање архитектуре“ и у овогодишњем издању трајала је две недеље – од 18. до 30. априла. У истом духу је било и свечано отворење – почело је у Културном центру Београда у 19 сати на коме је Нада Вуковић, студенткиња прве године Архитектонског факултета у Београду, поделила са окупљенима своје ставове и емоције о архитектури, након чега је наступила група „Трубб“, а наставило се у Француском институту изложбом „Ре-архитектура“ која представља презентацију пројеката 15 европских агенција које утичу на развој европских метропола, а потиче из париског Павилјона Арсенал. Инжењерска комора Србије имала је част да и ове године буде спонзор Београдске интернационал-

не недеље архитектуре, заједно са Градом Београдом и Министарством културе, информисања и информационог друштва Републике Србије. Програм 8. БИНЕ био је конципиран тако да је обухватио гостујуће изложбе и предавања домаћих и иностраних стручњака. Током 13 дана трајања ове међународне манифестације, стручна и научна заједница, али и сваколика јавност имало је прилику да види и присуствује на готово стотину догађаја – од изложби, радионица, предавања, преко дечијих игришта, до промоција књига, видео инсталација и шетњи по „белом граду“ и обиласку најзначајних зграда, паркова, културних установа. Сва та евент селесија одржавала се диљем Београда - Културном центру Београда, на Архитектонском факултету Универзитета у Београду, у Деч-

јем културном центру, Француском институту у Србији, Музеју савремене уметности и НИТЕА изложбеном салону.

Изложба у Француском институту у Србији под именом - Ре-архитектура, париског Павиллон Арсенал, представља пројекте петнаест европских агенција које утичу на развој европских метропола. Тридесет представљених пројеката, приказаних у различитим фазама концепције, описују све фазе пројекта, од наручбе, преко истраживања, до реализације. Поред паноа са пројектима, на изложби су били представљени видео-радови који илуструју поменуте процесе. У Културном центру Београда представљено је шест изложби са разноврсним темама. У Галерији Подроом приказана је мултимедијална инсталација аутора Елке Красни и Давида



Осма Београдска интернационална недеља архитектуре отворена је у Културном центру Београда по систему мало напољу, више унутра



Бержеа под називом Ле Корбизјеово реОРИЈЕНТисано путовање, 1911–2011. Визуелни уметник Давид Берже и кустоскиња Елке Красни одабрали су пет градова: Агину, Београд, Истанбул, Рим и Беч, који су били део првобитне Корбизјеове туре, као почетне тачке урбанистичког истраживачког процеса. Видео-инсталација која је имала за циљ да низом кратких документарних филмова покаже пресек архитектонске праксе у Словенији, Нова словеначка архитектура, аутора Дамира Ковачића, била је изложена у Ликовној галерији. Изложба фотографија ОкО града, аутора Драгана Кујунџића и Жељка Шафара из Асоцијације фотографских аутора, једна од најзанимљивијих на овогодишњој БИНИ одржана је у Галерији Артгет. Инсталације Невидљиви градови студената докторских студија Департамента за архитектуру Факултета техничких наука у Новом Саду, под менторством Јелене Тодоровић, постављени су у ПОП-УП простору. Инспирирана делом Невидљиви градови, чувеног италијанског књижевника Итала Калвина, ова изложба макета градова представља просторно и креативно истраживање поимања граничног простора у књижевности. У фоајеу Дворане Културног центра приказана је Прагећа изложба Балканске конференције архитеката. Инсталација БИНА#13 аутора Борице Јаковљевића и Милице Јевтовић у организацији Факултета за уметност и дизајн, Универзитет Мега-

тренд, била је постављена на Платоу испред Културног центра Београда. На Архитектонском факултету Универзитета у Београду, биле су приказане две изложбе са многа значајних остварења и аутора модерне архитектуре у Србији: Педесет објеката модерне Ниша, од 1930. до 1970, аутора Александра Кековића, и изложба у организацији До.цо.мо.мо. Србија – Савремена архитектура: Модернизам у Србији, студената прве године дипломских академских студија мастер 2010/11. Архитектонског факултета Универзитета у Београду, у оквиру изборног предмета Савремена архитектура: Модернизам у Србији којим је руководила проф. др Љиљана Благојевић. У изложбеном салону НИТЕА, на Изложби минијатура столица музеја Витра десигн, 100 класика: Столице које имају своје место у историји, приказана је једна од најзначајнијих и најзанимљивијих колекција тог јединственог музеја. Колекција минијатура столица садржи 100 класика – стотину столица које су обележиле производњу намештаја у два века, од 1850. до 1990. године. Изложбу је пратила серија предавања која су разматрала тематику разоткривања архитектуре. Посебни гости из иностранства – Шој Шигемацу из студија ОМА (САД) и Волф Прикс из бироа КООП ХИМЕЛБ(Л)АУ из Аустрије – одржали су предавања на Архитектонском факултету БУ.

Трибину посвећену будућем трет-

ману комплекса Генералштаба, на којој су осветлили искуства реконструкције објеката модерног доба у Европи и САД с циљем да се сагледају могућности обнове најимпозантнијег дела Николе Добровића, водила је модератор Тања Дамљановић. Као и сваке године БИНА је организовала изложбу на којој се приказани награђени радови, као и изложбу на којој се приказују радови са архитектонских и урбанистичких конкурса из претходне године Годишње награде за архитектуру и Архитектонски и урбанистички конкурси у ПОП-УП простору. Миленија и Дарко Марушић одржали су, у Галерији Артгет, предавање о свом архитектонском опусу. Тема предавања је била - промишљање архитектуре у процесу настајања. Специјални догађај ове године представљао је УИА Регион 2 – Балканска конференција архитеката, у организацији Удружења архитеката Србије и Архитектонског факултета Универзитета у Београду. Балканска конференција архитеката је међународна платформа за повезивање архитеката и архитектонских организација из балканских земаља под руководством организације УИА Регион 2. Тема Балканске конференције архитеката 2013 је значај архитектуре. Посебни БИНИН програм био је посвећен представљању пројекта Урбани инкубатор Београд – Савамала: Препород градске четврти, у организацији Гете института у Београду. Ознаку Посебан БИНИН програм имала је Летња школа архитектуре у Петници и њен Приручник за приручник и интернет платформе Полигон Ротор. БИНА шетње кроз архитектуру један су од најпосећенијих догађаја Недеље архитектуре и представљају стручна тематска вођења заинтересованих посетилаца кроз једно ново искуство перцепције града. Неке од овогодишњих шетњи биле су: Архитектура и војска, Савске обале и оно што их спаја, Тајне Београда, Селесија у Београду, Ја сам Београђанин, Нови поглед на Нови Београд. Овогодишњу Београдску интернационалну недељу архитектуре организовали су: Културни центар Београда и Друштво архитеката Београда, уз суорганизацију Архитектонског факултета Универзитета у Београду и Центра за промоцију науке Србије.

Слободан Кујуџић

Конкурс за годишње награде Инжењерске коморе Србије

Инжењерска комора Србије додељује годишње награде члановима Коморе и другим лицима, као признање и стимулацију за успех и напредак у струци, и то у три категорије:

- за животно дело
- за изузетно достигнуће у струци из делатности чланова Коморе
- за остваривање изузетних резултата на почетку стручне каријере

Предлози кандидата за доделу ових награда се могу доставити најкасније до 20. маја 2013. године, поштом или лично, на адресу: Инжењерска комора Србије, Булевар војводе Мишића 37, II спрат, 11000 Београд.

Награде Коморе се лауреатима додељују на свечаности поводом обележавања Дана Инжењерске коморе Србије, 14. јуна 2013. године.

Право подношења предлога за доделу награда имају сви органи и тела Инжењерске коморе Србије, матични факултети као и најмање 24 чланова Коморе.

Предлог кандидата требало би да садржи назив предлагача са потписом овлашћеног лица, лично име кандидата, занимање, године живота, место пребивалишта и адресу стана, и радну биографију и остварења у струци. Уз предлог кандидата, потребно је доставити и изјаву о прихватању кандидатуре за доделу награда Коморе.

Детаљније информације о условима и поступку предлагања кандидата, налазе се на Интернет страници: <http://www.ingkomora.rs/akti/>, на којој су објављени: Одлука о поступку доделе награда и Правилник о наградама Инжењерске коморе Србије.

За награде ће конкурисати само благовремене и потпуне пријаве кандидата.

Да би комплетан посао око додељивања признања Награда Коморе за 2013. годину био без проблема реализован, Управни одбор Инжењерске коморе Србије је на 51. седници, одржаној 28. марта 2013. године, донео одлуку о образовању Комисије за утврђивање испуњености услова за доделу награда Инжењерске коморе Србије, коју ће сачињавати деветоро чланова – Драгомир Ацовић, дипл.инж.арх. –председник и чланови – мр Александар Вучићевић, дипл.пр.планер, Милорад Миладиновић, дипл.инж.арх., Александар Аврамовић, дипл.инж.арх., Радомир Рибичић, дипл.инж.ел., Татјана Ђорђевић, дипл.грађ.инж., мр Бисерка Шварц, дипл.маш.инж., проф. др Рајко Унчанин, дипл.инж.техн. и проф. др Војкан Лучанин, дипл.маш.инж.

УРОШ БАЊАНИН, ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ ЗА ПРИПРЕМУ ЗАКОНСКЕ И ДРУГЕ РЕГУЛАТИВЕ ИКС

Морамо ићи у сусрет догађајима

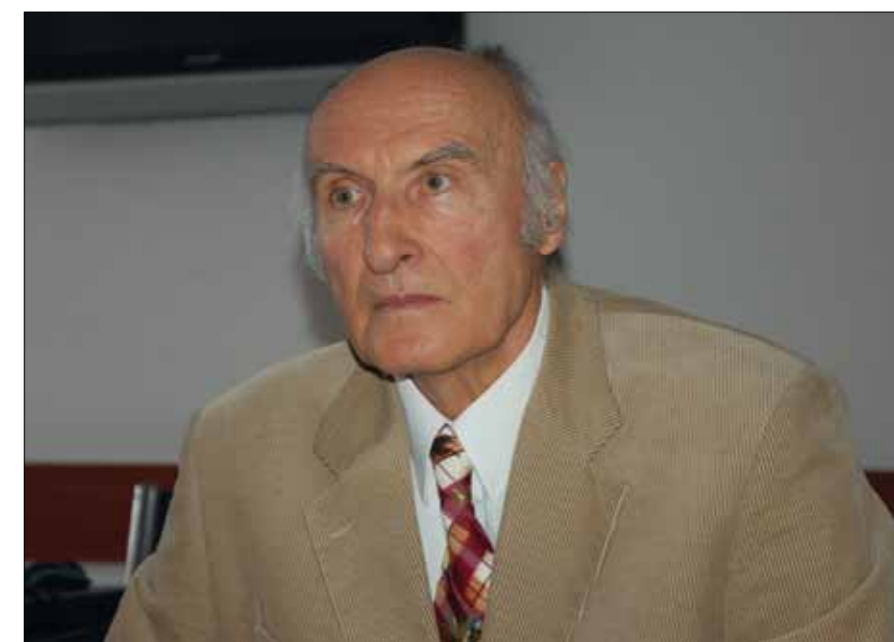


Један од најважнијих послова за сваку организовану заједницу је доношење и примена законске регулативе, посебно оне на нивоу државе, јер се њима стварају услови за нормалан рад и активност сваког члана друштва и свих његових организација

СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ

О томе се и до сада водило рачуна у Инжењерској комори Србије, а тако ће бити и убудуће с обзиром да је 1. фебруара 2013. године именована седмочлана Комисија за припрему законске и друге регулативе коју сачињавају тројица грађевинаца, двоје архитеката и по један машинац и просторни планер. Председник је Урош Бањанин, док су чланови чланови Јасмина Живанов, проф. др Милисав Дамњановић, проф. др Милорад Терзић, Радојко Обрадовић, Раде Обрадовић и мр Ђорђе Милић, а секретар Ана Ждеро, сарадник за правне послове у Комори. Комисија је основана одлуком УО ИКС, а за председника је именован ни мало случајно Урош Бањанин дипл. грађ. инж. не само због знања и искуства у струци, него и зато што је обављао дужност министара грађевинарства и урбанизма у кабинетима – др Радомана Божовића и Николе Шаиновића, од децембра 1991. до фебруара 1993. године. Комисија за припрему законске и друге регулативе донела је план и програм рада, али и организовала прве акције и активности, што је био повод за разговор са Урошем Бањанином и из прве руке чујемо шта ће и како Комисија радити у долазећим недељама и месецима.

„Тешко је пронаћи неку другу реч до хаос, када је реч о прописима у Србији – шта важи, шта не важи из наследства оне велике Југославије, шта је усаглашено са прописима ЕУ, којим темпом то иде, можемо ли то стизати, на који начин можемо оспособљавати колеге да могу радити и ван граница ове земље“, рекао је на почетку разговора Урош Бањанин. „Као што се зна, лане су Еврокодови постали у Европи завршена ствар! То су стандарди или норме, Европске норме, које сад не можете, једноставно, пренети у неку земљу. То су основни принципи, основна начела која морате поштовати код пројектовања и изградње објеката као што су механичке отпорност и стабилност конструкција, безбедност у случају пожара, заштита од буке, економично коришћење енергије, заштита животне средине, живота и здравља људи и животиња, одржива употреба природних ресурса. Европска економска комисија на основу савета, закључака, одлука, и директива, како то они зову у ЕУ, донела је своје препоруке и одређене стандарде који важе у земљама ЕУ. Одмах да кажем, да се у Србији на овим питањима интен-



зивно ради, али и да нас очекује још јако много послова, како би ти стандарди постали део свакодневне инжењерске праксе“.

Како сте организовао рад Комисије за припрему законске и друге регулативе?

„Подручје нашег рада је веома широко и Комисија, њених седморо чланова, не може самостално да га покрије, па смо се договорили да сваки члан Комисије, сходно својим интересовањима, афинитетима и професионалној вокацији, узме једну област, чијим радом ће координирати. Већ смо постигли начелни договор са нашим ресорним министарством (Министарство грађевинарства и урбанизма МГУ) око усаглашеног деловања. И то је јако важно, да једном већ и струка дође у позицију да предлаже техничка решења која би се нашла у закону. Правне норме, дикцију, усаглашеност за вишим или нижим документима, казнене санкције и томе слично, радиће правници, али оно што је суштина, што је срж, то ће уради Комора, односно, струка. Наишли смо на веома добар одзив у нашем Министарству и врло смо им захвални што је то тако. Ми смо „засукали рукаве“ и прихватили се посла“. У томе планирамо интензивну сарадњу са нашим матичним секцијама планера, урбаниста,

КРУПАН ПЛАН

КРУПАН ПЛАН



измену тог закона, да га дорађујемо, прерађујемо, једноставно речено – побољшавамо“.

Да ли су већ формиране неке радне групе, анализирано постојеће стање, колико је предходна Комисија урадила?

Кад смо започели рад, амбициозно смо ствари поставили, реклао бих да смо сагледали сву озбиљност (или још нисмо свесни чега смо се ухватили у коштац) и прво смо урадили „инвентар“ шта је то Комисија предходно урадила. У контакту са нашим Министарством смо видели шта су то његови приоритети и на који начин ми томе да приступимо. Дефинисали смо, дакле, приоритете. Пре свега, најављене измене у законодавној области и области грађевинског земљишта, планирања, грађења. Видели смо да још немамо неких важних подзакон-

ских аката, а са друге стране имамо правилнике који су донети тако давно да се више нико и не сећа кад су ступили на снагу. Значи, извршили смо анализу постојећег стања и приоритета. „Бокс“ још није отворен на сајту, али то следи ових дана. Договорили смо се да сваки члан Комисије на „боксу“, пратити један конкретан сегмент укупне области регулативе у зависности од личних афинитета, да га проучи и приреди како би Комисија могла да разматра та питања и да предузима конкретне мере, односно, предлаже их нашем Управном одбору и даље Министарству. Наравно, да је и за писање закона и правилника, као и за њихово исправљање и дорађивање, неопходни су знање и памет. Ми тог знања немамо довољно, погодову не оног специфичног знања (нпр. правилник за бране и сл.) и зато припремамо радне групе наших најеминентнијих стручњака да нам у томе помогну. Зато смо већ успоставили контакте са њима како би биле помоћ и партнер Комисије за припрему законске и друге регулативе, било да је реч о изради закона или подзаконских аката. Неке радне групе ће бити укључене у рад на актима који су у току, да се та ствар опосли до краја, док ће друге бити ангажоване на потпуно новим документима која ће иницирати Комора, односно, које планира наше надлежно министарство.

Да ли ће Комисија и њен „бокс“ на сајту бити довољно ефикасни и ефектни у поправљају, доради закона и подзаконских аката?

Одмах да кажем да ћемо потпуно другачије радити – нећемо „трчкрати“ за догађајима, већ ћемо им ићи у сусрет. Позната је ствар да кад се направи нацрт или предлог, јако је тешко било шта у њему кроз допуне променити. Ту су формирана мишљења, формиран су односи појединих решења, и обично предлагачи нису спремни да интервенишу. Зато смо рекли – с обзиром да имамо

пројектаната и извођача радова из свих техничких струка у оквиру Коморе, како бисмо дошли до најбољих решења.

Како ће Комисија комуницирати са базом, односно, са заинтересованим члановима Коморе?

„Савремена информациона технологија нам је створила могућност да можемо несметано и једноставно комуницирати са свим члановима преко посебног „бокса“ на сајту Коморе који ћемо отворити и на који ћемо „качити“ предлоге закона, правилника, подзаконских аката, како би чланови могли реаговати непосредним предлозима, прилозима, интервенцијама итд.... На тај ћемо начин ошкривати мишљење чланства и у предлоге уграђивати знање и памет наших колега. Верујем да ће то бити драгоцен, јер без обзира колико хоћете да неку јавну расправу о неком предлогу демократски организујете, то је јако тешко извести на једном састанку, скупу, збору. Тај „бокс“ ће нам омогућити да непосредно комуницирамо са чланством, што до сада нисмо имали. Наиме, кад се доноси неки закон, он уређује односе у некој области људског живота и рада и нема те памети која унапред може дати најбоља решења, јер је живот толико богат у својим манифестацијама да га не можете једноставно „сапети“ у правне норме. У пракси често имамо добре законе, а лошу примену. То је озбиљан проблем, погодову у земљама у транзицији, које су у живој активности, просто, у неком врећу, у сваком погледу. Ми ћемо сад имати ту могућност да на неки начин пратимо примену закона, где су и какви су проблеми који се јављају, и на основу овог нашег „бокса“ имаћемо пондерисане или оцењене проблеме који се који се јављају у примени. Ако, на пример, 200-тинак људи указују на проблем у неком члану, неком закона, правилника, уредбе, онда је то показује где треба на неки начин интервенисати. И онда имамо основа да предлажемо

потенцијал и знање, за стручни, технички део закона, да ми идемо проактивно, да идемо усусрет томе. Конкретно, на отварању Сајма грађевинарства министар Илић је рекао да очекује да ће нови Закон о планирању и изградњи током јуна - јула ући и скупштинску процедуру, што значи да ће Комора, кад је реч о његовом стручном/струковном делу благовремено понудити техничка решења. Када је реч о неким правилницима на којима рад још није започет и Министарству ће добро доћи наше ангажовање да што пре дођемо до тих аката. Ми ћемо заједно са њима дефинисати припритете, како бисмо нашу динамичку израду тих подзаконских аката усклади са њиховим плановима. И још нешто - јако ћемо се трудити да подзаконска акта, која доноси министар на основу закона, прате сам закон, да се дуго на њих не чека“.

Колико је тренутно људи из Коморе ангажовано на овим пословима?

Моја је замисао да имамо креативан и потпуно отворен однос за све оне који могу помоћи у раду Комисије. Очекијем да ће то произвести један нови квалитет. Зато се и трудимо да оставрим непосредну комуникацију са свим извршним одборима матичних секција. Примера ради, у јуну би требало на снагу да ступи Правилник о пројектовању стамбених зграда и станова, који је усвојен прошле године, и на које одређене примедбе имају поједини наши чланови. Тако је Регионални одбор Ниша одржао један састанак, на коме су констатовали многа неадекватна решења у том Парвильнику и предложили да га Комисија, пре него ступи на снагу, још једном прегледа и изађе са сугестијама, допунама, изменама. Такву сарадњу очекујем од свих извршних одбора матичних секција. И оно што ме посебно радује јесте спременост и жеља наших чланова да се и без накнаде ангажују на помоћи Комисији – својим знањем, организовањем састанака, јавним расправама, панелима, трибинама....“.

Програм рада Комисије за примену законске и друге регулативе за 2013. годину

I Учешће у законодавној активности

A) Непосредно учешће и сарадња у поступку доношења прописа

Ово подразумева покретање расправе и разматрање свих актуелних питања о могућностима унапређења и правцима развоја градитељске струке у најширем смислу, са становишта законске регулативе у Србији, укључујући систем образовања одговарајућих стручних кадрова, преко могућности њиховог запошљавања у областима пројектовања, грађења и одржавања објеката, до питања земљишне политике, просторног и урбанистичког планирања, изградње градова, саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштите животне средине. Према најавама из надлежних министарстава овај сада јединствени Закон биће трансформисан у посебне законе по појединим областима. Најважнији законски пројекти који ће се у том смислу разматрати јесу: закони који дефинишу земљишну политику, закон о изградњи објеката, закон о просторном и урбанистичком планирању, законско дефинисање значаја, места и улоге Републичке агенције за просторно планирање (као посебан закон или у оквиру закона о просторном и урбанистичком планирању), такође, Комисија је већ партиципирала у давању примедби на одредбе Закона о геолошким истраживањима и рударству. Комисија ће се активно укључивати и у све фазе припрема и доношења и свих других законских прописа актуелних за наше техничке струке.

Б) Партиципација у изради подзаконских аката (правилника и др.)

В) Израда предлога Закона о инжењерској комори Србије и његово промовисање за процедуру усвајања, ради институционалног позиционирања Коморе. У оквиру ове активности извршиће се упоредна анализа постојећих закона у земљама у окружењу и посебно неких развијених земаља Европе које су по величини сличне нашој.

Г) Праћење спровођења закона и других нормативних аката од значаја за техничку струку. Важан део програмске активности Комисије је свакако неопходност континуираног ангажовања на унапређењу и доградњи законске регулативе и активно учешће у јавним расправама о сви законским пројектима који су од интереса за чланство Коморе. У том смислу Комисија ће без одлагања проучити већ исказану потребу за изменама и допунама Закона о јавним набавкама у делу који се односи на припрему и спровођење тендерских процедура. Комисија ће, уз што шире ангажовање чланства, пратити и све друге актуелне измене законске регулативе и активно партиципирати у њима.

Д) Предлог измена и допуна Правилника о начину, поступку и садржини података за утврђивање испуњености услова за издавање лиценце за израду техничке документације и лиценце за грађење објеката за које одобрење за изградњу издаје Министарство, односно аутономна покрајина, као и о условима за одузимање тих лиценци.

Ђ) Припрема преузимања одговарајуће регулативе ЕУ.

II Усаглашавање и хармонизација наше техничке регулативе са одговарајућом регулативом Европске уније у области градитељства и инвестиција

Посебна пажња ће се посветити иницирању и организовању адекватног облика државног ангажовања у раду на изради националних докумената за еврокодове, и одговарајућа партиципација Коморе на овом изузетно важном и може се рећи трајном задатку.

III Сарадња са одговарајућим институцијама на пословима израде предлога стандарда и техничких норматива

Посебно ће се радити на остваривању што садржајније сталне сарадње са одговарајућим институцијама које се иначе баве пословима техничке регулативе и техничких спецификација.

IV Анализа стања и ревизија техничких прописа уз утврђивање система контроле имплементације новелиране регулативе

V Организовање и одржавање јавних расправа, округлих столова, стручних предавања, семинара и радионца из домена рада комисије као и анкетање чланства о појединим законским решењима и њиховој примени у пракси

VI Остали задаци по одлукама Управног одбора и/или других органа Коморе

ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ

Светислав Синђелић
1937 – 2013.

Неимарски бард пресељен у легенду

Сваки растанак је тежак, чак и кад је очекиван, али какви су тек они изненадни и заувек. Управо тај, најтежи и најтужнији, догодио се последњег априлског дана.

У легенду се преселио – Синђа, за једне, Света, за друге – пуним именом и презименом Светислав Синђелић, ватрени Ваљевац, тихи и мудри Чубурац, неуморни градитељ, талентовани неимар, галантни кафански сабрат, брижни отац Александрин и нежни Станиславин супруг. Једно велико срце које је почело да куца 24. марта 1937. у Ваљевоу, заувек је стало 30. априла 2013. у Београду.

Првих 18 је провео у Ваљевоу, основна школа и чувена Гимназија, успешни студент са стеченом дипломом Грађевинског факултета у Београду 1964., као један од најбољих у генерацији, па повратак у родни град да „одради стипендију“. Онда трајно напушта родни град и заувек га похрањује у свом срцу. Мало „зостављање“ у Панчеву, а све остале године троши у Београду.

У неимарску браншу уписао се 1964. године као дипл. грађ. инж. у ваљевској „Јабланици“, а да је потрајао још годину, тачно пола столећа би живео грађења и грађевинарства. Професионалац и технички директор је био у „Конструктору“ из Панчева, онда неколико година службеник једне словеначке фирме са седиштем у Београду, па члан пројектног бироа „Индустроинвест“ који је последње социјалистичке године био део Система Лола Рибар. Већ од 1992. формира приватно пројектантско и инжењеринг предузеће – Нове технологије грађења, које последњу деценију и по раде под именом НТГ плус.

Завршетак факултета и почетак практичног професионалног деловања за њега су били непрекидно учење и сазнавања. Та стваралачка црта пратиће га наредних година и деценија. Тако су производне хале ваљевских фирми „Србијанка“ и „Стеван Филиповић“ урађене у технологији преднапрегнутог бетона, са једном иновацијом – „сувим наставком конструкције“ као првина у оној великој Југославији. Затим су уследиле - спортске дворане у Панчеву и Сомбору, стамбена насеља – Медитеран клуб на Светом Марку код Тивта, хотели Путник у Београду и Требњу у Словенији, Аутобуска станица у Врњачкој Бањи, бројни објекти у Ираку, Кувајту, Либији, Алжиру, Русији, Дубаију, спортске дворане у Београду (ДИФ), Обилићу, Новој Вароши, Зубином Потоку, Ваљевоу...

Последње две деценије Светислав Синђелић се интензивно бавио новим грађевинским материјалима, као сарадник свом „духовном оцу“, такође Ваљевцу, професору Милораду „Миши“ Ивковићу. Први су се бавили истраживањима на плану самоупрадивих бетона (Self compacting concrete) у исто време када су се тим феноменом бавили и Јапанци. Наиме, први пут се о самоупрадивим бетонима у стручној литератури појавила информација 1989. године, а први мост од те врсте бетона урађен је 1992. године (Акаши Аикио мост укупне дужине 3.911 метара и са централним распонем 1.991 метара). Осим самоупрадивим бетонима, инжењер Синђелић се бавио и реактивним пудер бетоном који са додатком челичних опилака има својства челика. Добијене резултате из истраживања самоупрађујућих бетона и реактивних пудер бетона, експериментално примењује од 2000 године, док је пролеће 2005. године забележено као историјски датум у српском, али и регионалном грађевинарству, јер је тада први пут примењен поступак самоупрађујућег бетона. Наиме, 27. маја 2005. године првих 120 тона самоупрађујућег бетона уливено је преко арматуре, а у темеље „Црвенкапе 2“, зграде на Новом Београду.

Последњи стваралачки бљесак инжењер Светислав Синђелић имао је пре три године када је заједно са мр Борисом Глигићем пројектовао и извео „Покретну халу као радну средину за монтажу конструкције in situ“ за коју је добио Годишњу награду Инжењерске коморе Србије.

Током свог вишедеценијског рада у грађевинарству био је веома активан у бројним струковним организацијама, прво у Савезу грађевинских инжењера и техничара Србије, посебно се ангажујући на стварању Инжењерске коморе Србије. На прошлогодишњим изборима постао је члан Скупштине трећег сазива, и то као најстарији изабраник.

Радош Глишић



СКУПШТИНА

ДРУГА РЕДОВНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ КОМОРЕ - 28. ЈАНУАР

Давање смерница, избор председника УО ИКС, констатовање чланства по положају



Милован Главоњић, дипл.ел.инж. изабран за председника Управног одбора Инжењерске коморе Србије, односно, председника Коморе. Присутствовало 102 чланова, изостанак најавило десеторо, без оправдања само шесторо чланова. Предложене и усвојене смернице за израду најважнијих докумената за 2013. годину. Регионална канцеларија у Нишу позива да се једно од следећих скупштинских заседања одржи у граду на Нишави, чиме би се ИКС укључила у слављење и обележавање 1700 година од доношења „Миланског едикта“.



РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Скупштина Инжењерске коморе Србије, трећег сазива, своју другу редовну седницу одржала је 28. јануара у свом седишту у Београду. Радом Скупштине је руководио њен председник, проф. др Драголсав Шумарац, уз помоћ и сарадњу Милорада Миладиновића, потпредседника Скупштине, Драгане Ђурић, секретара Скупштине и Ане Ждеро, сараднице за правне послове у Секретаријату Коморе. Друга седница Скупштине ИКС започела је рад са 99 присутних чланова, од 120, колико броји пини скупштински сазив. Пред 4. тачку дневног реда (Утврђивање престанка мандата председнику Управног одбора Инжењерске коморе Србије) број присутних је повећан за тројицу, па је у раду Скупштине учествовало 102 чланова. Од 18 „недостајућин“ чланова тачно њих 10 (Драган Ранчић, Латинка Обрадовић, Братислав Ђорђевић, Нпвица Вуковић, Ђуро Ороз, Дамир Пецо, Предраг Благојевић, Зоран Луковић, Милош Арсенијевић и Зоран Костић) најавило је недо-

лазак, док деветоро чланова ничим није оправдало изостанак.

„Скупштинско заседање започећемо са више него потребним кворумом, надполовична већина, тако да можемо доносити пуноправне одлуке“, рекао је председник Шумарац, започињући рад 2. седнице. „Седници присуствују чланови Управног и Надзорног одбора, председник Суда части, тужилац и бранилац Коморе, а посебно бих најавио долазак на ову седницу Милна Миљевића, државног секретара нашег министарства (Министарство грађевинарства и урбанизма - МГУ), односно, присуство нових чланова Управног одбора ИКС (проф. др Рајко Унчанин, дипл. инж. технолохије, др Слободан Отовић, академик Инжењерске академије Србије и Милорад Ракчевић, дипл. инж. маш.), делегираних од истог министарства. Напомињем и да је из МГУ у Надзорни одбор ИКС делегиран доцент др Ненад Иванишевић. У исто време желим да се захвалим досадашњим члановима Управног и Надзорног одбора, које је делегирала Влада Србије, односно, надлежно министарство, а то



Радам Другог редовног скупштинског заседања руководили су, с лева на десно, Драгана Ђурић, секретар Скупштине, проф. др Драгослав Шумарац, председник, Милорад Миладинович, потпредседник ИКС и Ана Ждеро, из Секретаријата ИКС ангажована на правним пословима

су Драгана Ђорђевић, Драгомир Ацовић и Горан Вукобратовић, односно, Драган Милентијевић који је радио у нашем Надзорном одбору. Поштоване колегинице и колеге, пре него што утврдимо дневни ред 2. седнице Скупштине, морам да вас подсетим, пре свих чланове Скупштине, на неколико процедуралних правила, јер дуже од два столећа дефиниција демократије је – поштовање законом и правилима утврђене процедуре, односно, на одредбе Пословника о раду Скупштине, чл. 42. ст. 4. 5. и 6. да се „приликом јавног гласања пребројавају само гласови мањине осим ако већина није очигледна“, да се „поименично гласање по прозивци врши ако то Скупштина одлучи, на предлог председника Скупштине или члана Скупштине, ради тачног утврђивања резултата гласања“, такође, сагласно чл. 41. ст. 2. Пословника о раду Скупштине, „за доношење свих одлука које су на предложеном дневном реду ове седнице Скупштине, потребна већина гласова присутних чланова Скупштине“. Према евиденцији Секретаријата, нема предлога за измене или допуне дневног реда у року који је предвиђен нашим актима. Стигао је допис проф. др Бранислава Ивковића са данашњим датумом (28. јануар 2013. године у 12,08 часова), којим предлаже да се одложи 5. тачка – „Избор председника Управног одбора“. С обзиром на наше акте и Статут, Пословник о

раду, које морамо да поштујемо, на које је надлежно министарство дало сагласност, ми не можемо ово да уврстимо у расправу“.

Уследило је утврђивање и изјашњавање о предложеном дневном реду Друге седнице Скупштине, који је имао шет тачака: Усвајање Записника са Прве (конститутивне) седнице Скупштине Инжењерске коморе Србије одржане 21. децембра 2012. године; Констатовање чланства по положају председника подсекција у Извршном одбору Матичне секције пројектаната; Констатовање чланства по положају председника подсекција у Извршном одбору Матичне секције извођача радова; Утврђивање престанка мандата председнику Управног одбора Инжењерске коморе Србије; Избор председника Управног одбора Инжењерске коморе Србије; Давање смерница за утврђивање Предлога плана и програма рада и Предлога финансијског плана Инжењерске коморе Србије у 2013. години.

Прве три тачке апсоливране су врло брзо, готово или „готово“ без расправе – усвајање Записника са Прве, конститутивне, седнице Скупштине, односно, констатовање чланства у извршним одборима МСП и МСИР први пут директно/непосредно бираних председника подсекција. Наиме, Драган Живковић, члан Скупштине из Ниша, један од најагилнијих

активиста ИКС, предложио је да се изабрани председници подсекција представе Скупштини „да их чланови виде и упознају“, што није могло да се реализује, јер „десеторка подсекцијских лидера“ није позвана на седницу. Ипак, да делимично подржимо предлог Драгана Живковића и још једном представимо (у прошлом броју „Гласника“ објављен је посебан прилог на страни 32.) по први пут изабране председнике подсекција. Реч је о Ивану Рашковићу, подсекција архитектата, Љубиши Митићу, грађевинаца, Зорану Стајићу, машинаца, Зорану Хаџићу, електро инжењера, Милану Самарџији, осталих техничких струка из Матичне секције пројектаната - МСП, односно, Љубици Бошњак, архитектата, Душану Петровићу, грађевинаца, Братиславу Џинићу, машинаца, Весни Илић-Миловановић, електро инжењера и Новици Петровићу, осталих техничких струка, из Матичне секције извођача радова – МСИР.

мандат даном подношења оставке. На овај начин Скупштина утврђује престанак мандата даном подношења оставке 20.12.2012. године, без гласања. У питању је само констатација“.

Најважнија тачка 2. седнице била је „Избор председника Управног одбора Инжењерске коморе Србије“ под бројем 5. дневног реда.

„Како је мандат председнику Управног одбора престао даном подношења оставке, тиме је и број чланова Управног одбора смањен на десет“ обрзложио је председник Шумарац „стање ствари“ у Комори. „Имајући у виду да је председник Управног одбора по Статуту и председник Коморе, у складу са чланом 49. Статута ИКС, који је прописао да, уколико се за време трајања мандата смањи број чланова органа Коморе, врши се допунски избор по поступку за редовни избор. На дневном реду ове седнице је избор председника Управног одбора, који је по Статуту и председник Коморе. Сагласно



И 4. тачка дневног реда „Утврђивање престанка мандата председнику Управног одбора Инжењерске коморе Србије“ прошла је без расправе, с тим да је радом седнице руководио Милорад Миладиновић, потпредседник Скупштине, и рекао: „У вези са овом тачком дневног реда потсетио бих Скупштину да је председник Управног одбора, проф. др Драгослав Шумарац дана 20. децембра 2012. године поднео оставку на функцију у Управном одбору Коморе због кандидовања за председника ове Скупштине. Сагласно члану 44. Статута Коморе и члану 19. став 5. Пословника о раду Скупштине, на првој наредној седници Скупштине без гласања утврђује да је председнику Управног одбора престао

наведеном члану, мандат накнадно изабраном члану органа, односно у конкретном случају мандат изабраном председнику Управног одбора истиче када и мандат осталим члановима Управног одбора које бира Скупштина. Правне и Статутарне појединости везане за избор председника Коморе, образложиће Драгана Ђурић, секретар Скупштине, која је и најбоље упућена у ову проблематику“.

„Сагласно чл. 61. став 1. Пословника о раду Скупштине, Скупштина поред осталог бира председника и потпредседника Управног одбора, а све у складу са Статутом Коморе“, рекла је Драгана Ђурић. „Одредбе чл. 62. Пословника прописују да кандидате за председника и пот-



председника Управног одбора може предложити најмање 15 чланова Скупштине и да се избор и опозив председника и потпредседника Управног одбора врше по поступку утврђеном Пословником за избор и опозив председника Скупштине, тако да се на избор председника Управног одбора примењују одредбе којима је регулисан избор председника Скупштине. Дакле, кандидата за председника Управног одбора може предложити најмање 15 чланова Скупштине. Члан Скупштине може учествовати у предлагању само једног кандидата за председника Управног одбора. Предлог садржи име и презиме кандидата и број лиценце. Предлог кандидата за председника Управног одбора односи се председавајућем у писаном облику. председавајући обавештава чланове Скупштине о свим примњеним предлозима кандидата за председника Управног одбора. У име предлагача, известилац предлагача има право да образложи предлог. Предложени кандидат за председника Управног одбора има право да се

представи. О предлогу кандидата за председника Управног одбора се расправља. Након расправе председавајући утврђује листу кандидата за председника Управног одбора и то по азбучном реду презимена. Гласање за избор председника Управног одбора спроводи Изборна комисија. Поступак гласања који спроводи Изборна комисија регулисан је одредбама чл. 12. до 16. Пословника о раду Скупштине. Скупштина на предлог председавајућег, већином гласова присутних чланова Скупштине образује Изборну комисију од пет чланова, коју чини председник и четири члана, по један члан из сваке матичне секције. Кандидат за председника Управног одбора не може бити председник, ни члан Изборне комисије. За председника Управног одбора изабран је кандидат који је добио већину гласова присутних чланова Скупштине. Ако ни један кандидат није добио потребну већину, поновиће се гласање између два кандидата која су добила највећи број гласова, односно између више кандидата који су добили највећи и једнак број гласова. Ако ни у другом кругу председник Управног одбора није изабран, цео изборни остурак се понавља са новим кандидатима. Сагласно чл. 17. Пословника, који се примењује и код избора председника у Управном одбору, у случају да је за председника Управног одбора предложен само један кандидат, гласање за избор председника је јавно и одлука о избору председника Управног одбора доноси се већином гласова присутних чланова“.

Иако је незванично најављиван не мали број претендентата за најзначајније и најутицајније место у организацији инжењерки и инжењера која која окупља више од 25.000 најкреативнијих и стваралачи најспособнијих чланова српског друштва, испало је да је предложен само један кандидат. Кандидатуру Милована Главоњића за председника Коморе подржало је 24 чланова ИКС, а предлог је образложила Весна Илић Миловановић, дипломирани електроинжењер са 32 године радног искуства у струци.

Милован Главоњић је рођен 1955. године у месту Вича, Општина Лучани. По националности је Србин и има држављанство Републике Србије. Основну школу завршио је у Вичи, а средњу Електротехничку школу „Никола Тесла“ у Београду 1974. и исте године се уписује на Електротехнички факултет Београдског универзитета на коме дипломира 1979. године, на енергетском смеру.

После дипломирања од 1979. до 1984. године радио је у Хидротехници, РО Београдградња, ООУР Партизан градња као инжењер градилишта, шеф градилишта и руководиоца оперативе са преко 300 запослених. Од 1984. до 2005. године ради у МУП Републике Србије, Управа противпожарне и превентивне техничке заштите као инспектор, а затим као шеф одсека за превентивне техничке заштите, те надзор сложених производних система и технички пријем објеката. Од 2005. до 2007. године радио је у МУП Републике Србије, у сектору за зашти-

ту и спасавање и у Управни за превентиву као начелник Управе. Пензионисао се 31. децембра 2007. године, али је наставио са инжењерским привредним активностима, оснивањем сопствене приватне фирме Мидвеј МГВ, специјализовано Друштво за пројектовање, извођење радова, консалтинг и трговину. Од 1981. године до данас активан је и у Савезном заводу за стандардизацију, садашњем Институту за стандардизацију РС, кроз рад у већем броју комиси-



Весна Илић Миловановић

ја и радних група на доношењу стандарда ЈУС-а сада СРПС, правилника из области електричних инсталација ниског напона, заштите од пожара, заштите од атмосферских пражњења.

У току професионалног рада положио је стручни испит из области енергетике, електричне инсталације 1983. године, стручни испит из области заштите од пожара, основни 1984. године и стручни испит за израду главних пројеката заштите од пожара, стручни испит за израду пројекта посебних система положен 2012. године, стручни испит за рад у државним органима, стручни испит из безбедности здравља на раду 2007. године, стручни испит за рад са опасним материјала класа 1, 2 и 3, стручни испит из енергетске ефикасности зграда 2012. године. Поседује седам лиценци Инжењерске коморе Србије и то четири пројектантске две извођачке, као и лиценцу за енергетску ефикасност. Био је и активни учесник већег броја саветовања са преко 27 радова из области заштите од пожара, противексплозијске заштите електричних уређаја, громобранске заштите, телесикс, безбедности у електротехници. Један је од аутора књига „Превентивна заштита и справе и опреме за гашење пожара“ за МУП Републике Србије, Више школе послова Београда, као и Приручника за испитивање електричних и громобранских инсталација.

Што се тиче Инжењерске коморе Србије, активно учествује у њеном раду од оснивања до данас. Био је члан Скупштине и члан Извршног одбора Матичне секције пројектаната, председник Подсекције дипломираних инжењера Србије и региона Београда. Сада је председник Комисије за прописе и председник Комисије за полагање стручних испита за елетроструку за енергетичаре.

Милован Главоњић има 32 године професионалног искуства и тренутно обавља функцију директора предузећа Мидвеј МГВ. Добро се служи руским и енглеским језиком. Ожењен је и отац две кћерке.

Тако је после излагања Весне Илић Миловановић, кандидатуру прокоментарисао председник Шумарац констатцијом да у „прошлом сазиву Управног одбора нисмо имали ни једног електроинжењера, а број електроинжењера јако расте, а после нарочитог ангажовања Коморе на плану електроенергетске ефикасности, односно, увођењем лиценце за ову специјалност, очекујем да ова струка постане трећа по бројности у Комори, одмах иза грађевинаца и архитеката“.

А одмах после Главоњићевог експозеа за реч се јавила Татјана Ђорђевић, потпредседник Управног одбора Инжењерске коморе Србије, констатујући да је избор председника Коморе – непотребан, с обзиром да мандат садашњем УО ИКС истиче за месец-два дана и да би „иако окрњен, давањем оставке председника и одласком на другу функцију/дужност УО ИКС успешно водио Комору“ до нових избора. Ево шта је још рекла Татјана Ђорђевић.



Татјана Ђорђевић

„Господина Главоњића јако добро познајемо и јако лепо смо са њим сарађивали. Пошто је то тема дневног реда, говорила бих о нечем другом а не о његовим карактеристикама. Мислим да је овог тренутка излишно и бирати на два

месеца председника Инжењерске коморе Србије. По Статуту овај Управни одбор може да заврши лако мандат. Остало је још два месеца, јер су избори у априлу. Мандат Управног одбора је до 24. априла. Не видим разлога, по Статуту, да се сада иде на избор. Управни одбор броји 10 чланова. Ради по плану и програму у протекле три године, а ваљда можемо да завршимо још ова два месеца наш мандат. Ми смо планове и програме и финансијски већ урадили. То је било у припреми и за претходну Скупштину. Хтела сам да изнесем своје мишљење на ову тачку дневног реда. Мислим да је овај Управни одбор био способан, имамо сада и нове чланове, да у наредна два месеца заврши све обавезе и да се у априлу бирају нови чланови и ново руководство Инжењерске коморе Србије. По Статуту то можемо да обавимо и сада. Хтела сам да изнесем свој коментар да је излишна уопште ова тачка дневног реда. Као потпредседник Управног одбора, изабрана сам на претходној Скупштини и мандат ми траје до 24. априла. По Статуту, замењујем председника Управног одбора у одсуству. Ово одсуство може да се тумачи једнако да ли одсуство или оставка, а тумачили су га и други правници. Дакле, мислила сам да је излишно за ова два месеца то радимо, јер је непотребно. Мислим да је Управни одбор са 10 чланова могао у ова два месеца несметано да ради, пошто су програми рада и финансијски план, односно, урађен је план привременог финансирања Коморе“.

„Морам да напоменем и истакнем да Управни одбор остаје у старом саставу, осим тројице нових чланова које је Министарство грађевинарства и урбанизма предложило“, рекао је председник Шумарац, одговарајући на анализе и констатације Татјање Ђорђевић. „Дакле, и Министарство је поштовало изборе које смо имали по Статуту и по закону. Они имају три места у Управном одбору и једно у Надзорном одбору и они су дали своје представнике. Морам да се захалим Тањи Ђорђевић, која је у насталом интересу била на челу УО ИКС, која је одмах и депоновала потпис, али не као председник Коморе, јер по нашим документима потпредседник УО ИКС, није и потпредседник или ВД председника Коморе, већ само – потпредседник УО ИКС. Значи, по Статуту, члан 49. на свако упражњено место мора да се бира нови члан, без обзира колико дуго ће му мандат потрајати. Овај мандат председника УО ИКС ће се рачунати, уколико изаберемо данас председника, као мандат овог Управног одбора. Према томе, Управни одбор остаје у свом саставу. Дакле, оно што припада надлежности Скупштине, то су потпредседник Коморе, односно, Управног одбора, представник Подсекције извођача и Подсекције пројектаната као директни избор и онда између себе извршни одбори ће бирати свог председника. Тако „каже“ Статут Инжењерске коморе Србије. Још једном се захваљујем колегини Тањи Ђорђевић, која је и поред обавеза које је имала у професионалном анга-

жовњу, сваког дана је долазила у Комору и завршавала све обавезе које је Комора требало да реализује. У периоду када је колегиница Ђорђевић била најодговорнија у Комори, имали смо инспекције и све је било како треба, све је успешно решено“.

Одлучну подршку за избор на место председника УО ИКС Милован Главоњић је добио и од Јасмине Живанов, дипломиране инжењерке архитектуре из Зрењанина.

„Јако бих похвалила предлог за место председника Управног одбора, пошто сам четири године са господином Главоњићем радила у Комисији за прописе. Потпуно сам убеђена да је он прави лик за ову функцију, јер уме да процени шта је проблем, али и да доноси адекватне одлуке. То је, по мени, прави инжењер, то што фали свим струкама а инжењерима не сме да фали да би били инжењери. Мислим да је то његово богато искуство на градилишту отприлике определило тај његов профил да одлуке морају да се доносе. Радили смо савршено четири године и што год смо започели то смо и завршили. Колико је то трајало трајало је, јер не радимо ми сами, увек сарађујемо са неким, али он је као вођа тог тима био страшно опе-



Јасмина Живанов

ративан, так да мислим да све ово што је навео у обраћању Скупштини, пробаће и да заврши. То је дугачко, тешко и компликовано, али он ту неће посустати, јер уме да препозна проблем и предложи решење, а не само да прича шта је проблем“.

Овде је расправа о кандидатури Милована Главоњића за председника Коморе завршена, па је предлог стављен на гласање. Подржали су га сви чланови Скупштине, јер није било ни „против“, ни „уздржани“.

Последња тачка дневног реда (6.) била је – Доношење смерница за утврђивање Предлога плана и програма рада Инжењерске коморе Србије за 2013. годину, односно, Предлога финансијског плана Инжењерске коморе Србије за 2013. годину.

„Како је Скупштина, на основу члана 15. тачка 18. Статута Коморе надлежна да утврђује ставове и даје смернице за рад органа и тела Коморе, неопходно је да се за 2013. годину донесе план и програм рада Коморе, као и финансијски план“, рекао је проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине ИКС. „С обзиром да предлог ових аката припрема УО ИКС, на дневном реду данашње седнице је давање смерница Управном одбору за утврђивање Предлога плана и програма рада и Финансијског плана за 2013.годину. Смернице сте добили. Мислим да би било добро да прочитамо оно што мислимо да је важно. С обзиром да у изборној години увек имамо више седница у почетку, морам да вас известим да су дужни да финансијски план и програм рада саставе у што краћем периоду. Вероватно ћемо у марту имати још једну седницу, а изборна седница ће бити када истиче мандат Управном одбору, у априлу или можда да продужимо за још једељу дана, па да то буде у мају“.

Следе смернице за израду најважнијих докумената Инжењерске коморе Србије за 2013. годину.

Прво. Да се у погледу активности, које се односе на израду законодавних и нормативних аката, као приоритетно, утврди интензивније учешће Коморе на побољшању законских и подзаконских аката релевантних за рад у делатностима свих чланова Коморе, као и да се предвиди активности Коморе на доношењу законских аката који се односе на уређење и побољшање рада Коморе, те у складу са тим приоритетом, предвидети издвајањ адекватних средстава у предлогу финансијског плана,

Друго. Активности које се односе на усававање и унапређење струке као приоритет утврди обавеза перманентног усававања чланова Коморе, која би се прописала законом о

планирању и изградњи, те у складу са тим предвидети наставак активности на доношењу релевантних нормативних аката Коморе,

Треће. Да се у погледу активности које се односе на сервисирање потреба чланова Коморе, а полазећи од тога да је један од циљева Коморе унапређење услова за обављање стручних послова у областима значајним за планирање и изградњу, као приоритет утврди израда стратегије развоја грађевинарства од регионалног до републичког нивоа, која би се доставила надлежном министарству. Сви регионални центри требало би да своје пројекте предложе како би конкурисали код надлежног министарства.

Четврто. Активности које се односе на сервисирање потреба чланова Коморе, уведу као приоритет активности на унапређењу пројеката осигурања чланова Коморе у смислу проширења досадашњег облика осигурања од професионалне одговорности на додатне облике у циљу повећања погодности за чланство у Комори.

Пето. Да се у предлогу плана и програма рада који се односи на организацију и функционисање Коморе предвиди наставак активности на изради мнографије поводом 10 година оснивања Коморе.

Шесто. У предлогу плана и програма рада предвидети активности које би се односиле на бригу о положају младих чланова Коморе, кроз организовање годишњег скупа у циљу сагледавања јасне слике њихових стварних потреба, као и активности којима би се омогућило младим инжењерима да до момента добијања лиценце имају приступ бази прописа, посете сајмовима и стручним предавањима које организује Комора и сл, те ради реализације наведених активности, те у погледу финансијског плана предвидети одговарајућа средства.

На позив председавајућег да чланови Скупштине





„побољшају и кондиционирају“ смернице за изградњу Плана рада и Финансијског плана за 2013. годину, јавио се „један, али вредан“ преглагач. Наиме, професор Милан Самарџија, технолог из Новог Сада, подржао је понуђене смернице, али и сам понудио изузетно актуелне предлоге/ смернице, које доносимо *In extenso*, што значи без скраћивања и коментарисања.

Прво, да се ради на увођењу обавезном едуковању чланова, да ти планови имају као у медицини и осталих у наредних пет година имају одређен број посета, односно учешћа у одређеним активностима у свим областима од пројектовања, до извођења радова. То ћу образложити зашто.

Ми смо прошле године усвоји План краткорочног и дугорочног рада Инжињерске коморе и, између осталог, су установљена два нова подручја – енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије.

Ми смо у Војводини урадили овај други део, обновљиве изворе енергије из пољопривредне и прехрамбене индустрије, али не у правцу овога што је енергетска ефикасност веома важна и посећена. Она има предност зато што су лиценцирани људи. Велики број људи је ишао да би добио лиценце. То је мишљење нас из Војводине – да добијем лиценцу.

Код овог другог дела (обновљиви извори енергије – ОИЕ), где смо имали стручне људе од академика, професора, инжењера у обновљивим изворима енергије из пољопривредне и прехрамбене индустрије имали смо 17 предавања, где је било око 1.800 до 2.000 посетиоца, али имамо једну примедбу – веома мали број лиценцираних инжењера је заинтересован за

едуковње. То морамо одвести у другом правцу, а то је да их обавезује одређени број бодова, а то ће вероватно Скупштина урадити.

То је прва ствар коју смо код нас у Војводини урадили, с тим да обновљиве извори енергије и у овој години ћемо имати у првом плану, па предлагемо да се ураде четири пројекта – биодизела, биогаса, биоалкохола и биомасе и



Милан Самарџија

да се стави на сајт Инжењерске коморе да сви инжењери имају увида, јер је основна интенција Европске заједнице (а и наша нова индустријска политика) усвојена 2000. године у Лиса-

бону, и по којој је неопходно радити на новим програмима индустрије, а то су мала и средња предузећа. То би требало да буду носиоци нашег будућег развоја, као што је то у Европи. Дакле, сви инжењери да се едукују у том правцу и самостално, а не са они са лиценцом, јер смо установили да са лиценцом много њих чека да се запосле у државним органима. Морају се стварати предузећа, индустрија, која треба да нас води напред.

Друго мишљење које смо имали јесте да се припреме лиценце, по могућности за све дипломиране инжењере и да то буде, као што је председник малопре рекао, да се омогући да и други имају лиценце. Ако не желимо да примимо остале дипломиране инжењере, да имају у нашој Инжењерској комори лиценце, као што су агроинжењери, рудари и остали, они ће сами формирати своје коморе, што мислимо да то не треба да се дозволи него треба да буде једна инжењерска комора. У Хрватској постоји посебна Агроинжењерска комора. Значи, то треба проширити.

Треће, веома је интересантно, од формирања Инжењерске коморе 2003. године имали смо једно концентрисано министарство, а сада послове које радимо у Инжењерској комори раде четири министра. Део где смо ми највише заинтересовани је енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије ради Министарство енергетике развоја и заштите животне средине, које има посебно приступ, а ми вероватно немамо јер се налази у овом министарству и тражимо да то буде интегрисано. Имамо и Министарство рударства и природних ресурса и имамо још једно министарство. Значи, то су четири министарства која треба опслуживати. Мислимо да би требало да се то обједини преко једног потпредседника Владе, који би са својим министрима координирао и радио ове послове.

Четврто, да се обезбеди на регионалном нивоу а нарочито на републичком нивоу, пошто су сада привредне коморе уништене и више не постоје као привредне коморе које су обавезне, него су сада неке струковне, да ми као стручни дајемо стручна мишљења за Владу јер имамо многе пропусте до сада. Наиме, дате су велике паре за многе фирме које су промашене. Купљене су ино лиценце које су застареле. Не може се радити по њима екологија и заштита животне средине по нашим законима, а дате су велике паре, то одговорно кажем. Тражимо да наши чланови учествују како на регионалном, тако и на републичком нивоу, да дамо стручно мишљење, а не да се каже да то мора тако, него да се каже да ли то ваља или не ваља по нашим законима.

Пето, имамо податак да чак 65 одсто чланова не плаћа чланарину. Ако је ова информација тачна, тражимо да се у Статут Коморе унесе одредница да они који не плаћају чланарину не учествују у одлучивању и извршавању одређених задатака Инжењерске коморе. Могу бити чланови, али не могу одлучивати у одређе-

ним областима, како Извршног одбора, тако и Управног одбора и свих осталих одбора. То су захтеви из Војводине, а ови предлози се доста поклапају са ставовима новоизабраног председника.

Уследио је занимљив предлог Јасмине Живанов – да се једна седница Скупштине ИКС одржи у Нишу и да то буде допринос Инжењерске коморе Србије обележавању, али и едукације о „Миланском едикту“, документа о толеранцији који је донео цар Константин.

Предлог је пао на плодно тле, јер се Нишлија Љубиша Митић дилп. грађ. инж. јавио се да га подржи, али и да сам предложи једну идеју како да се „приближимо нашој струци и како да Инжењерску комору пласирамо у јавности на један позитиван начин“, о чему је говорио на једној од предходних седница Скупштине, али до сада није добио никакву сагласност из УО ИКС.

„Идеја је веома једноставна – све локалне заједнице немају довољан број пројеката и могле би или код нашег министарства или да конкуришу неким приступним фондовима“, рекао је Митић. „Идеја је да на локалу све подсекције организују са председницима општина један



Љубиша Митић

састанак, где би они били у обавези да позову све инжењере из те средине, где бисмо ми као струковна организација предложили одређени идејни пројекат, где би они могли да конкуришу, а касније када се то реализује, ти инжењери то новчано и наплатили. Предлажем да ово буде наша промоција. Рецимо, ако је то Нишки регион, у 15 градова да урадимо по једно од решења, заправо да људи из те средине то ураде само да ми то организујемо и медијски се прикажемо и будемо донатори локалној заједници са тим пројектом, а та изложба даље иде у свих 15 средина, 15 градића и за неке од њих ће бити заиста један леп догађај. На тај начин би упознали наше чланство, организовали их

и укључили у раду Инжењерске коморе. Волео бих да о томе сви размислите, јер се ради о једној локалној решењу које би било врло значајно локалној заједници, а ми би промовисали себе и упознали једни друге на терену и укључили све инжењере у активан рад Инжењерске коморе Србије“.

Последњи ученик у расправи поводом „смерница“ за планове и програме за 2013. годину био је Драган Живковић, већ смо рекли, најактивнији члан ИКС, не само кад су у питању седнице Скупштине, већ и кад је реч о свим осталим акцијама и активностима Коморе.

„Бићу веома кратак после ових поздравних речи и предложиху неке тачке које су веома чисте и кристално јасне“, рекао је Драган Живковић. „Мислим да се поткрала грешка у Предлогу планова и програма, а то је да се у том наредном плану још једном мора направити нова класификација свих лиценци које издаје Комора, јер је, по мени, то (издавање лиценци) центар окупљања целе Коморе. У последњих пола године дошло до тога да одбијемо више од 50 процената колега који аплицирају за неке лиценце. Можемо се сложити, ако у неком процесу половина заинтересованих, ту своју жељу не може да реализује, то је велики знак питања за неку мало детаљнију анализу. У супротном ћемо доћи у ситуацију да све наше колеге које раде 20, 30 и више година, неће моћи да аплицира за лиценцу, због смерова којих је раније



Драган Живковић

били много мање, што је парадокс сам по себи. Примера ради, некада је Машински факултет у Нишу има 4-5 смерова, тако је било 1982. када сам га ја завршио, док је данас више од 10 смерова. Доћићемо у проблем да постоје смерови који не могу да аплицирају за било какву лиценцу. То морамо што пре да урадимо, да не бисмо ушли у процес тужакања са колегама, да то мало „претресемо“ и примерено садашњем времену уредимо. Друго, оно што је већ речено, да проширимо листу свих могућих потенцијалних наших чланова, као што су инжењери



рударства, инжењера заштите на раду, где долазе и инжењери који уређују област заштите од пожара и заштите животне средине, а они нису наши чланови. Требалоби ту ствар да интензивирамо са једне и са друге стране, да се направе услови под којима они могу бити наше колеге и чланови. Треће се тиче развоја Коморе у смислу координације са локалним самоуправама, подизања Коморе која би имала утицај и кроз давање предлога закона и тражила место у друштву, где би се инжењери повезали, па да се то интензивира пре свега у регионалним центрима, да би имали организацију која треба да има све важнију и важнију улогу јер ми то радимо и градиво. То бих назвао развој Коморе, о чему стално говорим. Читајући овај лист „Гласник“ који нам је данас пред седницу подељен, одушевљен сам, јер је у њему боље написано да сам говорио о развоју Коморе, него што сам можда и сам говорио у последњих пар пута и због тога се захваљујем главном уреднику. Четврто, захваљујем се колегиници Јасмини Живанов на предлогу, који и ја подржавам. Предлажем да то буде у мају, а да се сви подсетимо, када су Нишлије, у Нишкој бањи маја 2010. године, били домаћини 5. седници Скупштине другог сазива. Слажем се са тим да Комора у 2013. години учествује и у том пројекту, који је веома значајан

за овак регон Србије и уопште цео свет, мислим на Милански едикт. На крају, дајем два папира председнику Скупштине. Први је одлука Скупштине, од септембра 2011. године да помогнемо изградњу Цркве светог цара Константина, односно да Нишкој епархији дамо донацију од 2.000.000 динара. Други је папир да је до Нишке епархије из Инжењерске коморе Србије, стигло само милион динара, и тај документ о приспе дела обећане донације потписао је владика Јован, старешина Нишке епархије. Надам се да ћемо остатак донације што пре уплатити. Такође се надам да ће Регионална канцеларија у Нишу, већ у априлу –мају, бити домаћин седнице Скупштине“.

Закључујући расправу о „смерницама за израду најважнијих докумената за 2013. годину“, председник Шумарац ставио на гласање основни документ, плус, понуђене домене, па су чланови Скупштине једногласно донели одлуку – „Усвајају се смернице за утврђивање Предлога плана и програма рада Инжењерске коморе Србије за 2013. годину, односно, Предлога финансијског плана Инжењерске коморе Србије за 2013. годину“.

Друга седница Скупштине започела је са радом у 13,13 сати, а окончала 75 минута касније, тачно у 14,30 часова.

Позивам на сарадњу људе са добрим сугестијама и стручним намерама

Другом заседању Скупштине Коморе трећег сазива присуствовао је и Милан Миљевић, државни секретар у Министарству грађевинарства и урбанизма, у оквиру кога ради и делује и Инжењерска комора Србије. Заузет бројним пословима Државни секретар за урбанизам стигао је током другог дела трајања 2. седнице Скупштине. Обраћајући се присутнима Милан Миљевић, дипл.инг.арх. је рекао:

„Поздрављам све колеге и почастиован сам што сам позван на седницу Скупштине, која је имала на свом програму пренезтацију резултата који су обављени у поступку избора нове Коморе. Ми смо као Министарство дали наш предлог за три члана Управног одбора и једног члана Надзорног одбора, у складу са законом. Министарство грађевинарства и урбанизма није „посматрало“ ове изборе, да употребим ту недефинисану реч. Обављени су такви



какви јесту и сада је потребно да се приступи даљој реализацији избора органа, пре свега мислим на председника Управног одбора и друге функције које из тога следе. Министар грађевинарства и урбанизма, мр Велимир Илић, у својим најавама за медије, дао је сугестију да рад и постојање Комора треба да се регулише посебним законом. Лично сматрам да она не треба да буде у системском закону

какав је Закон о планирању и изградњи. То исто важи и за Агенцију за пословно планирање. Закон о планирању и изградњи или како ће се звати, треба да буде један генерални закон, претпостављам нови закон. Искористио бих прилику да позовем све који имају било какву сугестију или добре стручне намере, да нам шаљу своја мишљења на поједине одредбе закона и поједине области, јер је чињеница да нас је постојећи Закон о планирању и изградњи, мало превише удалио од решавања, па помало и од ове струке. По мени, то је најбиро-кратскији закон који сам видео у последње време. На крају, његови резултати су 100 места назадовања квалитетом. Дао бих сугестију да Комора и у мањим срединама, односно градовима, не само у регионалним центрима, покуша да успостави своје присуство, макар симболично у неким просторијама, изнајмљивањем, да би инжењери могли негде да се састају“.

Влада и Комора на истом задатку

На излагање Државног секретара за урбанизам Владе Србије реаговао је Саљахудић Мура-тових, дипл. грађ. инж. рекавши:

„Желим да концентришем своју причу само на једну тему. С обзиром да је са нама уважени гост, државни секретар Миљевић, желео бих да пружимо руку будуће добре сарадње са Министарством грађевинарства и урбанизма, јер инжењери су ти који коначно треба да дефинишу закон, а правници само да га правно уобличе. Ја сам апсолутно сигуран да Закон о планирању и изградњи у верзији Инжењерске коморе ће бити животан, јер ће поштовати конкретне проблеме који до сада нису поштовани, због тога што правници често знају да закомпликују живот разноразним правничким формама и форумама. Потпуно сам сигуран да нови Закон о планирању и изградњи може у веома кратком року да се уради и позивам колеге да, без обзира на све могуће тешкоће у комуникацији, сами се пријаве, да не чекају да их ико делегира, у Радну групу Инжењерске коморе. Сигуран сам да нам не треба више од месец дана да урадим потпуно нови Закон. Први резултат тог новог Закона треба да буду: грађевинске дозволе за 15 дана и апсолутно сам сигуран да је то могуће и изводљиво је. Хтео бих да нагласим да ће такав



Закон бити доказ да је Инжењерска комора у служби наше домовине, да је Инжењерска комора место подршке Влади Републике Србије, понајпре нашим грађанима. Желим да тај наш резултат буде само први корак у компактности те сарадње власти и Инжењерске коморе као струковне организације“.

ИНАУГУРАТИВНИ ГОВОР ИЛИТИ ПРОГРАМ РАДА МИЛОВАНА ГЛAVOЊИЋА,
НОВОГ ПРЕДСЕДНИКА КОМОРЕ

Ко зна циљ, наћиће пут до њега

Пре него што је представио свој „програм рада“, боље речено, акције и активности које ће водити као председник УО ИКС, односно, као председник коморе, Милован Главоњић се захвалио свима који су предложили и подржали његову кандидатуру, а то су пре свих регионални центри из Београда, Чачка, Крагујевца и Ваљева.

„На почетку бих рекао да су избори за председника Коморе, односно, председника Управног одбора ИКС - изнуђени оставком професора Шумарца и његовим избором за председника Скупштине ИКС“, рекао је Милован Главоњић. „Као што знате, не бирају се сви органи Коморе што је, по мени, можда и могло да се организује заједно, али 'ту смо где смо'. Као један од иницијатора и учесника у формирању Инжењерске коморе Србије, имао сам жељу да то буде организација која ће, пре свега, штити интересе чланова и струке. Током протекле деценије рада и постојања, поготову у последње четири године,

Комора се интензивније бавила непосредним проблемима својих чланова. Такво стање декодирам из изборне статистике. Наиме, на изборима за Скупштину, одржаним у током 2008. године, учествовало је 2 – 2,2 одсто чланства, док је за прошлогодишње учешће узело десет пута више чланова, односно, 22 процената. Као што се види поверење је порасло, а искрено се надам да ће у будућности бити знатно веће. Разлог видим у томе што ћу Комору још више приближити чланству, па сходно томе предлажем њену потпуну реорганизацију, кроз децентрализацију акција и активности. Посебно наглашавам – не треба нам организација која ће само наплаћивати чланарину, а нудити готово ништа својим члановима“.

Прве акције које ће предузети су – поправке. Поправка сарадње са локалним и градским властима кроз кондиционирање регионалних одбора, а нарочито са надлежним министарством уз помоћ континуира-

них и трајних веза и односа. За интензиван регионални развој неопходно је обезбедити/купити пословни простор у осталим центрима - Крагујевцу, Чачку, Краљеву, Ваљеву и Суботици.

„Одмах предлажем и промену Статута, јер мислим да је неопходно одвојити/раздвојити функцију председника Управног одбора од председника Коморе“, нагласио је Главоњић. „Не може један човек, ма колико био способан, да на прави начин покрије обе функције. Искуство ми вели да у централи Коморе, наравно и у регионалним канцеларијама, увек мора да буде присутан неко из најужег руководста од председника (Коморе и/или Скупштине), преко чланова УО ИКС, ИО МС, до председника подсекција, док се присуство запослених у свим секретаријатим ИКС – подразумева. Ако смо могли да оснујемо Комору, да је укључимо у европске и светске асоцијације, мислим да можемо да утврдимо/утемељимо њен рад у наредном периоду, јер иза нас је искуство од једне деценије“.

Жеља новог председника УО ИКС је да се садашња тенденција развоја Коморе настави, а да би се то и остварило, неопходно је да сви чланови уложе много више напора, рада, усавршавања и креативности. Посебно се нада да се досадашњи руководиоци и истакнути активисти Коморе неће пасивизирати, напротив, а да ће нови представници ресорног министарства у Управном и Надзорном одбору, попут комета водити у нови снажни развој Коморе.

„Радећи до сада у органима и телима Коморе, а као што се зна, био сам и на челу Извршног одбора Матичне секције пројектанта до 2007. године, највеће секције, док сам у периоду 2007. – 2009. био члан ИО МСП“, нагласио је Милован Главоњић. „Знам да је изузетно тешко операционализовати сва опредељења регионалних центара, који се спроводе преко извршних одбора матичних секција. У досадашњем раду ИО МСП осетио сам да руководство Коморе мора акције и активности спусти на непосредно учешће и сарадњу, не само са чланством, него и са осталим сегментима и структурама, а пре свега са локалном управом, као и са надлежним Министарством. Наравно да знам, да сарадња са министарствима, локалном самоуправом, поздрављива и учешће у жучним расправама, а у циљу доласка до правих решења која су у интересу струке и самих чла-

нова Коморе. Никако Комора не сме да буде снисходљива, још мање да избегава сарадњу, јер то низакога није добро. Ни за институције система, још мање за Комору. Требало би искористити потенцијале које Комора има, а то значи искуства инжењера у свим тим областима, са једним мојим мотом – „ко зна циљ, наћиће пут до њега“.

Говорећи о сарадњи Коморе са надлежним министарствима у протеклих десет година Главоњић је закључио да је (сарадње) готово и није било. Наиме, приликом рада на изменама и допунама Закона о планирању и из-



градњи (2004. и 2009.) Комора је надлежним министарствима проследила више десетина предлога, стручних примедби и коментара, али је тек покоји прихваћен, у готово непознатљивој форми.

„Нама би требало да буде циљ да се уважава мишљење Коморе у вези доношења закона и подзаконских аката и ми морамо да се изборимо за такву позицију“, нагласио је Главоњић. „Прави простор за нас из Коморе су препоруке о садржају техничке документације по разним типовима објеката. Дакле, покушати да се кроз закон и подзаконска акта, спречи даље омаловажавање пре свега, пројектантских па и извођачких услуга, да се спречи нелојална конкуренција, односно покренути стимулативне ценовнике пројектантских услуга, организацију, сукцесивно за сваку врсту радова и сваки тип објекта“.

Говорећи о разлозима за прихватање кандидатуре за место председника коморе Милован Главоњић је овако образложио:

„Место председника прихватим из разлога наставка континуираног рада, пре свега са професором Шумарцем, госпођом Тањом Ђорђевић и другим члановима Управног одбора из

претходног сазива 2007-2009.године, а које сам реализовао као потпредседник Управног одбора у том сазиву, као и Извршног одбора Матичне секције пројектаната. Током рада у њима видео сам мане и добре стране досадашње организације Коморе. У личном контакту са новим члановима Коморе, стално ми постављају разна питања, уз перцепцију да је руководство Комора изолована од чланства и да се ИКС претворила у неку администрацију. Не слажем се са тим констатацијама, јер сматрам да нису тачне. У тим контактима покушавам да објасним шта је Комора учинила у претходним годинама, шта тренутно чини, односно, шта би требало да чини? Сматрам да је неопходно створити услове за „буђење“ стручног потенцијала чланова Коморе, али и предложити како да се то „буђење“ непосредно изведе. За то је, пре свега неопходно побољшање комуникације са чланством. Преко регионалних одбора требало би што више коморску организацију и институције приближити сваком поједицу, члану Коморе. Преко извршних одбора матичних секција, тежиште рада Коморе, реализацију пројектата секције пројектаната и извођача радова треба пренети на подсекције матичних секција. То се може извести даљом реорганизацијом Комора и учешћем представника сваког региона у извршном одбору. Ово се може спровести уз измену нормативних аката Коморе, пре свих Статута, Пословник о раду Управног одбора, извршних одбора, годишњих планова и програма рада Коморе, матичних секција и струковних подсекција, финансијског плана Коморе и правилника о будућој организацији и систематизацији Секретаријата ИКС“.

Нови председник УО ИКС посебно се залажио да се кроз законска акта спречи даље маловажавање, али и да се створе услове за примену ценовника услуга пројектовања објеката и осигурања за сваки тип објеката. За ценовник пројектантских услуга које је Комора донела пре неколико година, Главоњић констатује да је с правом стављен ван, а најважнији разлог је што је не применљив. Најавио је да ће од домицилног министарства затражити да донесе неопходна подзаконска акта која регулишу ову област, односно, ценовник пројектантских услуга.

„Неопходно је Комору преусмерити да буде сервис члановима и још лакше омогућити и проширити праћење техничке и правне регулативе преко сајта Коморе, што и сада постоји могућност, као и приступити организацији програма перманентног усавршавања у виду предавања и курсева“, истакао је Главоњић. „Зашто? У циљу упознавања чланова о новој техничкој регулативи и начину сналажења у шуми нових стандарда. Наиме, усвојено је више од 16.000 стандарда, а то су углавном преведене европске норме, а само 1.615 је преведено на српски. Из усвојених

стандарда изашло је много правилника која су издавала разнорана министарстава. Наравно да многи чланови Коморе уопште и не знају да је толики број прописа објављен, а камоли да их примењују. Комора је, пре три године, преузела организацију припреме и полагања стручних испита и мислим да се тај посао беспрекорно обавља. Међутим, у наредном периоду потребно је омогућити издавање стручно-техничке литературе, односно, омогућити да млади инжењери, наши будући/потенцијални чланови, имају све на једном месту и да не губе време набављајући потребну литературу. И још један посао/идеја коју ћу покушати да реализујем - требало би преузети организације и издавања лиценци које су у надлежности других министарстава, на пример, лиценци за заштиту од пожара, а у циљу уједначавања међусобног признавања сијасет лиценцираних инжењера, а све у циљу практичне употребљивости израђене техничке документације“.

Тема којима би Комора требало да се (по)забави су анализа имплементације Закона о планирању и изградњи, Закона о јавним набавкама и реализацији грађевинских објеката, Закона о порезу на додату вредност из станоградње у области извођења радова, затим, Закона о заштити од пожара и Закон о техничким захтевима, производима и сертификацији, јер је тај закон усвојен још 2009. године, а ступио је на снагу прошле године. Ако се ти закони пажљиво прочитају, јасно се види да у њима инжењера пројектаната – нема, односно, у њима (законима) постоје неке „шупљине“ у које су пројектанти пропали. Уз то нови председник Коморе посебно је говорио како намерава да развије издавачку делатност, не само за спровођење стручних испита него и друге стручно-техничке литературе.

„У наредном периоду следи израда годишњег плана и програма рада Коморе, где ће бити имплементирани сви годишњи планови и програми рада матичних секција и подсекција“, истакао је Милован Главоњић. „Посебно пажљиво ћемо пројектовати финансијски план Коморе. Такође, треба анализирати рад у Секретаријату ИКС и дати предлог за систематизацију радних места и то реализовати кроз измену Правилника о унутрашњој организацији. Инжењерска комора Србије је струковна организација, скуп разноврсних техничких специјалности на заједничком послу у процесу планирања и извођења. Свака струка, пре свега подсекције, ће своје специфичности организовати у складу са својим потребама и решењима, што је дефинисано садашњим актима Коморе и према томе се уредити, побољшати рад секције. Зато нам је потребна помоћ свих вас из регионалних одбора и канцеларија, свих чланова Коморе, надлежног министарства и градских институција широм Србије“.

1

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013. ГОДИНИ

2

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2013. ГОДИНУ



На основу члана 15. став 1. тачка 2. Статута Инжењерске коморе Србије ("Службени гласник РС", бр. 88/05 и 16/09), Скупштина Инжењерске коморе Србије, на Трећој редовној седници одржаној 29. марта 2013. године, донела је

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013. ГОДИНИ

I. РАД НА ИЗРАДИ ЗАКОНОДАВНИХ И НОРМАТИВНИХ АКТА

А) Приоритети у раду Коморе

- Активније учешће Коморе на побољшању законских и подзаконских аката релевантних за рад у делатностима свих чланова Инжењерске коморе Србије;
- Иновирање законских прописа од значаја за инжењерску струку;
- Активности Коморе у припреми нормативних аката који се односе на уређење и статус Коморе, као и доношење аката који се односе на организацију и начин обављања послова Коморе;
- Сарадња са ресорним министарствима по свим питањима од интереса за чланове Коморе;
- Сарадња са надлежним министарствима и институцијама на хармонизацији српских стандарда (СРПС) и техничке регулативе са европском.

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Наставак активности на изради нормативних и институционалних претпоставки за вршење стручних експертиза по захтевима привредних субјеката и институција;
- Наставак активности на проналажењу законских решења у циљу обезбеђења заштите имовине Коморе.

В) Средњорочни циљеви Коморе

- Наставак активности на утврђивању начина и модалитета заштите чланова Коморе од угрожавања њиховог стручног и професионалног интегритета;
- Наставак активности и сарадње са ресорним Министарством на дефинисању и спровођењу поступака утврђивања усклађености лиценци које издају друге земље са правилима Коморе.

ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ КОМОРЕ

А) Приоритети у раду Коморе

- Рад на даљем институционалном организовању Коморе и њене инфраструктуре;
- Активности на обезбеђивању пословног простора у власништву Коморе за потребе регионалних центара и регионалних канцеларија;
- Подршка развоју регионалних канцеларија;
- Унапређивање рада и техничко опремање регионалних канцеларија, као и регионалних центара, у циљу пружања подршке раду регионалних одбора и чланству Коморе;
- Активности на унапређењу рада Суда части Коморе;
- Активности на унапређењу постојећег информационог система и видео преноса

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Сарадња са струковним организацијама и удружењима;
- Учествовање у хуманитарним акцијама од националног значаја;
- Израда нацрта годишњег плана и програма рада, као и нацрта финансијског плана пословања Коморе, у целини и матичних секција за 2014. годину.
- Израда плана и програма рада регионалних центара у складу са планом и програмом матичних секција;
- Активности на изради монографије поводом десет година рада Инжењерске коморе Србије.

В) Средњорочни циљеви Коморе

- Проширење материјалне основе за функционисање Коморе;
- Активности на ангажовању и организовању чланова Коморе у отклањању последица у случајевима елементарних непогода;
- Стално ажурирање база података Коморе и проширење селективног приступа база података

- така са нивоа регионалних центара;
- Обезбеђење допунских средстава за рад Коморе кроз накнаде за рекламе на сајту, Гласнику Коморе, стручним скуповима.

СЕРВИСИРАЊЕ ПОТРЕБА ЧЛАНОВА КОМОРЕ

А) Приоритети у раду Коморе

- Активности на објављивању закона, подзаконских аката, прописа и листа стандарда који су од значаја за чланове Коморе на сајту и у Гласнику Коморе;
- Активности на унапређењу комуникације између чланова Коморе и чланова Коморе са Секретаријатом Коморе;
- Активнији рад на развијању и иновирању информационог система Коморе, са анимирањем ширег чланства за сарадњу и рад на публиковању тема од значаја за чланство на интернет страни Коморе, као и у публикацијама чији је спонзор или издавач Комора;
- Организовање предавања, семинара и курса из домена рада чланова Коморе;
- Промоција чланова Коморе сервисирањем и личним презентацијама на сајту Коморе;
- Активности на унапређењу пројекта осигурања чланова Коморе у смислу проширења досадашњег облика осигурања од професионалне одговорности на додатне облике у циљу повећања погодности за чланство Коморе;
- Активности на увођењу и развијању Службе правне помоћи која ће члановима Коморе пружати бесплатну правну помоћ;
- Учешће на изради стратегије развоја инжењерских струка од регионалног до републичког нивоа, која би се доставила надлежним министарствима.
- Рад на унапређивању Гласника Коморе.

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Активности на изради програма за побољшање начина и технологије грађења стамбених објеката у Србији;
- Активности на добијању олакшица (попуста) у куповини стручно-научне литературе и лиценцираних софтвера за чланове Коморе;
- Активности на упознавању и едукацији чланова Коморе о трендовима из области енергетске ефикасности и активности на имплементацији прописа из области енергетске ефикасности.

В) Средњорочни циљеви Коморе

- Пружање помоћи у објављивању стручне литературе која је од значаја за чланове Коморе;
- Стално унапређивање сајта Коморе;
- Издавање стручних часописа Коморе;

- Наставак активности на стварању услова за преузимање у електронском облику стручних материјала;
- Наставак активности на унапређењу сервисирања чланова Коморе;
- Активности на упознавању и едукацији чланова Коморе о трендовима из области обновљивих извора енергије и активности на имплементацији прописа из ове области.

ЛИЦЕНЦИРАЊЕ

А) Краткорочни циљеви Коморе

- Преиспитивање описа и услова постојећих врста лиценци;
- Наставак активности на допуни описа постојећих и утврђивања посебних услова за стицање нових врста лиценци;
- Увођење нових врста лиценци у циљу усклађивања са Законом о високом образовању и његовим изменама и допунама, у вези са тим перманентна сарадња са Министарством просвете, науке и технолошког развоја.

Б) Средњорочни циљеви Коморе

- Наставак активности на унапређивању технике и поступка за издавање лиценци;

УСАВРШАВАЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊЕ СТРУКЕ

А) Приоритети у раду Коморе

- Утврђивање обавезе перманентног усавршавања чланова Коморе која би се прописала Законом о планирању и изградњи;
- Наставак активности на доношењу релевантних нормативних аката Коморе везаних за перманентно усавршавање чланова Коморе;
- Израда годишњег програма перманентног усавршавања чланова Коморе;
- Развијање и усавршавање информисања чланства о Комори и њеном раду;
- Организовање стручних предавања, научно стручних супова, као и организација изложби и сл., по плану и програму рада извршних одбора и регионалних одбора матичних секција;
- Организовање презентација – трибина, студија пројектне документације за све инжењерске пројекте и за све струке нарочито за велике инфраструктурне пројекте;
- Организовање курсева на тему „Нове технологије у грађевинарству“;
- Увођење стандардизованих спецификација радова у грађевинарству - МАСТЕР формат (на сајту Коморе објавити отворен позив

произвођачима грађевинских материјала и предузећима који се баве извођењем радова у грађевинарству да пошаљу своје спецификације радова);

- Омогућавање посета сајмовима који су од интереса за чланове Коморе;
- Активности које ће омогућити лиценцираним и младим инжењерима приступ мултимедијалним садржајима, односно материјалима са стручних предавања која су одржана у Комори.
- Омогућавање приступа бази прописа лица која су у поступку полагања стручног испита у организацији Коморе.
- Активности на увођењу у посебну базу података будућих чланова Коморе, који још немају услове за добијање лиценци (посебна евиденција).

Б) Краткорочни циљеви Коморе

- Унапређивање информисања јавности о Комори и њеном раду;
- Активности око прикупљања података о потенцијалним кандидатима за додељивање годишње награде по Правилнику о почасним члановима и Правилнику о наградама Коморе.

- В) Средњорочни циљеви Коморе
- Подршка развојним програмима у циљу афирмације струке;
- Наставак активности на суфинансирању пројеката по реализованим конкурсима расписаним од стране Матичних секција;
- Развијање и унапређивање маркетинга Коморе;
- Спровођење реализације издавачке делатности у складу са Правилником о издавачкој делатности.

СТРУЧНИ ИСПИТИ

- Активности на припреми, усклађивању и изради материјала за полагање стручних испита и његовим усклађивањем са описима лиценци које издаје ИКС;
- Активности на изради нових и иновирању постојећих програма за полагање стручних испита по струкама у складу са новим наставним програмима факултета у сарадњи са ресорним министарствима и струковним организацијама;
- Организовање припремних предавања за кандидате пре полагања стручних испита и усклађивање по струкама;
- Спровођење програма обуке из области енергетске ефикасности зграда.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И САРАДЊА СА КОМОРАМА У ОКРУЖЕЊУ

А) Приоритети у раду Коморе

- Унапређење сарадње са другим инжењерским коморама;
- Наставак активности на усаглашавању српских прописа, стандарда и норматива са важећом европском регулативом а нарочито прописима Европске уније;
- Наставак активности везано за чланство Коморе у FIDIC-у, ECEC-у, ECCE -у и WFEO.

Б) Средњорочни циљеви Коморе

- Разматрање услова и предлога платформе за међусобно признавање издатих лиценци по билатералном и мултилатералном принципу са коморама – чланицама ЕСЕС;
- Организација сусрета чланова Коморе са представницима других комора из европског окружења и организација посета и стручних путовања наших чланова градовима и земљама где су реализовани пројекти и програми од изузетног значаја за светску градитељску и културну баштину;

VIII. УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА ОД ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА

- Упознавање чланства Коморе са значајним пројектима од националног интереса;

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
Проф. др Драгослав Шумарац,
дипл. грађ. инж, с.р.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2013. ГОДИНУ

1. ПЛАН ПРИХОДА

Р. Б.	Врста прихода	
1	Приход од чланарине	136,000,000.00
2	Приход од накнада за издавање лиценци	20,000,000.00
3	Приход од накнада за издавање печата	5,000,000.00
4	Приход од камате на орочени депозит	2,500,000.00
5	Приход од организовања стручних испита	67,000,000.00
6	Остали приходи	5,500,000.00
УКУПНО ПРИХОДИ		236,000,000.00

Напомена: Краткорочно орочена финансијска средства Коморе износе 60.000.000,00 динара.

2. ПЛАН РАСХОДА

	Врсте расхода	
А	Програм рада ИКС	84,500,000.00
	Стручни испити	47,500,000.00
Б	Програм рада матичних секција ИКС	32,950,000.00
В	Материјални трошкови пословања Суда части	3,200,000.00
Д	Материјални трошкови пословања ИКС	114,000,000.00
УКУПНО РАСХОДИ		234,650,000.00
ПРИХОД - РАСХОД = 1.350.000,00 дин.		
	Врсте расхода	
Г	Материјални трошкови на одржавању опремању и уређењу посл. прост. Коморе	35.000.000,00

Расходи под Г су у функцији набавке, опремања и уређења пословног простора. У књиговодственом смислу они немају карактер трошкова па зато не улазе у збир укупних расхода

2. ПЛАН РАСХОДА

А. ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013. ГОДИНИ

Р. Б.	Врста расхода				
A1	Рад на законодавној и нормативној пракси	4,000,000.00	A8	Сарадња са часописима од интереса за струку и чланове Коморе по критеријумима Коморе	200,000.00
A2	Организација и функционисање Коморе	3.300.000,00	A9	Активности на изради монографије поводом десет година од оснивања Коморе	1,500,000.00
A3	Сервисирање потреба чланова Коморе	5,500,000.00	A10	Обележавање дана Коморе и додела награда Коморе	3,500,000.00
A4	Стручни испити	47,500,000.00	A11	Међународне активности органа и тела Коморе и реализација програма међународне сарадње	2,500,000.00
A4.1	трошкови пореза (ПДВ)	12,000,000.00	A12	Чланарине страним и домаћим удружењима	500,000.00
A4.2	брuto накнаде члановима комисија	35,000,000.00	A13	Реализација пројеката УО	2,000,000.00
A4.3	путни трошкови чланова комисија	500,000.00	A14	Осигурање професионалне одговорности чланова Коморе	5,500,000.00
A5	Усавршавање и унапређење струке	3,000,000.00	A15	Резерве за реализацију програма рада Коморе у 2013. години	1,000,000.00
A6	Перманентно усавршавање чланова КомореС	4,000,000.00			
A7	Сарадња са струковним организацијама уз финансијску подршку по критеријумима Коморе	500,000.00			
			УКУПНО РАСХОДИ (А)		84,500,000.00

Б. ПРОГРАМ РАДА МАТИЧНИХ СЕКЦИЈА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013. ГОДИНИ

Врста расхода					
B1.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и регионалних одбора)	7,500,000.00	Б2. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ИЗВОЂАЧА РАДОВА		11.250.000,00
B1.2	Бруто накнада чланова ИО	4,650,000.00	B3.1	Реализација активности матичне секције	3.500.000,00
Б1. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПРОЈЕКТАНТА		12.150.000,00	B3.2	Бруто накнада чланова ИО	3.150.000,00
B2.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и регионалних одбора)	6.500.000,00	Б3. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА УРБАНИСТА		6.650.000,00
B2.2	Бруто накнада чланова ИО	4.750.000,00	B4.1	Активности матичне секције	1.550.000,00
			B4.2	Бруто накнада чланова ИО	1.350.000,00
			Б4. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПЛАНЕРА		2.900.000,00
			УКУПНО РАСХОДИ (Б)		32.950.000,00

В. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА СУДА ЧАСТИ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013. ГОДИНИ

Р. Б.	Врста расхода				
V.1.	Путни трошкови	100.000,00	V.3.	Бруто накнаде за чланове Суда части: председник суда, судије, тужиоц, бранилац и заменици	3.000.000,00
V.2.	Остали материјални трошкови	100.000,00	УКУПНО РАСХОДИ (В)		3.200.000,00

Г. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ИНВЕСТИРАЊА У ПОСЛОВНИ ПРОСТОР УЗ ИНВЕСТИЦИОНО ОПРЕМАЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013.

Р. Б.	Врста расхода				
G.1.	Набавка основних средстава и нематеријална улагања у просторијама Коморе у Београду	3.500.000,00	G.2.	Набавка основних средстава и нематеријална улагања у просторијама Коморе у регионалним центрима	31,500,000.00
УКУПНО РАСХОДИ (Г)				35,000,000.00	

Краткорочно орочена финансијска средства у износу од 60.000.000,00 динара биће утрошена за набавку и опремање пословног простора у власништву Инжењерске коморе Србије у регионалним центрима

Д. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013 ГОДИНИ

Р.Б.	Врста расхода				
D.1.	Бруто зараде и накнаде за запослене у Секретаријату у Београду	38.500.000,00	D.12.	Трошкови услуга одржавања (сервиси)	600.000,00
D.2.	Бруто зараде и накнаде за запослене у регионалним канцеларијама	10.900.000,00	D.13.	Трошкови комуналних услуга и телефона у Београду	2.000.000,00
D.3.	Бруто накнаде за чланове органа Коморе : УО,НО, председник и потпредседник Скупштине	24.100.000,00	D.14.	Трошкови закупа у Београду	2,800,000.00
D.4.	Трошкови одржавања седнице Скупштине	2,000,000.00	D.15.	Трошкови закупа, комуналних услуга и телефона у регионалним канцеларијама	3,000,000.00
D.5.	Бруто накнада чланова комисија Управног одбора	2.500.000,00	D.16.	Трошкови рекламе и пропаганде	400,000.00
D.6.	Путни трошкови запослених и чланова органа Коморе	1,500,000.00	D.17.	Трошкови репрезентације	1.500.000,00
D.7.	Трошкови превоза запослених у Секретаријату Коморе	1,000,000.00	D.18.	Трошкови платног промета	400.000,00
D.8.	Трошкови горива за службени ауто, одржавање и осигурање	2.000.000,00	D.19.	Трошкови поштанских услуга	2.000.000,00
D.9.	Трошкови осигурања имовине и запослених у Комори	600,000.00	D.20.	Остали финансијски расходи - донације	2.000.000,00
D.10.	Трошкови канцеларијског материјала	3,200,000.00	D.21.	Остали расходи	500.000,00
D.11.	Развој информационог система Коморе и трошкови интернет услуга	2.000.000,00	D.22.	Трошкови непроизводних услуга	500.000,00
			D.23.	Трошкови израде печата	4.500.000,00
			D.24.	Порези, таксе, обавезна давања	3.500.000,00
			D.25.	Стална резерва	2.000.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (Д)				114,000,000.00	
УКУПНО (А+Б+В+Д)				234,650,000.00	

3. СПРОВОЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2013. ГОДИНИ ВРШИТЕ СЕ НА СЛЕДЕЋИ НАЧИН:

- Расходом под А15 (резерва) Управни одбор Коморе усаглашава реализацију расхода наведених од А1 до А14.
- План расхода под Б реализује се на предлог Извршних одбора матичних секција, одлукама Управног одбора и то на основу усаглашених програма рада матичних секција, које усваја Управни одбор Коморе.
- Расходом под Д.25. (стална резерва) Управни одбор усаглашава реализацију расхода или усмерава средства за непредвиђене материјалне трошкове и може се користити за врсте расхода дате у деловима В и Д.
- Расходи под Г.1., Г.2., су у функцији набавке, опремања и уређења пословног простора. Пошто набављена основна средства и уређење пословног простора немају карактер књиговодствених трошкова, расходи под Г. неће ући у збир укупних расхода.
- Управни одбор Коморе ће квартално пратити реализацију Финансијског плана, како у приходима тако и у расходима и доносити потребне одлуке у правцу усаглашавања реализације Финансијског плана Коморе за 2013. годину.
- Овлашћује се Управни одбор Инжењерске коморе Србије, да између две седнице Скупштине, у случају потребе, изврши ребаланс финансијског плана за 2013 годину.
- Финансијски план Инжењерске коморе Србије у 2013. години примењује се до доношења Финансијског плана Коморе за 2014. годину.
- Овлашћује се Управни одбор Инжењерске коморе Србије, да између две седнице Скупштине, донесе одлуку о куповини пословног простора у власништву Коморе, у регионалним центрима, уколико се за то буду указали повољни услови.

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
Проф. др Драгослав Шумарац, дипл. грађ. инж.



ТРЕЋА РЕДОВНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ИКС, БЕОГРАД 29. МАРТ

Домаћинско пословање обезбедило суфицит



У прошлој години Комора остварила укупан приход од 205,7 милиона, а за акције и активности потрошила 201,1 милиона динара, што показује да је остварен суфицит од 4,6 милиона динара. Усвојен веома амбициозан финансијски план за 2013. годину и поред свеprisутне привредне и финансијске кризе – укупан приход димензионисан је 236 милиона динара што је 15 одсто више него лањски укупан приход.

РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Трећа редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије одржана је 29. марта у Београду. На дневном реду је било девет тачака о којима је расправљало и усвајало их 91 чланова (од 29 недостајућих чланова недолазак су оправдали - Зоран Стајић, Драгана Дунчић, Владислава Живановић-Ристовић, Првославка Јовановић, Драгана Синобад Петровић, Предраг Благојевић, Драган Вујовић, Тоша Нинков, Гордана Васиљевић Миловановић и Светислав Синђелић). Скупштини су поред чланова присуствовали и чланови Управног и Надзорног одбора, председник и тужилац Суда части. Радом Скупштине руководили су проф. др Драгослав Шумарац, председник, Милорад Миладиновић, потпредседник, Драгана Ђурић, секретар и Ана Ждеро, сарадник у секретаријату ИКС.

Прво је једногласно усвојен Дневни ред који у материјалу за Скупштину има седам тачака, али су му законом/правилником у дозвољеном року додате две тачке. Значи, радило се са овим Дневним редом: 1. Усвајање Записника са 2. редовне седнице Скупштине ИКС, 2. Доношење Одлуке о констатовању чланства именованих

представника Министарства грађевинарства и урбанизма у Управни одбор ИКС, 3. Доношење Одлуке о констатовању чланства именованог представника Министарства грађевинарства и урбанизма у Надзорни одбор ИКС, 4. Усвајање Извештаја о финансијском пословању ИКС у 2012. години, 5. Усвајање Извештаја о раду Управног одбора ИКС у 2012. години, 6. Усвајање Извештаја о раду Надзорног одбора ИКС у 2012. години, 7. Усвајање Извештаја о раду Суда части ИКС у 2012. години, 8. Доношење Плана и програма рада ИКС за 2013. годину и 9. Доношење Финансијског плана ИКС за 2013. годину.

Записник са 2. редовне седнице Скупштине Коморе, прва тачка ДР, једногласно је усвојен и одмах се прешло на следећу – Доношење Одлуке о констатовању чланства именованих представника Министарства грађевинарства и урбанизма у Управни одбор ИКС.

„Наше домицилно Министарство грађевинарства и урбанизма Србије је именovalo нове представнике у Управном одбору Коморе и то: др Слободана Отовића, дипл. грађ. инж., проф. др Рајка Унчанина, дипл инж.тех., и господина Милорада Ракчевића, дипл. маш. инж., као и

www.brabo-rw.com

PROZOR S POGLEDOM!



BRABO
KROVNI PROZORI

MODERAN DIZAJN, VRHUNSKA IZRADA, PRODUŽENA GARANCIJA



Dobitnik Nove vizure - najvećeg priznanja 39. Međunarodnog sajma građevinarstva u Beogradu za krovni prozor EURO-LINE 78X118 ELN

BRABO d.o.o.
Ljubomira Živkovića Španca 24, 11427 Beograd - Vranić
tel prodaja: (+381 11) 2331 965, +381 11 2341 777
tel proizvodnja: (+381 11) 834 03 52
e-mail: office@brabo-rw.com



Скупштина је констатовала да су чланови УО ИК делегирани од Министарства грађевинарства и урбанизма Милорад Ракчевић, Рајко Унчанин и Слободан Отовић, с лева на десно

представника у Надзорном одбору др Ненада Иванишевића“, рекао је председник Шумарац. „Како наша документа прописују да Скупштина констатује именовање и престанак мандата члановима Управног и Надзорног одбора, које именује надлежно министарство, потребно је да се о томе изјаснимо. Иначе, у Записник је ушло да смо раније добили допис, да смо представили нове чланове УО ИКС (да смо се старима/досадашњим захвалили - Драгана Ђорђевић, Драгомир Ацовић и Горан Вукобратовић из УО, односно, Драган Милентијевић из НО), господи Отовић-Унчанин и Ракчевић, већ су суделовали у раду УО ИКС, сада их и формално „примамо у наше редове“. Констатујем да је 92 чланова подржало њихов избор“.

Приходи већи од расхода за 4,6 милиона динара

На исти начин је урађено и поводом следеће тачке, констатовања чланства доц. др Ненада Иванишевића, професора Грађевинског факултета Београдског универзитета, у Надзорни одбор ИКС. На гласању је број подигнутих руку био идентичан – 92.

О 4. и 5. тачки дневног реда - Усвајање Извештаја о финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2012. години и Усвајање Извештаја о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2012. години био је обједињен извештај и расправа, али се гласало за сваку тачку посебно. Известиоци су били проф. др Драгослав Шумарац и Татјана Ђорђевић, док је председавање Скупштином преузео Мирко Миладиновић, потпредседник исте.

Започињући пауер презентацију Извештаја о финансијском пословању у 2012. години, професор Шумарац је кренуо од прихода и расхода. Остварен је укупан приход од 205.698.129 динара, а сачињавају га следеће накнаде: за издавање лиценци – 136,3 милиона динара, за издавање печата 13,5, од камате на орочена средства – 3,5, камате на орочене депозите – 2,4, од организовања стручних испита – 47 и остало – 3,7 милиона динара. Укупни расходи лане су достигли

201.091.039 динара и потрошени су на: програм рада ИКС – 58,5 милиона динара, за стручне испите – 32, за програме рада матичних секција – 29,7, за материјалне трошкове пословања Суда части – 3,7 и за материјалне трошкове пословања ИКС – 109,4 милиона динара. Када се упореде приходи и расходи добија се резултат о позитивном пословању у 2012. години, а тај профит износи 4,6 милиона динара.

Оно на шта су доскорашњи председник Коморе и његови сарадници најпоноснији, не само у прошлој години, него у целом мандату (2007.-2012.), је обезбеђивање оптималних услова за рад, пре свега, кроз куповину пословног простора. За куповину пословног простора у 2012. години било је резервисано 67 милиона динара, а потрошено је 22 милиона динара или 33,55 одсто, за куповину и опремање пословног простора у Новом Саду, као и опремање простора Регионалног центра у Нишу. Преостала средства биће утрошена на куповину канцеларија у осталим регионалним центрима – Суботици, Крагујевцу, Краљеву, Чачку и Ваљеву.

„Е, сад да расходе погледамо изблиза и то у ставци А – програм рада Инжењерске коморе - имамо рад на законодавној и нормативној делатности – потрошили смо 1,4 милиона, за организацију и функционисање Коморе 3,1 милиона, сервисирање потреба чланова Коморе 4,5 милиона, а то је наш „Гласник“ и прописи које могу сви наши чланови бесплатно да скидају са наших сајтова, јер имамо уговор и са „Службеним гласником“ и свим другим институцијама које су надлежне за све наше прописе, осим стандарда“, рекао је Шумарац. „Стручни испити нас коштају 32 милиона, порез на ПДВ 6,1 милиона. Када се сабере ово 6,1 и 25, то су бруто накнаде чланова комисија, то је 31 милиона. Затим, усавршавање и унпређење струке је 35 милиона. Подсећам да наши чланови имају бесплатан улаз за све важније сајмове, грађевинарства, технике, науке, намештаја, хортикултуре и свега што је од интереса за нашу струку. Перманентно усавршавање је 1,7 милион. Од ових већих ставки имамо Дан Коморе, који обележавамо сваке године, а то је три милиона динара, као што је и било предвиђено. Затим, међународне активности 3,5 милиона и сарадња са другим организацијама, чланство у тим удружењима, домаћим и страним је око пола милиона. Осигурање професионалне одговорности је око четири милиона. То је заиста велика ставка, али већ има наших чланова који су наплатили то осигурање. Сви смо осигурани до 15.000 евра код „Дунав осигурања“. Укупно, у тачки „а“ је 58,5 милиона. Програм рада матичних секција – Пројектаната 11,1, Извођача радова 10, Урбаниста 5,8 и Планера 2,7 – укупно око 30 милиона динара, што је четвртина од онога што се добија од чланарине. Видимо да је овде на активности дато много више него 6,6 милиона. Материјални трошкови пословања Суда части, који смо основали 2005. године и то је врло значајна институција, којој смо увек покла-



Проф. др Драгослав Шумарац, подео је извештаје о финансијама, раду УО ИКС и личном ангажману у 2012. години

њали велику пажњу - 3,6 милиона динара“.

Свих протеклих година највећу позорнос чланова Коморе изазивале су накнаде и плате чланова органа ИКС (функционера), односно, запослених у Секретаријату ИКС у Београду и седам регионалних центара. Одмах да кажемо да су оне износиле око 75 милиона динара. Када је реч о бруто накнадама функционера (УО, НО, председника и потпредседника Скупштине) оне су биле – 23, 7 милиона динара, док је за плате 30 запослених у Секретаријату и регионалним канцеларијама бруто исплата била 49,7 милиона динара.

„Мислим да смо се више него домаћински понашали прошле, али и свих претходних година – од оснивања“, закључио је професор Шумарац. „И да још једном констатујем – разлика између прихода и расхода је позитивна и зноси 4,6 милиона динара“.

Веома жива међународна сарадња

Извештај о раду Управног одбора ИКС професор Шумарац је започео – међународном сарадњом, истакавши да је остварен велики број сусрета и контаката у региону, са европским и светским организацијама инжењера.

„Остварен је добар контакт и сарадња са Ех Уу државама и Бугарском на плану реципрочног признавања лиценци и наша Комора је дала лиценце инжењерима из Аустрије, Словеније, Немачке, што значи да и наши чланови могу добити лиценце у тим земљама“, рекао је Шумарац. „Иако нам је реципроцитет најпотребнији са Црном Гором, са чијом комором одличито сарађујемо, али не и на плану реципроцитета лиценци. Ствар је једноставно, добијање наше

лиценца кошта 100, а црногорске – 2.500 евра. Они кажу, ми смо мали и ако вас пустимо да плаћате вашу чланарину онда ми нећемо имати шта да радимо. Добро и редовно сарађујемо са Мађарском око водних ресурса, односно, на заштити од поплава на Тиси. Врло смо активни у Европском савету инжењерских комора (European Council of Engineering Chambers ECCEC), и Европској асоцијацији грађевинских инжењера (European Council of Civil Engineers ECCE) на чијој су Конференцији у Дубровнику учествовали Тања Ђорђевић и Радослав Лекић као чланови УО ИКС. Добру сарадњу имамо и са Светском федерацијом инжењерских организација (WFEO) и њиховим првим човеком Палестинцем Марваном Абделхамидом, који је дипломирао на Грађевинском факултету у Београду. На „унутрашњем плану“ остварили смо сарадњу кроз помоћ већег броја скупова, часописа, публикација, књига – укупно 1,7 милион динара. У домену суфинансирања пројеката по расписаним конкурсима одобрено је 2,5 милиона и суфинансирано је 34 пројекта. Веома добар посао радимо, радили смо прошле године, са државом, на плану едукације и израде правилника везаних за енергетску ефикасност (ЕЕ) зграда. Мислим да је једина институција која је могла на једном месту да окупи све архитекте, грађевинце, електричаре и направи потребну обуку – Инжењерска комора Србије. У 2012. год. је више стотина наших чланова похађало обуку, а близу 400 инжењера добило је ЕЕ лиценцу. Одржано је 10 предавања из перманентног усавршавања које је похађало 402 члана Коморе, док је 6.100 наших чланова бесплатно посетило сајамске приредбе“.

Професор Шумарац је истакао да је Београд био домаћин Прве међународне конференције механике оштећења - The First International Conference on Damage Mechanics (ICDM1), од 25. до 27. јуна, која је одржана у организацији Инжењерске коморе Србије. Учесници ICDM1, а било их је више од 70 из двадесетак земаља са три континента – Европа, Азија, Северна Америка, су водећи стручњаци из области оштећења материјала и конструкција из читавог света. У исто време обележено је 20 година од издажења научног часописа International Journal of DAMAGE MECHANICS. Информатичка служба увела је могућност видео конференција и видео скрининга, што је омогућило праћење излагања једног научног рада директно из Париза. Подсетио је и да је и лане организован Дан Коморе – 14. јуна са доделом Награда Коморе за 2012. годину, што ће сигурно бити и ове, али је истакао да се интензивно ради на монографији „Инжењерска комора 2003 – 2013“.

„Саставни део Извештаја Управног одбора је и Извештај о раду председника Коморе, о чему ћу у најкраћим цртама“, рекао је Драгослав Шумарац. „Председник Коморе је био задужен за праћење рада Комисије за међународну сарадњу, Комисије за прописе и унапређење сарадње са коморама, наше Коморе са Министарством



грађевинарства и урбанизма. Дакле, председник је морао бити у сталном дослуку са Владом и ресорним министарствима, а надам се да ће тако бити и убудуће. На крају бих замолио Татјану Ђорђевић, потпредседницу УО ИКС, која је оперативно водила Комору од 20. децембра 2012. до 28. јануара 2013., када је изабран председник УО ИКС – господин Милован Главоњић, да поднесе свој извештај о раду“.

„Прошле, али и претходне године, била сам највише ангажована на куповини пословног простора за регионалне центре, с обзиром да сам руководила Радном групом за куповину радног простора“, рекла је Татјана Ђорђевић, нешто се шире осврћући на свој прошлогодњи рад. „Прегледала сам велики број понуђених објеката и одабрала, заједно са другим колегама, најбоље просторе у Нишу и Новом Саду, који су лоцирани у централним градским зонама. Поред тога погледали смо понуде и за све остале регионалне центра, па се надам да ћемо врло брзо донети одлуке за куповину пословних простора у Крагујевцу, Чачку, Краљеву, Суботици и Ваљеву. Посебно бих истакла ангажовање Нишког регионалног одбора и мене као потпредседнице УО ИКС на организовању Дана Коморе на Власинском лету. Остварена је изванредна сарадња са општинама из Србије, више од 20, које су дошле на Власинско језеро. Могу да кажем, везано за Дан Коморе на Власинском лету, да имамо једног инвеститора из Немачке који сада улаже у општину Владичин Хан, у изградњу неколико фабрика, у њиховој слободној царинској зони. Као што се да видети, остварили смо и једну конкретну помоћ на југу Србије“.

Трошкови се морају строго контролисати да се „плус“ не претвори у „минус“

Уследила је расправа о поднетим извештајима, а за реч се први јавио проф. др Рајко Унчанин, представник Министарства у Управном одбору ИКС.

„Већ сте чули да је Министарство грађевинарства и урбанизма делегирала четворицу својих представника у Управни (тројицу) и Надзорни одбор Инжењерске коморе са циљем да ти представници, заједно са члановима Коморе раде синхронизовано и заједнички на

савладавању проблема, решавању проблема, а са основним циљем да се инжењерство као струка и као наука што више наметне нашем друштву и да што већи допринос за развој нашег друштва од индустрије, па све до других развојних елемената“, рекао је професор Унчанин. „Разматрајући Извештај о пословању, скренуо бих пажњу да смо прошлу годину позитивно завршили, са тог финансијског аспекта, што је битно, мада би нама, као специфичној организацији, мора да буде битнији садржај рада. Исказали смо профит од милион и по динара, што није велики износ и он се лако може, нажалост, претворити у губитак. Зато морамо



Рајко Унчанин

у 2013. години искористити сву своју памет, добру намеру, знање и своје искуство, да у овој години постигнемо и боље резултате. Потребно је многе трошкове смањивати, кресати, пребацити са мање важних трошкова на више важне трошкове, са неких споредних трошкова пребацити на оне који карактеришу Комору, дакле, домаћински и стручно се односити и понашати у стварању трошкова у 2013. години. Друга важна ствар је да рад Коморе буде апсолутно јаван. Прво, јаван за нас који смо чланови Скупштине и њених органа, јаван за људе са стране и за наше чланство, јер ми немамо ни-

шта тајно, немамо ништа што није опште народно и чланства наше Коморе. Другу ствар коју сам желео да напоменем јесте да наш садржај рада треба бити такав да се ми заиста наметнемо нашој држави, нашем друштву и да, својим знањем и искуством, дајемо највећи допринос у савладавању проблема у коме се и као држава, и као друштво, налазимо. Заговорник сам идеје да инжењерство преузме улогу и команду у стварању стабилне државе, јер не верујем да су друге струке у стању да то ураде. Зашто верујем у инжењерство? Зато што је по природи стваралачко, што ствара нове вредности, а без нових вредности не може друштво ићи напред. Економија коју ја познајем је наука која може, већ створену нову вредност, користити боље или



Бранислав Ивковић.

слабије, али она не ствара неку директну вредност и не може да вуче друштво напред“.

Поентирајући у својој дискусији, Унчанин је рекао да ставља Комору на располагање све своје радне, научне и стручне потенцијале, али то исто је затражио од свих чланова. Посебно се залажио да све оно што није у раду Коморе решено, или је лоше решено, буде одмах поправљено и то не било како, већ на чистан, законит, моралан и стручан начин, јер „не сме никаквих „репова“ остати међу нама, нашим органима, међу нашим колегама, међу нашим институцијама и нашим комисијама“.

Следећи учесник у расправи био је проф. др Бранислав Ивковић, који је изнео своје импресије о састанку са кога је дошао на 3. Седницу Скупштине, на коме је једна машинска индустрија (Фабрика за производњу турбо машина и трансмисија) продата дрогеријском ланцу „Лили“, а да на то није реговала Инжењерска комора Србије.

„Ишао сам тамо зато што сам добио задатак да се бавим производњом трактора и ИМТ-ом,

да помогнем да се то покрене“, рекао је проф. др Бранислав Ивковић. „Седео сам са директором Института ИМР из Раковице и директором ИМТ и сазнао да нека Агенција за хартије од вредности, која је без разлога уништила Беобанку, која је имала активу већу 1.500 милијарди од пасиве, заступа и продаје Фабрику одливака Београд за неких 10 милиона евра, а само машине које се користе у производњи одливака вреде 12 милиона евра. Отићи ће у Турску, као што је у Турску отишла Фабрика за фелне из „Змај“ најбоља у Европи, и сада наши купују фелне из Турске. Колегу Шумарца поштујем и на његов Извештај, у фактографском смислу, немам примедби. Међутим, написан је „у лаконим ципелама, кућном мантилу и папучама“ и све што је написано је добро и тачно за афирмацију Коморе, али фали „месо“, фали „привреда“, фали „живот“. Желим да ово буде последњи овакав извештај, да први део апсолутно остаје исти, огроман труд треба да остане, али фали крај. Људи, Инжењерска комора Србије има 30.000 инжењера. Шта је урадила? Где се супротставила? Где је рекла да нешто не ваља? Да ли и је рекла да треба источна или западна варијанта нечега, није важно? Борите се, изађите и кажите. Председник Инжењерске коморе је институција, јер заступа 30.000 инжењера, може да позове медије, да уместо патријарха доведе медије и да каже шта треба, наше друштво, наша држава, да се ради“.

Инжењери управљају Немачком, Француском, а и Кином

„Око наречених извештаја доста смо дискутовали на седници Управног одбора Инжењерске коморе Србије чији сам члан испред Министарства грађевинарства и урбанизма, односно, Владе Србије“ и немам шта додати“, рекао је



Милорад Ракчевић

Милорад Ракчевић. „На седници УО ИКС, када смо разговарали о трошковима, неки су се љутили да су плате запосленима као академицима – можда и треба тако. Уосталом, један сам од директора чији су радници имали плату по 1.000 марака. Дипломирани сам машински инжењер, без докторске титуле, али који је 36 година провео у производњи (само у Минел котлоградњи дуже од две деценије) и који верује да долази ново доба у коме је улога инжењера и Коморе све значајнија. Ево и примера, када су Немци наишли на кризу, од 20 чланова Владе 17 су били инжењери. Ми први морамо себе да ценимо. Недавно сам био у Француској, у граду Бордоу, и у разговору са домаћинима сазнао да у локалној управи већина руководећих људи су инжењери, а код нас су неки други људи „испливали“. Надам се да ћемо заједно радити, да ова Скупштина, односно, Комора постигне много боље резултате, да ћемо помоћи да се отвори и сачува више фабрика. Сетимо се да је некад у индустрији Београда било 440.000 запослених, а сада 22 пута мање. Не смемо да седимо и плачемо, већ морамо да радимо на афирмацији инжењерске струке“.

„Поводом 4. и 5. тачке дневног реда била су два извештаја, председника Коморе и потпредседника УО ИКС и морам признати да су били сликовити, прецизни, концизни и да је осликано оно што се радило у Комори“, рекао је Драган Живковић, узимајући реч у расправи. „Изазван овим што је било речено, јер сам и ја скоро на свакој Скупштини понављао пар ствари, чак сам сликовито рекао – инжењери управљају Кином. Сада је поменута Немачка. Ми причамо „владају“ или „газдују“, а они су написали као Американци „управљају Кином“. Ишчекивао сам сада ко ће бити председник Кине, Синци Бинг, опет је инжењер, а не што су Американци желели да он буде правник, социолог, демагог. Лично сам задовољан. Завршићу са једном реченицом, да се не бих јављао поводом Плана за идућу годину. Стално сам помињао једну реч, а то је „развој“. Сложићу се са једном реченицом која је овде речена, да се ми као инжењери морамо наметнути локалној средини. Видите, када су политичке тензије и избори, само се прича о изградњи, о инвестицијама, а у градовима, поготово на југу Србије, мање је инжењера који причају о материји која природно припада нама, као што је овде речено. Значи, нашим „оружјем“ други управља и други се хвали и други беневите убира, а не ми. Похвалићу једну ствар, што је можда промакло у извештајима и потпредседника и председника Коморе, а то је да се први пут десило да смо, због тога што су се организовала ова предавања и испит о енергетској ефикасности у Новом Саду и Нишу, нашим инжењерима уштедели сигурно 30.000 до 40.000 дин. да не долазе у Београд, па то помножите са осам, колико пута су требали доћи. Они су нам захвални на томе“.

С обзиром да се више нико није јавио за реч прешло се на појединачно гласање, за сваку

тачку посебно, али је резултат био исти – обе су једногласно прихваћене.

Назорни одбор одржао 15 седница

Током протекле године Надзорни одбор ИКС био је оптимално активан – одржао је самостално више од једне седнице месечно, укупно 15, иако му Статут „предлаже“ једну седницу квартално, готово увек је радио у пуном саставу (Глигор Обреновић, председник, проф. др Титослав Живановић и Драган Милентијевић), али је присуствовао и свим седницама оних извршних органа Коморе чији рад мора да надгледа. О томе је у Извештају о раду НО ИКС говорио његов председник – Глигор Обреновић.

„У прошлој, а и свим претходним годинама, Надзорни одбор је радио све оно што му је Статут одредио својим члановима 23. до 27., пре свега финансијско пословање Коморе, што значи да је Надзорни одбор, на неки начин морао да контролише или да буде присутан и код одлучивања и код спровођења тих одлука. Надзорни одбор је састављен од инже-



Глигор Обреновић

њера, а дужност му је да контролише и много тога што није из инжењерске струке. У протеклој години, вршећи контролу над законитошћу рада Коморе, Надзорни одбор је у највећој мери посвећивао своју пажњу изради финансијских докумената који прате рад Инжењерске коморе. Није био задатак Надзорног одбора да контролише само да ли се спроводе одлуке Управног одбора, него и како се та акта књиже, односно, исказују у пословним књигама Коморе. Надзорни одбор има могућност, према Статуту, да ангажује и овлашћене институције или овлашћена лица за помоћ у тој делатности. Међутим, у претходном периоду то није чинио и надам се да убудуће неће чинити, поготово што је сада наш нови члан Надзорног одбора представник Министарства др Неша Иванишевић, правник по струци, поред тога што је ванредни професор на Грађевинском факултету и доктор наука, што ће бити од великог значаја и велике помоћи у раду, пре свега Секретаријата, односно наше Финансијске и Правне службе, што је јако битно. У свом раду Надзорни одбор је велику пажњу посвећивао управо оном делу рада Инжењерске коморе, којом је Министарство задужило, а то је издавање лиценци, односно утврђивање врста лиценци, издавање

и одузимање. У последње време смо сведоци у Инжењерској комори са појавом захтева ширења броја лиценци“.

Као посебан проблем за наредни период Глигор Обреновић је назначио – лиценцирање. Наиме, појављују се нова занимања, нови факултети, разни програми у високошколском образовању. Комора је у обавези да јако поведе рачуна како ће их лиценцирати, коју врсту лиценце им може дати, односно, да их овласти за оне послове за које су се школовали, јер им издата лиценца, практично одређује место у привреди и друштву.

„Јако је сложено питање везано за лиценце, код утврђивања и издавања, па ће Управни одбор ИКС, који ће бити изабран у мају месецу, морати томе много пажње да посвети“, истакао је Обреновић. „Ако се то не уради и уреди како ваља, плашим се да ће доћи до многих незадовољстава разних профила, разних струка, који желе да се преклапају у својим областима, машински инжењери, електро инжењери, грађевински инжењери. У овом делу рада Надзорног одбора много је било разноразних захтева што чланова Коморе, што наших комисија које су задужене да утврђују услове за испуњености услова за давање лиценце. Обрађали су се Надзорном одбору са разноразним захтевима. Многе дилеме су постојале, где је Надзорни одбор, оно што му његова овлашћења дају, сам решавао, али много тога је упућивао Управном одбору или другим телима и органима Коморе који су били задужени за такав рад“.

Лане је Надзорни одбор углавном био критичар, јер му је то основни задатак, констатовао је Обреновић, али и нагласио да су били „засути“ најразличитијим питањима и захтевима, али да никог нису оставили без одговора. Кад захтеви нису били у „њиховој надлежности“, упућивали су „захтеваче“ на оне органе и тела која им могу помоћи. НО ИКС посебно је био присутан кад су трошена највећа средства, а то значи при куповини и опремању пословног простора.

„На крају морам и ово да кажем. Неко је мало пре у дискусији поменуо развој. Тачно, у наредној години мораће доста и тих реформистичких стварчица да се уради у самој Комори, у самом функционисању Секретаријата, у самом функционисању извршних тела Коморе. Све је то нешто што ће морати ова Скупштина да прихвати кроз План и програм, а онда Управни одбор да то спроводи. Надзорни одбор је ту да контролише да ли се то спроводи онако како Скупштина одреди“, поентирао је Глигор Обреновић у свом извештају о раду НО ИКС.

На извештају о раду НО ИКС реаговао је проф. др Милисав Дамњановић, председник Скупштине у претходном сазиву, баш из тих „председничких“ разлога и рекао да је „његов“ сазив усвојио неколико извештаја Управног и Надзорног одбора, и нагласио да су сви ти извештаји позитивно оцењени и усвајани.

„Моје је мишљење и сада, као појединца, кад сагледавамо резултате до којих су органи Ко-

море у протеклом периоду дошли, позитивно, и у финансијском погледу и у погледу доприноса развоју и угледу Коморе. Још бих морао и да се вратим неколико година уназад. Наиме, пре пет година у време када се Комора спрема за обележавање пола деценије свог постојања, у „Гласнику“ Инжењерске коморе Србије објављен је текст Надзорног одбора. Уредник тог гласила је на насловној страни рекао да је Надзорни одбор орган, чији ће утицај у Комори бити поштован. То је процена уредника који је то закључио, познавајући прилике у Комори и рад Надзорног одбора. Мислим да смо у таквој ситуацији и сада, да је улога Надзорног одбора у Комори поштована, што је важна чињеница. Без доброг рада Суда части, без доброг рада Надзорног одбора, нарочито у превентивном смислу, развијају и стварају праву атмосферу у Комори“.

Уследило је гласање – Извештај о раду Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије усвојен је без иједног „уздржаног“ и „против“ гласа.

Суду части за 14 месеци стигле 32 пријаве – окончано 20

О томе како је прошле године радио Суд части Инжењерске коморе Србије, била је то 7. тачка ДР, чланове Скупштине је известио њен челник – Боро Цвијановић, наглашавајући да је написан у „три руке“ – од његове маленкости, односно, Миодраг Исаиловић, тужилац и Деа Лукић, бранилац. Подсетио је да је Суд части, као и сваки други суд, организован на начин да има своје тужилаштво и бранилаштво, односно, тужиоца Коморе и браниоца Коморе са својим браниоцима, има судије са председником и замеником, и свако ради свој посао онако како је прописано актима ове Коморе. Суд части ИКС овог сазива формиран је децембра 2009. године. Има 25 судија, по 10 из матичних секција Извођача радова и Пројектаната, три из Матичне секције урбаниста и два из Матичне секције планера. Изабрани су на период од три до четири године, што значи да им крајем ове године мандат истиче.

У свом извештају тужилац Исаиловић анализирао је нешто дужи период, од 1. јануара 2012. до 5. марта 2013. године и констатовао да је му је стигло 32 пријаве и да је за њих 23, или 75 одсто, урадио све што је требало. Исто је поступила и Деа Лукић, бранилац, када је реч о посматраном периоду (1. јануар 2012. – 5. март 2013.) и у свом извештају констатовала да су



Милисав Дамњановић



Боро Цвијановић

окончани поступци по 20 пријава, што подразумева: одбацивање неоснованих пријава, потврђивање решења Тужиоца од стране УО ИКС као другостепеног органа, а по приговору подносиоца пријаве, одбацивање пријаве због одбијања подносиоца да достави додатну документацију и доказе, доношење закључака о обустави поступка, достављање обавештења и слично.

„Како је познато, Законом о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, дошло је до одређених измена, које се тичу и Суда части и то тако што је чланом 164. у додатом ставу 3. одређено да састав, начин, избор и разрешење судија Суда части, поступак и начин рада ближе прописује министар надлежан за послове грађевинарства“, рекао је Боро Цвијановић.

„Након тога је Управни одбор Инжењерске коморе Србије у претходном сазиву у овом делу заузео активан став формирањем Радне групе за израду радног материјала правилника, а тада надлежно Министарство животне средине, рударства и просторног планирања је донело одговарајући Правилник о начину рада, поступку, саставу, начину избора и разрешењу судија Суда части, марта 2012. године. Новим Правилником је измењен састав Суда и избор судија, а остало је мање-више остало по старом Правилнику“.

У овом новом Правилнику прописано је да Суд части броји 33 судија, од којих 25 бира и разрешава Управни одбор Инжењерске коморе Србије, а осам судија именује и разрешава Министарство надлежно за послове грађевинарства. Код 25 судија, које бира и разрешава Управни одбор ИКС, задржана су иста правила као и до сада – од 50 судија које Скупштини предлажу извршни одбори матичних секција, Скупштина од тих 50 бира 35. Али то није крајња изборна инстанца, пошто УО ИКС има „последњу реч и од 35 „селектованих“ бира 25 судија.

„Што се тиче осам судија које именује и разрешава министарство надлежно за послове грађевинарства, они имају такође одређени састав по некој шеми, што ће рећи да по један долази из Матичне секције урбаниста и планера, по тројица из Матичне секције извођача радова и пројектаната“, рекао је Цвијановић. „Морам да кажем да надлежни министар код оваквих именована својих чланова у Управном и Надзорном одбору још није именовао својих осам судија, али се ми надамо да ће Суд части након

тога наставити да ради у пуном саставу на још бољи начин него до сада. Што се тиче предмета, због чега је Суд части формиран, у претеклом периоду је Суд части обрађивао девет предмета. То су предмети који су дошли од тужиоца Коморе. Тужилац Коморе је разматрао далеко већи број предмета који долазе до њега, а даље је прослеђено председнику Суда части девет предмета. Од тих девет предмета три су још у раду, а шест су решена. Од тих шест, за два предмета су изречене мере одузимања лиценце на шест месеци и у једном је мера јавне опомене са објављивањем у штампи, а у једном такође јавна опомена са објављивањем на седницама Управног одбора Инжењерске коморе Србије, док је у једном предмету донета ослобађајућа одлука. На крају бих рекао да се наставља пракса овог Суда части, прво да се у одређивању судских већа у предметима проблематичне и струковне заступљености, утврђене Правилником ИКС, наглашава да се ангажује што је могуће већи број судија у судским већима, уз равномерну заступљеност по територијалном принципу, тако да смо до сада у предметима ангажовали свих 25 судија из свих 13 градова из којих су судије изабране, и то од Суботице до Новог Пазара и од Лознице до Ниша. Такође је настављена пракса са електронским праћењем предмета по процесним фазама поступка, што се ради кроз формирану формулар. Одржавају се редовне седнице судија Суда части, на које се позивају судије Суда части, који су именовани за председнике судских већа по предметима, а записници са таквих седница се достављају свим судијама Суда части, као и председнику Управног одбора Инжењерске коморе Србије, председнику Надзорног одбора и члану Управног одбора Инжењерске коморе Србије, који је надлежан за рад Суда части“.

Извештај о раду Суда части ИКС у 2012. године није никог „изазвао“ да га подржи или оспори, па је стављен на гласање и једногласно усвојен.

Планиран већи приход за 15 одсто

Две последње тачке ДР били су планови за 2013. годину – 8. Доношење Плана и програма рада и 9. Доношење Финансијског плана, и заједно су презентирани члановима Скупштине, док је изјашњавање било појединачно. План и програм и Финансијски план за текућу годину члановима Скупштине презентирао је, опширно и детаљно, Милован Главоњић, председник Коморе.

„Програм и план који сте добили у материјалу направила је Радна група УО ИКС, а сам Управни одбор га је и усвојио“, рекао је председник Главоњић. „При томе су испоштовани захтеви који су добијени овде на Скупштини прошли пут. Радна група и Управни одбор су то ускладили. Сви захтеви изнети на Скупштини су унети у План. Сви захтеви који су проишли пут овде дати, приликом усвајања смерница за израду планова и програма за 2013. годину,

су разматрани како на Радној групи, тако и на Управном одбору, и они су усвојени“.

А онда је уследила презентација. С обзиром да у овом броју „Гласника“, као Специјално издање, доносимо оба најважнија планска документа, нећемо их понављати. Једино морамо да нагласимо, да је презентација председника Главоњића, иако мало опширнија, имала добру динамику и била инспиративна, пошто се за реч јавило „пола тучета“ дискутаната. Поједини дискусанти просто су се трудили да, бар по обиму, достигну председникову пауер презентацију. Зато одмах крећемо са дискусијама и дискусантима, а први се за реч јавио академик Отовић.

„Иако сам овде колико видим, са годинама поодмакао, али сматрам да су године оријентација у простору, јер ко гледа унапред остаје млад, а ко гледа уназад стар је још у тридесетој“, рекао је академик др Слободан Отовић, дајући лични допринос побољшању „Плана и програма рада 2013“ и наставио – Колеге, ако смо добили од деда и баба добру државу нисмо позвани, поготово ми инжењери који смо се бавили материјалном производњом, да је упропастимо. Позвани смо да уносима оставимо исто оно што смо добили, а и много боље. Ако то нећемо да урадимо, бићемо грешни према себи и пред нама самима“.

Говорећи о будућим задацима и обавезама Коморе („ја желим да причам о догађајима уна-



Слободан Отовић

пред“) академик Отовић се усредредио на три питања-подручја: законодавну, кооперантску и информативну.

„Прво на шта се морамо усредсредити је иновирање законских прописа, јер смо ту врло „танки“, рекао је Отовић. „Имамо заостале прописе и ми смо највише криви што у тој области наша струка није помогнула. Пошто је то посао Инжењерске коморе, хтео бих да укажем на неколико ствари. На нивоу државе формирана је Канцеларија за регулаторну реформу и

анализу ефеката прописа. Значи, направљен је механизам како да се то убрза. Са друге стране, нови прописи морају да буду применљиви, да њихови трошкови буду сагласни спровођењу, да су оправдани, да ће бити користи од њих. У ту сврху УО ИКС је 1. фебруара формирао Комисију за примену законске и друге регулативе у којој су уважени стручњаци проф. др Милорад Терзић и Радојко Обрадовић, посланик у Републичкој скупштини. Уз то мислим да сваки члан Коморе који има афинитет и знања за ову област, независно које је струке, треба да помогне Комисији да би се тај посао што пре завршио. Друга ствар је сарадња са струковним организацијама и удружењима. Заправо, ми смо се вратили на један начин рада да савези раде заједно са Комором, онако како је и пре пар година било. Договорили смо се, не треба да радимо парцијално, него да удружимо снаге. Један од првих потеза тог удруживања ће бити већ на Сајму грађевинарства, када ће заједнички наступ имати ИКС и УГИС (Удружење грађевинских инжењера Србије). А да се ствари у овој области (кооперације – сарадње) мењају у добром правцу је и формирање Удружења машинских инжењера Србије (23. март). У Комори је преко 4.000 лиценцираних машинских инжењера који добијају шансу да у две организације – посебно, али и заједно, допринесе развоју своје струке. У држави је ретко која струка радила стратегију развоја. Пре 10-ак година су грађевинци то направили, најалост, држава то није хтела ни да прочита. Овог пута у Програму рада Инжењерске коморе Србије уписано је – „учешће на изради стратегије развоја инжењерских струка од регионалног до републичког нивоа, која би се доставила надлежним министарствима“. И неколико речи о информисању, транспарентном информисању – рад Коморе и свих њених тела и органа, убудуће ће бити јаван. Ко год то зажели моћи ће да добије податак о сваком појединцу, од службеника, државних органа до чланова свих комисија. Лично мислим, као што је рекао проф. Рајко Унчанин, то није никакав тајни материјал. Мислим да треба да постоји могућност да сваки члан може добити тражене податке“.

„Прво морам да протестујем – смета ми што поједине колеге дођу овде, „исчантрају“ своје и оду, а „забораве“ да чују другачија мишљења и ставове“, рекао је професор Милан Самарџија. „Не бих хвалио досадашњих 10 година рада Коморе, зато што се тек у задње четири године успело да се Инжењерска комора обједини и остане јединствена и да иде напред. Међутим, сада је време да наша Комора убрза свој корак, али и да га усмери ка привреди и сарадњи са њом. Зато ми се чини веома важним да у управним и извршним одборима буду људи привредници који су стварали и који знају да стварају, односно, који имају потенцијал да обједине наших 25.000 инжењера. Наравно да је вредно хвалити и пажње ангажовање Коморе на енергетској ефикасности зграда, међутим, ништа мању пажњу

(по мени чак и већу) требало би да усмери на обновљиве изворе енергије (ОЕИ). У првом реду зато, што је народ изузетно заинтересован да чује, али и уложи у те програме и пројекте. Моје колеге и ја организовали смо неколико десетина предавања на тему ОЕИ, а слушало нас је преко 1.500 људи. Пројекти који су овде код нас усвојени – производња биоалкохола, биогаса, биодизела, биомасе су изузетни. Када је реч о нашим програмима суфинасирања неке ствари морамо да променимо код пројектанта и извођача, а нас је највише, тако да се више средстава, из буџета Коморе усмери према њима, јер је ту много лиценцираних инжењера који немају посла и налазе се у доста тешком стању. Велика ће ствар бити да комисија мисли на своје чланове, да јој они буду приоритет“.

„Претпостављам да сте учили да је пре десетак дана у нашем Парламенту усвојен Закон о ефикасном коришћењу енергије, после седам година припреме“, рекао је Петар Васиљевић „из Београдских електрана са 32 године радног стажа у производњи“, како је самог себе представио. „Спроведена је јавна расправа, пре два месеца, али сматрам да улога Инжењерске коморе и нас инжењера мора бити активнија у стварању и креирању закона, попут овога и сличних овоме, и да мора да се чује глас Инжењерске коморе у томе. Овај закон су креирали инжењери, чија



Петар Васиљевић

је база управо овде у Инжењерској комори. Креатори закона су били окупљени, али кроз друге институције система, а не кроз Инжењерску комору. Ми смо морали да дамо допринос као база, као они које је држава основала, да дамо тај позитивни допринос и да помогнемо држави да се направи закон који мора бити применљив и користан. Закон је донет. Остало је доста несугласица, о томе смо разговарали. Формирани су енергетски менаџери и енергетски саветници који морају добити лиценцу. Где је веза између лиценцираног инжењера и енергетске ефикасности, који су изашли из ове институције, али у доброј сарадњи са Министарством? То је питање на које још увек немамо дефинитиван одговор“.

Једна лиценца – један положен стручни испит

Међу учесницима у расправи о Плану и програму 2013. за говорником се најдуже задржао Новосађанин Јово Смиљанић, а тема му је била – лиценце и лиценцирање.

„Комисија за израду критеријума за доделу лиценци одрадила је велики посао“, започео је излагање Смиљанић. „До сада је издато преко 42.000 лиценци. Направили смо, по мом дубоком уверењу, једну грешку, јер смо дозволили да се аплицира за четири, пет, па и шест лиценци, а са само једним положеним стручним испитом. Ја сам грађевински инжењер, радим 45 година овај посао и не може ме нико убедити да онај ко је положио стручни испит на једној компликованој решеткастој конструкцији спортске хале, може да конкурише да добије лиценцу за саобраћајнице, а да не положи онај део стручног испита који се односи на саобраћајнице, мислим на општи део из закона. Да смо којим случајем увели потребу да онај који тражи лиценцу за део који није његова матична диплома, било би бар 85 одсто мање оних који су се јавили за трећу, четврту или пету, само да би од лиценци и од Коморе правили „пијацу“. Ми на Комисији за саобраћајнице имамо захтев/човека који прилаже да је радио на асфалтирању пута три метра ширине између две улице, бицикличка стаза или нека пречица до пијаце. Имамо захтев човека који тражи лиценцу, пријавио је адаптацију поткровља. Када му се то врати после два месеца, иначе правилно написан захтев, ето га опет сложио је за шест референци да је радио вишеспратне објекте, пет плус шест, са овером да је био извођач радова таквог објекта. Дакле, да не набрајам више, јер оваквих примера имам на стотине, а моје уверење је да ће, у ситуацији када се факултети рађају преко ноћи, да се отварају програми, да је навала приватних факултета, ускоро бити 50.000 лиценцираних инжењера. Мене тај број не фасцинира, напротив, имам и извесну зебњу. А зашто имам зебњу? Па зато што ће са ценама које имамо на тржишту, бедним ценама, ти шетачи са тим печатима и лиценцама само повући оне квалитетне и спустити им ниво и рејтинг, а тиме и рејтинг инжењерске струке и Коморе. Према томе, после 10 година таквог искуства, ценим и апелујем да у Комори мора да се нађе или предлог или комисија која ће испитати даљи опстанак и даљу причу са тим лиценцама. Можда ће то бити један папир који се аутоматски добија. Замислите варијанту, човек који је завршио факултет и стручни испит се појављује за лиценцу, и када томе додате условно право да ради, где смо ми са 50.000 лиценци за две, три године? Уверен сам да ће тај квантитет само оборити квалитет свих нас овде, иначе, дичне инжењерске струке у Србији која је у нека добра времена у 102 земље света изашла са својом памећу, радовима и пројектима. Данас смо далеко од тога. Огроман је број људи, част и чест добром делу људи који су поднели захтеве, добили лиценце и имају одговарајуће референце. Морамо признати да велики број људи данас са тих четири, пет печата, удара грађевинске дневнике, техничку контролу и тамо не знам ни ја шта, а то ради да би преживљавао. То је у зони сиве економије инжењерске мисли. То су слободни стрелци. На терену се доносе пројекти

да се региструју куће које нису изграђене. Имао сам прилику да видим човека да потпише 11 милиона обрачунску ситуацију објекта. Пројекат је урађен, али објекат није саграђен“.



Јово Смиљанић

Последњи учесник у расправи на 3. Редовној седници Скупштине ИКС био је Саљахун Муратовић, а да се јави за реч, покренула га је дискусија академика Отовића, онај део „када је рекао да треба да говоримо о будућности, да нећемо да се враћамо у прошлост јер само нас та прича чини младима“. На неочекиван начин, Муратовић је причу о будућности повезао са – гробљем.

„Имамо један проблем у Новом Пазару, који се вуче десетак година. То је проблем српског православног гробља, коме никако није могла да се нађе локација. Борба је стигла и до пок-

Патријарха Павла, па је дошла та сагласност. Сви ти напори за 10 година нису могли да доведу до грађевинске дозволе за то српско православно гробље. На крају, неко се одважио и то је урадио без дозволе, поштујући да су то животни проблеми. Ми не можемо да чекамо да се донесе грађевинска дозвола да би покопали људе који умиру у нашем граду. До каквог проблема долази – проблема лошег Закона о планирању и изградњи. Због тога сам често себе предлагао на разна места. Себе сам предложио и као члана Скупштине у мојој средини и добио велику подршку за то. Тражим од Управног одбора, предлажући себе у радну групу која се бави овим законом, јер имам искуства у тим стварима, да радим, да тај наш нови закон о планирању и изградњи буде заиста животан и решава проблеме, да не долазимо до оваквих ствари. Много проблема из струке бих могао да вам кажем. Грађевинска дозвола за улице се не може издати ако немате минимално осам метара профила, а ми у Новом Пазару немамо нигде осам метара профила. Ми треба да живимо у блату. Поштоване колеге, колоквијално названа, урбанистичка капитулација, на коју нас је натерала некаква прошлост, 1.300.000 објеката нису направили непоштени људи. Зато кажем да је то главна активност којом Комора треба да се бави у наредном периоду. Сви ови проблеми са лиценцама, ценовницима, све ће произаћи из добродога закона о планирању и изградњи“.

Иако су 8. и 9. тачка усвајане посебно, свака је добила по 77 гласова „за“, без „против“ и „уздржани“. Иако заседање није предуго трајало, тек нешто преко два сата (почело у 13,10, а завршено у 15,20 часова) број присутних се значајно осуо, дакако, ни на који начин не угрожавајући кворум.



38. СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЕСЕС – ЉУБЉАНА 9. ФЕБРУАР

Усвојена краткорочна стратегија

Почетак 2013. године на међународном плану обележила је 38. Седница Извршног одбора ЕСЕС (Европски савет инжењерских комора - European Council of Engineers Chambers), одржана у Љубљани 9. фебруара. Инжењерску комору Србије представљао је проф. др Драгослав Шумарац, потпредседник ЕСЕС и председник Скупштине Инжењерске коморе Србије.

Рад 3 успешно и ефикасно завршена. Седници су присуствовали представници 16 чланица. Разматран је Стратегијски план ЕСЕС за период 2013 - 2015. година. Предвиђено је проширење ЕСЕС новим члановима. Инжењерска

комора Србије ће имати водећу улогу у овој активности с обзиром да је проф. др Драгослав Шумарац, као потпредседник ЕСЕС, добио задужење да оствари контакт са инжењерским организацијама Турске, Луксембурга, Португала и других земаља које још увек нису чланице ЕСЕС.

Размотрене су и три Директиве: о професионалним квалификацијама, о квалитету и ценама инжењерских услуга и о јавним набавкама. ЕСЕС ће настојати да пре усвајања ових Директива сви предлози ЕСЕС буду прихваћени од стране Европског парламента (задужени представници Аустрије и Немачке у ИО ЕСЕС).

39. СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЕСЕС – БЕЧ, 20. АПРИЛ

Јубиларна седница ИО ЕСЕС одржаће се у Београду

У просторијама Савезне коморе архитеката и инжењера Аустрије (Bundeskammer der Architekten und Ingenieurkonsulenten) у Бечу је 20. априла одржана 39. Седница Извршног одбора ЕСЕС. Инжењерску комору Србије представљао је проф. др Драгослав Шумарац, потпредседник ЕСЕС. Организатор састанка била је Дирекција ЕСЕС (European Council of Engineering Chambers), а домаћин Савезна комора архитеката и инжењера Аустрије.

Разматран је извештај о раду између две седнице, председника, потпредседника и секретара ЕСЕС. Проф. др Драгослав Шумарац известио је ИО ЕСЕС о писмима које је послао: Комори инжењера Малте, Комори архитеката и инжењера Малте, Комори инжењера Португала, Савезној комори Турске, као и Савезу инжењера Русије, у циљу успоста-

вљања сарадње, и њиховог евентуалног учлањења у ЕСЕС.

Наредна 40. седница Извршног одбора планирана је да се одржи у Београду 15. јуна. До тада, проф. др Драгослав Шумарац ће у сарадњи са Комисијом за међународну сарадњу, предузети потребне активности како би се обезбедило присуство представника комора, потенцијалних чланица ЕСЕС. Комисије - за међународну сарадњу и перманентно образовање урадиће анализу перманентног образовања у чланицама ЕУ како би се предложио минимум перманентног образовања чланица ЕСЕС.

На 39. Седници одлучено је да се истакнутим појединцима поводом 10 година рада ЕСЕС додели Медаља ЕСЕС, што ће бити одлучено у Београду, док ће уручивање бити у Атини.

СЕДНИЦА ИИЗРС – ТУХЕЉСКЕ ТОПЛИЦЕ, 27-28. АПРИЛ

Будућност и приоритети ИИЗРС

Инжењерска иницијатива за регионалну сарадњу (ИИЗРС) одржала је редовну седницу 27-28. априла у организацији Хрватске коморе инжењера грађевинарства (ХКИГ) у Тухељским топлицама код Загреба. Седници су присуствовали – Коморе овлашћених архитеката и овлашћених инжењера Македоније, Инжењерска зборница Словеније, Инжењерска комора Црне Горе, Инжењерска комора Србије и домаћин скупа. Инжењерску комору Србије представљали су Милован Главоњић, председник Коморе и Александар Леко, председник Комисије за међународну сарадњу ИКС.

Првог дана су биле презентирани три теме о којима се водила врло динамична расправа. Прва презентирана тема настала је на бази студије коју је прошле године направила Хрватска комора инжењера грађевинарства, а гласила је „Однос квалитета и тржишне вредности услуга код обављања послова пројектовања и стручног надзора“. У Европи само СР Немачка има ценовник инжењерских услуга базиран на закону и има право да га примењује. Друге

државе које су имале обавезне ценовнике биле су приморане да их претворе у препоруке, јер се ценовници смањују основом за картелско удуживање. Предвиђено је да сви учесници скупа, до 11. маја ове године именују своје делегате у радну групу за овај пројекат. Друго излагање је било посвећено анкети коју је спровела Хрватска комора инжењера грађевинарства 2012. године у сарадњи са Одсеком за психологију Филозофског факултета у Риједи на тему „Однос образовања и праксе овлашћених инжењера грађевинарства“. Треће излагање је било посвећено пројекту праћења јавних набавки (који већ неко време спроводи Инжењерска зборница Словеније) са методом рада и оствареним резултатима. ИЗС је формирала радну групу која прати расписивање јавних набавки у грађевинарству и која сама, на основу знања и искуства као и релевантних тржишних података, саставља своје мишљење о цени која би била реална као понуда.

Другог дана заседања једино се разговарало на тему „Будућност и приоритети инжењерске иницијативе за регио-

налну сарадњу“. После дугачких дискусија, које су на најбољи начин показале заинтересованост свих присутних за развој овог тела, донети су закључци: др Мирко Орешковић је изабран за главног координатора ИИЗРС с мандатом од 1. јула 2013. до 30. јуна 2016. године; свака Комора, чланица иницијативе, ће бити домаћин и организатор скупа у турнусима од шест месеци по овом редоследу: Хрватска комора инжењера грађевинарства до 30. јуна, односно,

Инжењерска комора Србије до 31. децембра 2013. године, Комора овлашћених архитеката и овлашћених инжењера Македоније до 30. јуна, Инжењерска зборница Словеније до 31. децембра 2014. године и Инжењерска комора Црне Горе до 30. јуна 2015. године, са цикличним понављањем турнуса. Следећи скуп ИИЗРС одржаће се у Београду септембра ове године.

Приредили: Ана Ждеро и Р.О.Д.

СТРУЧНИ ИСПИТИ

У мартовском року полагаало 871 кандидата

Полагање стручних испита у мартовском испитном року 2013. године одржавало се у распону од пет недеља, у периоду од 1. марта до 7. априла.

За мартовски испитни рок за полагање стручних испита пријавило се/полагало је 871 кандидат, дипломираних инжењера и инжењера из 13 струка, плус, дипломирани просторни планери, односно, млади стручњаци ангажовани на изградњи грађевинских објеката и производњи простора.

Стручни испит у мартовском року положило је 826 кандидата, њих 39 упућено на поправни испита из посебног дела стручног испита, један кандидат упућен на поправни испита из општег дела, док је пет кандидата упућено на поновљено полагање стручног испита.

Као и претходном испитном року, највећи број кандидата је изашао на полагање стручног испита из области енергетске ефикасности зграда, где се из рока у рок број кандидата повећава.

После мартовског испитног рока за полагање стручног испита Инжењерска комора Србије могла би да има 826 нових чланова, односно, лиценцираних инжењера: 438 кандидата за област енергетске ефикасности зграда; за архитектонску струку – 127, за област урбанизма – 18, за област просторног пла-

нирања – 12, за грађевинску струку – 118, за машинску струку – 32, за електротехничку струку – 50, за саобраћајну струку – 12, за технолошку струку – деветоро, а за област геодезије – шесторо и за област водопривреда ерозивних подручја – четворо.

С обзиром да је последњег дана прошле године (31. децембар 2012) Инжењерска комора Србије имала 25.032 чланова, то значи да би се до одржавања нове седнице Скупштине ИКС (4. Редовна, изворна, сеница Скупштине) број чланова Коморе озбиљно приближио цифри од 26.000, тачно, 25.856 чланова.

Паралелно са одржавањем стручних испита у мартовском испитном року, Инжењерска комора Србије спроводе се активности везане за организацију полагања стручних испита у јунском испитном року 2013. године. Комисије за полагање стручног испита увелико држе консултације са кандидатима и одржавају припремне семинаре. Комисија за полагање стручног испита из области енергетске ефикасности зграда спроводи Обуку из области енергетске ефикасности за кандидате који су пријавили полагање стручног испита у јунском испитном року 2013. годину у Београду, Нишу и Новом Саду.

Слободанка Симић

ПЕРМАНЕНТНО УСАВРШАВАЊЕ

Усавршавање кроз два типа предавања

Комисија за перманентно усавршавање чланова Инжењерске коморе Србије припремила је план перманентног усавршавања за 2013. годину, који би се реализовао преко два типа предавања: први по областима као што су грађевинарство, архитектура, електротехника, просторно планирање, урбанизам, машинство; други по пријавама предавача, уколико Комисија за перманентно усавршавање процени да ће предавања бити од интереса за струку и чланове Коморе и уколико се за предавања пријави довољан број чланова Коморе.

У марту ове године су одржана два предавања. Проф. др Ђорђе Лађиновић, дипл. грађ. инж. је одржао предавање на тему „Основи прорачуна грађевинских конструкција на сеизмичка дејства“ – други део, 23. марта у Београду. Учествовањем на предавању учесници су стекли сазнања неопходна за разумевање концепта пројектовања и примену одредби везаних за сеизмичку анализу конструкција према Еврокоду ЕН 1998.

„Пројектовање звучне заштите“, била је тема предавања које је одржао проф. др Драган Цветковић, 25. марта у Београду.

Предавање на тему „Урбана безбедност“, које је одржала др Наташа Даниловић Христић, дипл. инж. арх., 22. априла у Београду.

Тему „Европске норме из области лифтова: Новине и разлике у односу на постојећу националну регулативу“, обрадили/одржали су проф. др Ненад Зрнић, дипл. маш.инж. и Владан Миловановић, дипл.маш.инж. 26. априла у Београду.

Предавање на тему „Плански третман заштите простора у Србији“ одржаће 23. маја у Београду, мастер Душан Шљиванчанин, дипл.пр.планер.

Мр Жаклина Глигоријевић одржаће 29. маја у Београду предавање на тему „Примена Закона о планирању и изградњи: израда и процедуре ГУП и ППР Београда - 4 године после“.

Милана Миловић

Пролеће интензивирало акције и активности

Иако се почетком године радило са нешто мање интензитета, у последња два месеца активност је била у пуном замаху у осам регионалних центара у којима је забележено 24 догађаја, не само локалног/регионалног значаја, него и шире. Тако је у Новом Саду и Београду било по шест догађања, Крагујевцу четири, Ваљевоу и Чачку по три, Нишу два и Суботици и Краљеву по један. Чини се да је Семинар са темом "Грађевинска струка као утицајан фактор у изградњи постројења за пијаћу воду на територији РС" одржан у Београду, био најатрактивнији и најконкретнији посебно критикујући досадашње стање у овој области, дакако, на територији целе државе и истичући да је неопходно да Инжењерска комора Србије, са расположивим потенцијалима, преузме одговорност за праћење и професионалну реализацију пројеката из домена снабдевања водом за пиће у Србији.

ВЕРА БУБОЊА

Регионални центар Београд

Регионални одбор дипломираних инжењера осталих техничких струка организовао је 3. априла округли сто "Мелиоративци, урадимо нешто за струку", а уводничар је била Снежана Михалков, дипл. инж. пољ. и представила госте – представнике Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, Милу Вићентијевић, дипл. инж. шумарства, и директора Управе за пољопривредно земљиште при Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, Зорана Кнежевића дипл. инж. пољопривреде. Медијатор расправе био је Жељко Мардеша, дипл. инж. пољ. који је уче-



Округли сто: „Мелиоративци, урадимо нешто за струку“

сницима поднео извештај о реализацији закључака донетих на првом округлом столу и активностима које предстоје. Приоритет активности другог округлог стола био је усмерен на израду Предлога нацрта

Закона о пољопривредном земљишту као и на измене и допуне назива и описа делатности лиценци 376 и 476 у складу са наставним програмом Пољопривредног факултета у Земуну и Новом Саду и техничко-технолошком развоју струке.



„Енергетски ефикасна архитектура - архитекта Л. Н. Фостер и еколошки приступ пројектовању“ - предавање др Мирјане Лукић

Истога дана, 3. априла, предавање је организовао и Регионални одбор дипломираних инжењера архитектуре са темом "Енергетски ефикасна архитектура - архитекта Л. Н. Фостер и еколошки приступ пројектовању" које је одржала др Мирјана Лукић, дипл.инж.арх. Приказани су многобројни пројекти Лорда Нормана Фостера кроз које су остварени значајни ефекти уштеде енергије и финансијских средстава кроз зналачки пројектовану интеграцију пасивних и активних система коришћења сунчеве енергије. Указано је на основне принципе којих се придржавао током израде пројекта- постављање објекта у простору, организација садржаја, максимално коришћење природне светлости и вентилације и стварање потпуног комфора за кориснике објекта. Његови објекти су наведени као јединствени примери архитектуре

који се купају у природној светлости и ваздуху који доводи у све просторе, и визуелном контакту са природним окружењем и зеленилом. Огромне конструкције живе и дишу, ваздух кроз њих природно кружи у зависности од топлоте коју зналачки спроводи како би добио оптималне перформансе грејања и енергетске ефикасности. Предавању је присуствовало 60 људи.

Предавање "Пројектовање и извођење мостова применом технологије постепеног потискивања (нагуривања) распонске конструкције" одржао је Душко Бобера, дипл. грађ. инж. кога је представила Нада Павловић, дипл. грађ. инж. Организатор предавања 11. априла, био је Регионални одбор дипломираних грађевинских инжењера. Предавач је у првом делу излагања приказао фотографије мостова, у свету али и код нас, који су изграђени технологијом постепеног потискивања-нагуривања конструкције. Дат је и историјат и развој технологије нагуривања. Уследио је део предавања где је образложено које су предности и када је згодно градити мостове овом методом, али и када то није за примену. Најважније информације праћене графиком и фотографијама са примерима, како се то ради и пројектантски и извођачки, нисале су се из минута у минут. Ово предавање је на основу запажања присутних којих је било осамдесетак, оцењено као веома успешно а један од коментара на анкетном листићу је: Тако говори човек из посла – изванредно!

Регионални одбор дипломираних инжењера осталих техничких струка организовао је 15. априла предавање са темом "Примена Стандарда СУ-01.00.03: - Уређење и озелењавање у области пејзажне архитектуре", које је одржао Урош Брзаковић, дипл. инж. шум. са циљем да представи стандарде уређења и озелењавања у области пејзажне архитектуре. Услед недостатка стандарда у пејзажној архитектури Удружење пејзажних архитеката је уз подршку Секретаријата за заштиту животне средине урадило наведени стандард, којим се ближе дефинишу основни стандарди у погледу планирања, заштите постојећег растиња, процеса садње и заштите и неге након садње.



Проф. др Јован Деспотовић био је модератор Семинара, предавачи су били др Милета Перишић и Мрс.Сци. мед. Драгана Јовановић, док је Семинар организовао Предраг Делић, дипл.грађ.инж. председник Подсекције дипломираних грађевинских инжењера Матичне секције извођача радова



Семинар "Грађевинска струка као утицајан фактор у изградњи ППВ на територији РС" изазвао је запажено интересовање чланова Коморе

није узео учешће у раду овог Скупа иако је проблематика третмана воде за пиће у Војводини била у фокусу рада Семинара; На Скуп је приказано иновативно решење РС 52278 Б чијом се применом на пилот моделу, већ у првом дану рада, обезбеђује задати стандард квалитета воде за пиће за: арсен, натријум, природне органске материје и друго (ово се више од 30 година безуспешно покушава у АПВ).

Учесници Семинара са посебном пажњом су анализирали још један покушај Града Зрењанина да реши проблем квалитета воде за пиће и својим закључцима констатују да су „утврдили пропусте у тендеру везане за захтевани стандард квалитета воде за пиће, чиме је у старту овај покушај доведен у питање. Понуђач, WTE из Есена, дао је детаљну спецификацију цена свих фаза реализације овог задатка, али није јасно како је ово извршено кад се није знало како ће, и да ли ће се, на пилот моделу 'наћи' решење (изгледа да се 'нађе' решење су минорни будући да су на овом задатку током више од 30 година биле безуспешно ангажоване највеће међународне компаније. Експерти Института TZW из Карлсруеа су након две године рада (2006/07) на овој проблематици закључили да се на бази стања технике у овој области тај задатак не може реализовати на прихватљив начин. Из приказа решења WTE, за које се наводи да је приказано на Сајму воде новембра 2012. године, може се ценити да Извођач није нашао решење постављеног задатка (приказ решења није дат на наведеном сајму, јер би се у дискусији утврдило да исто није валидно).

Имајући у виду наведене чињенице учесници Семинара су закључили да се решавање проблематике снабдевања водом за пиће становништва мора реализовати професионално и одговорно.

Мора се прекинути са праксом „тражења" решења на пилот моделима по методологији коришћеној у досадашњој пракси (на тендер се могу пријавити само организације које располажу са решењем које ће, са доказима, приказати стручној Комисији).

Ценимо да нема основа да Држава даје гаранци-

ју за кредит, који тражи WTE и Градска управа Зрењанина, будући да WTE не испуњава ни критеријуме тендера за који смо утврдили да нису усаглашени са нашим нормативима.

Неопходно је да ИКС са расположивим потенцијалима преузме одговорност за праћење и професионалну реализацију пројекта из домена снабдевања водом за пиће у Србији.

На неком од локалитета у АПВ са високим садржајима: РОМ, Аs, Na, NH₄, РО₄ и др., потребно је на пилот моделу дефинисати потребне параметре за пројектовање постројења за третман воде за пиће применом решења РС 52278 Б, чиме би се обезбедило рационално пројектовање и оценила инвестициона улагања и експлоатациони трошкови.

Овим се стварају услови да наше пројектантске и извођачке организације ефикасно и на техно-економски и еколошки оптималан начин изграде постројења за третман воде за пиће тако да се обезбеди најбољи стандард квалитета дефинисан нашим Правилником, а самим тим и ЕУ нормама.

Цени се да би постројење капацитета 300 л/с у Зрењанину било реализовано са 2.5 пута мањим инвестиционим улагањима од захтева WTE (експлоатациони трошкови, губици воде и заштита животне средине су вишеструко повољнији од оних који би се добили применом решења WTE са којим се не може обезбедити наш стандард квалитета воде за пиће).

Регионални одбор дипломираних машинских инжењера одржао је 18. априла предавање са темом „Комуникациони модул за пренос података и управљање предајним станицама са уграђеним управљачким јединицама различитих произвођача". Предавач је био Љубиша Владић, дипл. маш. инж. из ЈКП Београдске електране. Циљ предавања је био да се презентује позитивно искуство примењено на великом систему ЈКП БЕ и које би могло да се примени и у другим системима даљинског грејања у Србији. У периоду од 2001. године кроз различите инвестиционе програме спроведене у ЈКП Београдске електране, у оквиру модернизације ПС уграђено је по топлотним подстанцима преко 7500 управљачких јединица. Поштовањем правила закона о Јавним набавкама, Београдске електране нису имале утицај на избор одређеног произвођача опреме па је дошло до ситуације да су уграђени контролери различитих, али реномираних произвођача као што су Сименс, Данфос, Елтек Мулеј и други. Изазов је био како из свих тих уређаја са различитим комуникационим својствима и затвореним системима прикупити податке потребне за даљински надзор и управљање.

На крају предавања представили су се и представници спонзора предавања из фирми Сагакс и Декоде.

Регионални центар Нови Сад

Регионални одбор дипломираних инжењера електротехнике организовао је 7. марта предавање из области заштите од пожара „Катастрофални пожари“, а предавач је био др Драган Карабасила, редован професор на Високој техничкој школи у Новом Саду који дуго година држи предавања кандидатима за полагање стручног испита из области заштите од пожара. Професор је дао приказ свих већих пожара у нашој земљи у последњих 30 година. У наставку је образложено како непрецизне спецификације, коришћење лажних и неодговарајућих материјала и непримењивање мера утиче на ток

Регионални одбор дипломираних машинских инжењера. Предавачи су били проф. др Александар Петровић, дипл. маш. инж. и Илија Ковачевић, дипл. маш. инж. који су присутне

упознали са законском регулативом о опреми под притиском, испитивањем, и контролисањем опреме, обимом и садржајем документације за опрему под притиском као и оспособљавање учесника за састављање и тумачење документације, како при куповини опреме израђене према новим законским прописима, тако и у току експлоатације, ремонта и испитивања исте.

На основу Закона о техничким захтевима за производе и оцењивање усаглашености опреме под



Стручна посета: „Пречистачи отпадних вода СБР-технологија (Секвенцинг Батх Реактор), Аква парк у Бачком Петровцу (контејнерски тип) и постројење за пречишћавање отпадних вода у насељима Ада и Мол"

и последице пожара. Потом је предавач објаснио важност система за аутоматску детекцију и пре свега система за аутоматско гашење пожара.

Ово предавање је за разлику од ранијих било намењено свим струкама, како би се омогућило свима да се упознају са узроцима и последицама великих пожара.

По завршетку предавања учесници су активно учествовали у постављању питања предавачу. Како је постојало велико интересовање за дискусију после одређеног броја питања она је заустављена и професор је дао закључак.

Стручни скуп „Преглед и оцењивање усаглашености опреме под притиском у складу са новим техничким прописима" организовао је 15. марта

притиском, Правилника о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском и Правилника о прегледима опреме под притиском током века употребе, извршено је усаглашавање законодавства Републике Србије са техничким законодавством Европске уније. У складу са наведеним Законом и донетим Правилницима потребно је оспособити и упознати све оне који се баве опремом под притиском са правима и обавезама, као и пружити потребне информације лицима која производе, рукују, одржавају и испитују посуде, цевоводе, цевоводну арматуру и слично.

Дана 19. марта Регионални одбор дипломираних грађевинских инжењера организовао је предавање "Пројектовање армиранобетонских стубова



Предавање: „Обновљиви извори енергије-теоријско и практично упознавање са пројектом погона на биомасу-сунцокретова љуска“

вишеспратних зграда према Еврокоду“, а предавач је био др Зоран Брујић, дипл. грађ. инж. У оквиру свог предавања присутне је упознао са свим аспектима пројектовања стубова вишеспратних зграда који су карактеристични за уобичајену инжењерску праксу. Тежиште предавања је било на практичном прорачуну стубова хоризонтално непомерљивих конструкција према Еврокоду и наглашавају битних разлика у односу на актуелну регулативу. Посебно су разматрани прорачунски поступци који се односе на витке стубове у ситуацијама када су једноосно или двоосно савијани. Такође, дате су и недоумице и предлози везани за прорачунски третман стубова хоризонтално померљивих конструкција. У завршном делу, представљене су и анализирани одредбе Еврокода 8 и њихове последице на пројектовање стубова зграда.

Регионални одбор дипломираних грађевинских инжењера организовао је 29. марта стручну посету са презентацијом Бачком Петровцу и Мољу „Пречистачи отпадних вода СБР-технологија (Sequence Batch Reactor), Аква парк у Бачком Петровцу (контејнерски тип) и постројење за пречишћавање отпадних вода у насељима Ада и Мол“.

Предраг Кукољ, дипл. маш. инж. је био презентер приликом посете Аква парку у Бачком Петровцу, образложио је начин третирања санитарне отпадне воде и отпадне воде настале од прања филтера базена у саставу Аква парка у Бачком Петровцу где је ППОВ контејнерског типа. Сам пречистач се састоји од механичког третмана, пуфер-егализационог базена, два реактора, који чине једну батерију, резервоара за вишак муља и шахта Паршаловог сужења, који служи за мерење протока и количине пречишћене воде. У склопу ППОВ-а се налази још и контејнер за смештај дувалки и управљачког система. Специфичност постројења овог типа је мала цена изградње. СБР реактори и просторија за смештај дувалки и управљачког система су контејнери који се израђују у радионици и на каминима се доносе на локацију, где је потребно припремити темељну плочу за реакторе и машински контејнер, пуфер-егализациони базен, шахт механичког третмана и резервоар вишка муља.

У Мољу – где се налази постројење за пречишћа-

вање отпадних вода за насеља Ада и Мол, одржан је други део презентације.

Миленко Туленчић, дипл. грађ. инж. је присутнима показао и презентирао како ради ППОВ – постројење за пречишћавање отпадних вода. Реч је о постројењу затвореног типа и све технолошке целине осим грубе решетке, fine решетке, главне пумпне станице и затварачнице са водомером су смештене у објекту од 650 квадратних метара чија је висина 7 метара. Изграђен је на ниском терену, па је издигнут да би се избегли проблеми са високим нивоом подземних вода. ППОВ је једним делом у земљаном насипу, док је надземни део изолован. У склопу објекта ППОВ-а се налазе 4 СБР реактора, 2 пуфер-егализациона базена, резервоар пречишћене воде, цевна галерија, командана соба, лабораторија, црна, бела свлачионица, купатило и машинске просторије за смештај суво инсталисаних пумпи, дувалки, Салснес филтера, дозир пумпи за хемијску пертиципацију фосфора, дозир пумпи за дезинфекцију пречишћене воде. Капацитет прве-тренутне фазе ППОВ-а је 7.150 ЕС, од којих је тренутно на канализациону мрежу прикључено око 3000, док остатак чине јавне установе и садржине септичких јама становника који још нису прикључени на канализациону мрежу. У склопу тремана отпадне воде предвиђена је и биолошка денитрификација као и хемијска пертиципација фосфора пошто је коначна фаза ППОВ-а 15.000 ЕС.

Регионални одбор дипломираних машинских инжењера организовано је 10. априла стручну посету ТЕ – ТО (термоелектрана топлана) у Сремској Митровици, као пример „из прве“ руке за тему „Обновљиви извори енергије-теоријско и практично упознавање са пројектом погона на биомасу-сунцокретова љуска“. Прво је Војислав Савчић, директор ТЕ-ТО Сремска Митровица посетиоце повео у обилазак постројења и опреме – изграђеног топловодног котла од 18MW, где су се учесници упознали са функцијама појединих система у раду котла, од допремања и складиштења сунцокретове љуске, транспорта, до котла и горионика, па до отпрашивања и испуштања издувних гасова при сагоревању. За потпалу се једино користи земни гас.

Други део је био теоријски где је присутне предавач Душан Туркулов преко припремљених слајдова упознао са свим позицијама котла и њиховим функцијама у раду.

Трећи део стручне посете био је остављен за дискусију – постављање питања и одговоре на њих. Мимо обичаја овај део је био изузетно занимљив за присутне колеге инжењере.

У организацији Регионалног одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка, 11. априла се догодила посета пивари Апатин како би се инжењери упознали са темом „Припрема и потрошња воде у производњи пива“.

Учесници су обишли Апатинску пивару уз стручно вођење Богдана Кресовића, дипл. маш. инж. запосленог у истој. Прво су обишли извориште, шездесет метара дубоке бунаре, који се налазе поред Дунава, а из којих се црпи вода до фабрике воде у кругу пиваре. У фабрици воде им је презентован комплетан процес добијања воде (дегазација, пешчана

и колоидна филтрација, мембранска филтрација, дезинфекција и остало). Оваква прерада омогућује добијање воде различитог квалитета. Вода се складишти у танковима из којих се дистрибуира по производним погонима. Након тога обишли су погон енергетике, котларницу и расхладну компресорску станицу који за своје потребе користе техничку воду која се још додатно припрема у погону енергетике. Уследио је обилазак силоса у којима се складишти слад, односно сировина за производњу пива. Последња фаза обиласка Апатинске пиваре била је одлазак у погоне за производњу пива, који користе пиварску воду различитог квалитета; варионицу, где се врши кување пива; вриони лежни подрум, где се врши додавање квасца, врење и одлеживање пива; филтрацију; флашару, где се врши пуњење пива у боце. Такође им је презентован процес праћења производње помоћу рачунара из канцеларија.

Циљ ове посете је упознавање присутних са савременом, потпуно аутоматизованом производњом и припремом воде, која се користи у свим сегментима производње пива.

Регионални центар Ниш

У организацији Инжењерске коморе Србије (Регионалних одбора дипломираних инжењера архитектуре) и Друштва врањских архитеката (ДВА) у Галерији Народног музеја у Врању, одржана је од 22. до 28. фебруара традиционална манифестација 8. Архиенале (Архиенале 8). Опширан прилог је у рубрици – трагом догађаја.

Дана 26. фебруара у организацији Регионалног одбора дипломираних машинских инжењера организована је Стручна посета топлане «Сењак» у Пироту.

Новоизграђена топлана «Сењак» у Пироту која тренутно као енергент користи мазут, опремљена је и алтернативним уређајима/системима за коришћење природног гаса, наравно, за време када гасовод „Јужни ток“ стигне из Руске Федерације до Србије. Топлану „Сењак“ посетило је 45 инжењера са подручја Регионалног центра Ниш. Једнодневна



Подсекција машинских инжењера организовала је посету новоизграђеној градској топлани „Сењак“ у Пироту

посета Пироту догодила се 26. фебруара, док је „вођа експедиције“ био Драган Живковић, дипл. инж. маш. члан Регионалног одбора.

Инжењере Регионалног центра Ниш „на лицу места“ је дочекала екипа најодговорнијих људи на

градилишту топлане „Сунце“ у којој су били Радован Николић, директор ЈП „Градска топлана Пирот“ и његов заменик Радомир Манчић, затим, Зоран Вељковић, директор Weishaupt д.о.о. Београд и Миодраг Ђирић, власник фирме „Ђира“ д.о.о. из Аранђеловца која је урадила пројекат и извршила монтажу опреме. Учесници су на самом старту чули да је изградња топлане „Сењак“ планирана у две фазе. После завршетка И фазе капацитет топлане ће бити 27,5 MW, а када буду окончани сви послови капацитет ће износити 48,5 MW.

После обиласка топлане „Сењак“ извршена је презентација тока изградње од стране пројектанске, извођачке и фирме која је испоручила опрему, што је инжењерској струци омогућило да се упозна са најсавременијим решењима из различитих области, која су урађена на овом новоизграђеном објекту по највишим критеријумима, са аспекта савремених техничких решења, а све у циљу повећања енергетске ефикасности система. Презентери су истакли да је топлана „Сењак“ изграђена уз суфинансирање Немачке кредитне институције за реконструкцију KfW, Владе Републике Србије, Општине Пирот и ЈП „Градска топлана Пирот“. Топлана „Сунце“ ће, када проради, трошити 30 одсто енергената мање, што ће знатно смањити утрошак горива по јединици произведене топлоте, са једне стране, али и знатно редуковати емисију штетних гасова. Само уштедом енергената инвестиција од 3,5 милиона евра биће враћена у најкраћем року.

„Обиласком и разгледањем топлане „Сењак“, инжењери свих струка информисани су о савременим техничким решењима која су на њој примењена“, рекао је Драган Живковић, после завршетка посете. „Едукација коју су инжењери добили „на лицу места“ од стране пројектантске, извођачке и фирме испоручиоца савремене опреме, имаће пун бенефит/рефлексију приликом израде нових пројеката и изградње нових објеката. Поготово што су у посети овом објекту биле наше колеге из скоро свих већих места са територије коју покрива Регионални центар Ниш, конкретно из Врања, Сурдулице, Лесковца, Прокупља, Књажевца, Пирота и Ниша. У свим овим градовима очекује се изградња већих или мањих енергетских објеката, дакако, највише енергетске и еколошке ефикасности, али тек после проласка „Јужног тока“ кроз Србију. Међутим, тај период (док буде трајала изградња трансевропског гасовода) поменуте општине би требало да искористе за израду неопходне планске и пројектне документације“.

Регионални центар Краљево

Подсекција дипломираних машинских инжењера регионалног центра Краљево, одржала је 28. фебруара трибину „Енергетска ефикасност у зградарству“ у сали Медија центра „Шумадија сајма“, у Крагујевцу.

Горан Цветков и Бранко Ђоковић су изнели искуствени приступ код израде првих елабората из енергетске ефикасности. Приказани су конкретни објекти за које су урађени елаборати и пасоши, а у складу са важећим правилником из области ЕЕ.

Трибини су присуствовали и Милован Главоњић, дипл. инж. ел. председник Инжењерске коморе



Трибина: „Енергетска ефикасност у зградарству“

Србије и Јасминка Павловић, дипл. инж. арх. представница Министарства грађевинарства и урбанизма, сектора за енергетску ефикасност. Трибини је присуствовало 60 чланова Коморе, дипломираних инжењера свих струка, који су били заинтересовани за ову врло занимљиву тему.

Регионални центар Ваљево

Регионални одбор дипломираних инжењера осталих техничких струка организовано је 1. марта предавање „Метод трансформације координата тачака одређених ГПС системом у државни-референтни координатни систем“ у малој сали Градске управе у Ваљеву. Милош Р. Муњић, дипл. геод. инж. у уводном излагању објаснио је тему предавања и позвао госта-предавача да изложи тему. Гост-предавач био је проф. др Иван Р. Алексић, дипл. геод. инж. који је најпре објаснио метод и принцип функционисања ГПС (Глобалног позиционог система), наводи да се поред овог система у практичној употреби користе и други као што су Галилео, Глонас и тд. Објаснио је начин функционисања перманентних станица у нашој земљи и све benefite које оне пружају својим корисницима. Наставак предавања био је усмерен на објашњавање разлога за постојање разлика у подацима о позицијама тачака, између ГПС методе одређивања и класичних метода. Као основни разлог разлика, професор Алексић је навео различите димензије рачунских површи, односно ЕЛИПСОИДА. Било је речи и о начинима одређивања димензија Земље, уз констатацију да је државни премер изражен и срачунат на Беселовом елипсоиду, а да се подаци добијени ГПС-ом ослањају на нови у свету опште прихваћени ВГС-84 елипсоид. Уследило је објашњавање зашто је неопходна трансформација координата из новог система у Државни координатни систем. Објашњена је општа 9-то параметарска трансформација. Приказан је и поступак за прелаз из просторног координатног система у 2д систем. Објашњени су и сви познати референтни координатни и временски системи, наводећи при томе све њихове карактеристике.

После завршетка стручног предавања разговарало се о позицији геодетске струке у односу на

одредбе актуелног Закона о планирању и изградњи. Општи је закључак да су дипломирани геодетски инжењери јако оштећени постојећим законским решењима, јер уколико су сами и једини у својим радним колективима као дипл. геод. инж. онда им је законом о Државном премеру и катастру забрањено да пројектују и изводе инжењерске радове, дакле забрањено им је да буду инжењери. Даље, један еклатантни геодетски задатак и то мање сложености (парцелација-препарцелација) по ЗПИ, поверен је архитектама, а да за то није било готово никаквих разлога и на тај начин овој посао је битно поскупео, а грађани доведени у ситуацију да одустају и одлажу решења својих имовинско-правних потреба. Такође је констатовано да и катастарско-топографске планове и све остале техничке документе треба да израђују једино дипломирани геодетски инжењери, а не као до сада техничари и лица са вишом школом.

Од надлежних органа Инжењерске коморе Србије затражена је подршка и помоћ за решавање ових проблема дипломираних геодетских инжењера.

Дана 17. априла у организацији Регионалног одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка организовано је предавање „Контрола примене важећих стандарда у пројектовању вертикалне и хоризонталне саобраћајне сигнализације“ у малој сали Градске управе у Ваљеву. Предавач је био Мика Ковачевић, дипл. инж. ел. уз присуство 23 инжењера. Циљ предавања је био упознавање присутних са прописаним стандардима и проблемима у примени стандарда и указивање на досадашње пропусте у раду одговорних пројектаната и извођача радова.

Регионални одбор дипломираних машинских инжењера регионалног центра Ваљево организовано је 18. априла предавање „Климатизација одељења вантелесне оплодне Здравственог центра у Ваљеву“ у Едукативном центру болнице у Ваљеву. Пред 21 присутним предавање је одржао Љубиша Танић, дипл. маш. инж. Циљ предавања је био упознавање чланова ИКС са пројектовањем потпуне климатизације операционих сала.

Регионални центар Крагујевац

У периоду од 28. фебруара до 2. марта, у организацији Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организовано је учешће на 7. Сајму грађевинарства који је одржан на „Шумадија сајму“ у Крагујевцу. Регионални одбор је одабрао тему и мото под којим су биле представљене активности Инжењерске коморе Србије, односно, Регионалног центра Крагујевац, у циљу промоције комплетне Коморе - „Сарадња Инжењерске коморе са надлежним службама Министарства грађевинарства или локалне самоуправе на доношењу законске регулативе и свих потребних подзаконских аката“.

Током трајања 7. Сајма грађевинарства штанд ИКС био је отворен за све посетиоце којима су дељени проспекти Коморе, „Гласник“, а усмено се одговарало на свако постављено питање, везано за рад, акције и активности ИКС. Подељено је 300 флајера, 60 „Гласника“ и 150 информатора. Иначе, овогодишњи Сајам отворио је Милован Главоњић, председник Коморе.



Секретаријат ИКС и Регионални одбор били су врло активни на „Шумадијском сајму“ од отварања до затварања 7. Сајма грађевинарства – подељено је преко 300 флајера, 60 „Гласника“ и 150 Информатора, уз неколико предавања и „отворена врата“ за све посетиоце

Одмах по отварању Комора је организовала трибину са темом „Правилник за енергетску ефикасност зграда и искуства при изради првих елабората“ о чему је говорила Јасминка Павловић, дипл. инж. арх. из Министарства грађевинарства и урбанизма, док су гости из Регионалног центра Краљево Горан Цветков, дипл. инж. маш., Бранко Ђоковић, дипл. инж. грађ одржали предавање – „Корак по корак до енергетских пасоша“.

Дана 12. марта у организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике, организовано је предавање: „Значајни електро енергетски објекти на територији Крагујевца и изградња ТС 110/35/10 кВ“. Предавач – Мика Ковачевић, дипл. инж. ел. у уводу је описао најзначајније електроенергетске објекте високог и средњег напона на ширем подручју Крагујевца и околине, а у домену одржавања ЕД Електрошумадије Крагујевац. Посебан осврт је дао на њихову важност у систему напајања електричном енергијом купаца: домаћинстава и привреде. Такође је нагласио основне карактеристике тих објеката, са описима њихове диспозиције, постојеће уграђене опреме. Приказани су и потпуне једнополне шеме електроенергетског система на 110 и 35.

У другом делу предавања су дате смернице, као и правци развоја дистрибутивног електроенергетског система у наредном периоду у духу промена насталих новим Законом о енергетици, новим стандардима и мерилима датим у Правилима о раду дистрибутивног система. Предавач је, на крају, дао опширан опис свих активности на реконструкцији и доградњи постојеће ТС 110/35/10кВ Илићево, али се позабавио и организационим осмишљавањем целокупног пројекта са опширним описом концепта реализације овог комплексног објекта. На крају је описана и најновија технолошка решења ове ТС, која је сврставају у ред тренутно најмодернијих ТС овог напонског нивоа у ширем окружењу. У раду су приказане и комплетне једнополне шеме реконструисаног објекта, као и фотографије с почетка и краја реконструкције.

Подсекција дипломираних машинских инжењера организовала је 26. марта предавање „Стање и развој система даљинског грејања у Крагујевцу“.

Дана 2. априла у организацији Подсекције дипло-



мираних инжењера осталих техничких струка одржано је предавање „Примена косих авио снимака и mobile mapping технологије за прикупљање података о простору“.

Регионални центар Суботица

Регионални одбор дипломираних машинских инжењера организовано је 29. марта трибину са темом „Проблеми усаглашавања пројекта електричних инсталација објеката и мерних места, са аспекта противпожарне заштите“. На трибини су изнет и проблеми из праксе који произилазе из следећег – Главне пројекте електричних инсталација стамбених објеката израђују одговарајуће пројектне организације, а Главне пројекте прикључка на дистрибутивну мрежу комплет са главним разводним орманом пројектује пројектна организација „ЕЛЕКТРОВОЈВОДИНА“ Нови Сад. Побројано је шест различитих проблема: Прорачун отпора петље квара; Пренапонска заштита; Искључење напајања објекта у случају опасности; Технички пријем електроенергетског прикључка; Електрично испитивање електричних инсталација пре стављања објекта под напон; Валидност извештаја о елиситивању. Трибина је имала за циљ упознавање са проблематиком, те усклађивање активности са постојећим прописима.

Регионални центар Чачак

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике и Факултета техничких наука у Чачку организовали су 7. марта предавање „Анализа предности и мана компактних флуоресцентних сијалица“ које је одржано на Факултету техничких наука у Чачку.

Предавач проф. др Момчило Вујичић презентирао је резултат двогодишњег рада и напора да се на објективан начин утврде предности/мане у широј (нестручној) јавности прилично «извиканих и експлоатисаних» компактних флуоресцентних сијалица (КФС). Сама методологија и приступ проблему је захтевала мултидисциплинарност. Анализирајући електричне и светлотехничке

карактеристике КФС-а и поткрепљујући их мерењима, проф. Вујичић доказује тезу да највећи број узоркованих КФС-а (доступних на нашем тржишту) нема ни приближно декларисане вредности или да их уопште и нема, и да однос цена/квалитет доступних КФС-а не одговара стандардима осталих светлосних извора. Наравно, све то на крају потврђује мишљењима страних референтних института. Посебан осврт је стављен на енергетски прихватљиве и еколошки оправдане аспекте експлоатације али и (што је редак случај у анализама) производње КФС-а. Предавање је завршено питањима присутних и пригодним коктелом. Присутнима је подељен ЦД са презентацијом.



Традиционални скуп: „Вече инжењера“ увеличала је локална фолклорна група,

Основни циљ предавања је упознавање инжењера електротехнике, али и инжењера који нису електротехничке струке са компактним флуоресцентним сијалицама (менаџмент, анализа енергетске ефикасности, присуство виших хармоника, предности и мане КФС, еколошки параметри).

Дана 15. марта у организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике организован је традиционални скуп - „Вече инжењера“, током кога је одржано стручно предавање „Контролисана експлоатација материјала у приобаљу Западне Мораве са елементима уређења водотока“, које су припремили сви регионални одбори МСП и МСИР.

Предавач је био Милош Батало, дипл. грађ. инж. који је упознао присутне са перспективама и будућим јавним радовима на уређењу Западне Мораве, истакавши да се изградњом аутопута Е 761 (Појате – Прељина) отвара могућност паралелних активности које би спроводила водопривреда у циљу уређења водотока и приобаља.

С обзиром на велику количину материјала неопходног за изградњу аутопута (шљунка и песка) који ће на терену произвести неконтролисану експлоатацију тзв. „рударење“ водотока, приобаљног и пољопривредног земљишта (које би би-

ло трајно девастирано) – неопходно је да се паралелно са реализацијом овог веома важног путног правца обезбеди контролисана експлоатација неопходних количина материјала кроз уређење водотока реке Западне Мораве, што би имало вишеструки значај за ширу друштвену заједницу и довело до значајнијег унапређења у области водопривреде.

Планираним активностима омогућила би се реализација стратешких пројеката за Републику Србију – изградња аутопута Појате – Прељина, као и регулација – уређење водотока Западне Мораве до Чачка, са могућношћу коришћења пловног пута до Краљева и потенцијална изградња МХЕ.

Скупу „Вече инжењера“ присуствовали су и уважени гости - Милован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије и Глигор Обреновић, председник Надзорног одбора Коморе, као и колеге из регионалних одбора из Краљева и Крагујевца, што је била одлична прилика за информисање инжењера свих струка о активностима регионалног центра, промоцију Коморе и повезивање инжењера са овог подручја.

Дана 12. априла Подсекција дипломираних инжењера архитектуре организовала је предавање „Искусства у примени правилника о енергетској ефикасности и сертификацији зграда“ које је у Зеленој сали Електродистрибуције Чачка одржала

Светлана Милошевић, дипл. маш. инж. из Чачка. Предавање је, пре свега, било намењено одговорним инжењерима за енергетску ефикасност зграда, али и инжењерима архитектуре, грађевине, машинства и електротехнике. С обзиром да област енергетске ефикасности треба да се прошири и на друге сегменте ова тема је интересантна и за инжењере осталих струка.

У уводном делу Светлана Милошевић је дала кратак осврт на законску регулативу којом се дефинише ова област, правилнике о енергетској ефикасности и услове, садржину и начин издавања сертификата о енергетским својствима зграде. Посебно је говорила о софтверима за прорачун енергетске ефикасности објеката који постоје на нашем тржишту. Указала је на потребу постојања националног софтвера универзалног карактера. Већи део предавања се односио на упознавање учесника са применом правилника и софтвера при изради елабората енергетске ефикасности зграда кроз приказ конкретних примера из праксе. Приказани су примери урађених елабората и пасоша постојећих и новопројектованих стамбених и објеката јавних намена.

Став присутних који су узели учешће у дискусији, након завршетка предавања, јесте да је оваквих едукација са практичним решењима потребно што више, и у свим струкама. По питањима из дискусије тема је отворила могућност за лакшу и једноставнију примену правилника у свакодневном начину рада инжењера који се баве израдом елабората и сертификата за енергетски ефикасан објекат. Закључак је да треба да се залажемо за његову примену, као и за његову допуну са укључењем мера из других области за постизање енергетски ефикаснијих објеката.

Имплементација у просторном планирању

СЛОБОДАН МИТРОВИЋ*

Просторно планирање као мултидисциплинарни, комплексни научно-истраживачки и професионални поступак, одрживог коришћења и управљања развојем конкретних територија, представља сложу процесу усклађивања могућности, ограничења и услова, углавном са циљем вишенаменског одрживог коришћења простора. Методологија просторног планирања је у сталном развоју и креће се ка интегралном планирању са тенденцијом баланса социо-економских, еколошких и физичко-географских компоненти простора. Константе које чине квалитет Просторног плана су комплексност и континуитет. У зависности од нивоа Просторног плана, а у складу са актуелним законом, остварују се њиме постављени циљеви, док је комплексност услов Просторног плана. Континуитет Просторног плана је у директној зависности од покренутог или непокрнутог процеса имплементације. Процес имплементације је у непосредној надлежности доносиоца Просторног плана.

Постојећа законска и планска регулатива

По актуелном Закону о планирању и изградњи, просторни планови имају хијерархиску структуру, а у складу са тим и одређене карактеристике и специфичности. Просторни план Републике Србије (ППРС), дефинише стратешко развојну и општу регулативну функцију; регионализацију простора Републике и подручја посебне намене. Влада доноси Програм имплементације овог Просторног плана (за период од пет година). Регионални просторни план (РПП) дефинише заједничке циљеве и пројекте регионалног развоја и рационалног коришћења простора. Доноси га Влада Републике Србије, као и одговарајући Програм имплементације. Законом о регионализацији, региони нису дефинисани као административно - политичко - територијалне јединице, што је пракса у свим земљама Европске уније већ су формиран статистички региони и области, што је некритички прихваћено и уграђено у Просторни план Републике Србије. Просторни план подручја посебне намене (ППППН) доноси се за подручје које захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора.

Овај просторни план такође доноси Влада Републике Србије. Њиме се посебно утврђују режими, услови и мере заштите, коришћења и уређења простора посебне намене (коридор, зона, подручје), док се за преостали простор у границама плана оставља могућност локалној самоуправи да прецизира начин коришћења, заштите и грађења. Питање имплементације просторног плана подручја посебне намене није решено законом. Просторни план јединице локалне самоуправе (ППЈЛС) доноси се за подручје јединице локалне самоуправе, а доноси га њена Скупштина. Овај просторни план одређује смернице за развој делатности; намену површина; услове за одрживи равномерни развој. Реализује се: урбанистичким плановима, шематским приказима уређења насеља, те правилима уређења и правилима грађења. Питање имплементације није третирано законом. Значајно је приметити да рурално планирање представља значајну недостајућу карику у систему просторног планирања.

Законом је, дакле, дефинисана обавеза израде и праћења реализације Програма имплементације за национални и регионални просторни план, док за ПППН и ППЈЛС не постоји та обавеза. Управо ови планови по својим конкретним планским решењима пружају елементе за интересно организовање свих субјеката развоја (јавног, приватног и цивилног сектора) у њиховој имплементацији.

Неопходно је констатовати да: а) Просторни план представља један од значајних управљачких инструмената државе, што захтева адекватне административно управне надлежности на свим нивоима; б) Имплементација Просторног плана представља процес реализације једног од кључних циљева управљања - планираног одрживог равномерног просторног развоја; и в) У процесу децентрализације државе тежиште просторног планирања помера се са државе на регионалну и локалну самоуправу.

Просторни план, чињеницом да га доноси држава, али и због његове мултидисциплинарности представља приоритет у односу на пословне (мастер) или гранске (секторске) планове који представљају управљачко развојне инструменте привредних структура. На жалост Законом то није децидирано решено, па у лавиринтима административно - бирократских путева, ово представља често

непотребне кочнице развоја. Асинхроност законских регулатива и бирократизације интереса по ресорима, гранама и делатностима заслужују посебну пажњу у процесу припрема за ефикасну имплементацију просторних планова.

Субјекти планирања у процесу припреме, израде и доношења плана

Законом се утврђује да се уређење и коришћење простора заснива, између осталих и на начелима учешћа јавности; сарадње између државних органа, аутономних територијалних заједница, јединица локалне самоуправе, привредних друштава, установа, невладиних организација, грађана и др. Тиме се у процесу просторног планирања подразумева активно учешће јавног, приватног и цивилног сектора. Колико је то и реално могуће у нашој планерској пракси закључићемо на основу следећег. Одлуке о изради планских докумената из надлежности Републике доноси Влада на предлог ресорног Министарства, а Републичка агенција за просторно планирање припрема Одлуке о изради ових планова, координира и прати израду, као и програме имплементације. Одлуке о изради планског документа из надлежности јединица локалне самоуправе доноси орган надлежан за његово доношење (Скупштина јединице локалне самоуправе). Дакле, у припреми и доношењу Одлука о изради планских докумената није предвиђено учешће јавности. Предвиђено је да стручну контролу просторних планова и Програма имплементације из надлежности републике врши ресорно министарство, док стручну контролу планских докумената јединица локалне самоуправе врше Комисије за планове тих јединица. Јавни увид у плански документ је предвиђен после извршене стручне контроле, оглашава се у средствима информисања, а излагање планског документа траје 30 дана. Ових 30 дана увида у плански документ представљају једино учешће јавности током целог планског процеса.

Законом је дат оквирни садржај програма имплементације, међутим њиме нису предвиђене информативно-едукативне и организационе активности планерског тима који јесте један од кључних субјеката планирања. Какви су интереси субјеката планирања за имплементацију плана?

Јавни сектор, по природи административног апарата, склон је ограничењима, условима и бирократским процедурама у поступку реализације захтева субјеката развоја приватног и цивилног сектора. Јавна предузећа, као саставни део јавног сектора, заокупљена партијским задацима, интересима и буџетском потрошњом заинтересована су искључиво за реализацију својих средњорочних и

годишњих програма за које немају обавезу да их синхронизују са донетим просторним плановима. Јавни сектор није развио механизме координације активности и интереса субјеката планирања на имплементацији Просторног плана. Овај пропуст је једноставно регулативно исправити, али га треба уочити и адекватно организационо и кадровски разрешити.

Приватни сектор чине самостални предузетници, мала и средња предузећа (МСП), корпорације и компаније. Представљају потенцијал за све облике интересног повезивања са осталим субјектима планирања - носиоца развоја. Корпорације и компаније, као носиоци крупнијег капитала у иницијалној фази развоја имају изражен тржишни интерес. Очекују инфраструктурно опремање простора, планске и административне припреме, а потом ће се опрезно укључити у развојне процесе, захтевајући посебне бенефиције.

Цивилни сектор чине удружења грађана, невладине организације и др., углавном међу урбаном популацијом, и кооперативе сељана на нивоу села или засеока. Удружења грађана су усмерена на циљеве због којих су формирана и углавном су неинформисана о просторно планским процесима и планским решењима, осим када су Јавни увиди докумената нивоа њиховог окружења (урбанистички планови). Недовољно су организовани за ниво имплементације Просторног плана. Кооперативе сељана су углавном ретке, земљорадничке задруге су компромитоване, а њихове кооперативе још нису заживеле. Изолованост и неорганизованост су кључна обележја овог субјекта планирања.

Дакле, доминира незаинтересованост, неинформисаност и неорганизованост субјекта за учешће у процесу планирања и имплементацији плана. Овакво стање је могуће превазићи информативно-едукативним ангажовањем професионалних планерских кадрова кроз планерску координацију или планерски консалтинг. Зато је потребна одговарајућа регулатива.

Планерски – кластер инкубатор

Пракса припрема за планирање економског развоја у Србији је указала на могуће правце деловања и при имплементацији Просторних планова посебно подручја посебне намене и јединица локалне самоуправе. „Кластеринг“ - интересно организовање, представља једно од највреднијих искустава земаља чланица Европске уније, а оспособљавање људских ресурса представља централно питање имплементације Просторног плана. Кластеринг, подржан законском регулативом, посебно регионалног развоја, уз мање усклађивање и уградњу у Закон о пла-

нирању и изградњи, компатибилан је потребама имплементације просторних планова. Да би се отворио простор за професионално ангажовање планера (координатора и тимова), нужна је допуна актуелног Закона, којом ће се регулисати статус планера / тима у имплементацији и мониторингу Плана.

Централно питање процес имплементације плана представља оспособљавање субјеката планирања, кроз едукацију и организовање за учешће у процесу припреме, израде, доношења и имплементације просторних планова. Посебно место и улогу у овом процесу имају просторно-планерски и други професионални кадрови. Процењујемо да је оспособљавање субјеката планирања услов, без кога нема помага ка савременим трендовима у процесу просторног планирања који се ослањају на асоцијације организованих грађана. То представља најефикасније средство антибирократског деловања и транспарентности свих фаза просторног развоја.

Планерски - кластер инкубатори, представљају могућу форму оспособљавања људских ресурса сва три субјекта планирања, уз неопходно ангажовање просторно планерског тима, на следећим пословима: а) Перманентној промоцији просторно планских решења и информација о Плану; б) Организовању субјеката имплементације у складу са системским захтевима и оптимизацији ефеката; в) Едукацијом субјеката имплементације техникама и вештинама потребним за активно и компетентно учешће у изради својих акционих планова.

Ове активности представљају ангажовање планерског тима у фази имплементације (што је потребно законски регулисати). У фази репланирања, планерски тим треба овластити за учешће у оцени мониторинга спровођења плана; синтезној оцени резултата мониторинга и припреми предлога за репланирање.

Планерски кластер инкубатор бави се: 1. Информисањем субјеката са подручја о планским решењима и Визији развоја; 2. Оспособљавање мештана за породичне бизнис програме у производњи, преради и услугама ради samozапосљавања и учешћа у имплементацији плана; 3. Буђење интереса свих субјеката са подручја за самоорганизовање у акционе групе, и оспособљавање за израду акционих програма; 4. Рад са мештанима на утврђивању ставова о могућим компензационим мерама због ограничења у развоју (заштићено подручје); 5. Интересу организовање у сеоске кооперативе и удружења грађана ради стицања статуса субјеката планирања; 6. Уговорно повезивање субјеката у територијалну организацију за координацију активности у планираном

развоју; 7. Рад са јавним сектором по питању координације активности на имплементацији усвојених планова и акционих програма; 8. Рад на уговорном повезивању јавног, приватног и цивилног сектора у територијални или функционални кластер; 9. Рад на повезивању Кластера и интересно одређених стејхолдера у Дестинацијску менаџмент организацију (ДМО); и 10. Перманентан рад на стварању конкурентних услова живљења који ће представљати подстицај повратка/насељавања млађег становништва из градова.

Инвестициони програми и имплементација плана

Чест је проблем непостојање конкретних инвестиционих програма, који би привукли инвестициона улагања. Треба знати да у тржишној привреди нема унапред припремљених пројеката за непознатог инвеститора. Држава системским мерама ствара амбијент за инвестициона улагања, а просторним и урбанистичким плановима идентификује ресурсе за формирање одговарајућих, тржишно оријентисаних производа. Кроз инфраструктурно опремање простора, остварује претпоставке за привлачење инвеститора и инвестиција. Поред природних ресурса и инфраструктурних система и популација са својим професионалним усмерењима или могућношћу преквалификације, такође представља значајан фактор у одређењу инвеститора. Но изнад свега је правна и политичка сигурност инвестиције.

Просторни планови су драгоцене ризница расположивих ресурса наше земље. Без њихове имплементације (инфраструктурно опремање простора), као приоритетног задатка, нема инвестиционих програма, а самим тим ни запошљавања, производње и благостања. Струка мора бити на нивоу историјског преломног тренутка и показати одговорност кроз активан допринос држави, кроз све нивое управљања, да на најбољи начин законски регулише просторни развој уз подршку и активно ангажовање планерских кадрова од чега зависи задовољавање потреба садашњих и будућих генерација.

Не може бити циљ регионалног, или било ког другог развоја „што дуже коришћење предприсупних фондова ЕУ“ (ППРС). Циљ мора бити буђење и унапређење тржишно конкурентне производње и услуга људи и наших предузећа, за шта су доброшла постицајна средства предприсупних фондова ЕУ, али наш основни циљ укупног социоекономског и просторног развоја, мора бити што брже, равноправно укључивање у тржишну утакмицу са развијеним земљама Европске уније и света.

*дипломирани инжењер архитектуре

Управљање грађевинским пројектима

МИЛАН МИЛИЋЕВИЋ*

Задњих деценија грађевинска индустрија у Србији трпи значајне промене. Цену тих промена платиле су скоро све домаће фирме које учествују у грађевинској индустрији. Резултат ових промена је колебање вредности тржишта грађевинских производа, и не ретко колапс многих учесника ове индустријске гране. Последице овог колапса видљиве су у сваком граду Србије: пад цена некретнина, непримерено лош квалитет грађевинских производа (укључујући самоурушавањем објеката), драстично пробијање рокова производње (укључујући обуставу радова) и долазак страних конкурентских фирми на домаће тржиште. Овај срамотан пад не говори о нестручности инжењерског кадра, јер он ни не учествује у политичким одлукама које су довеле до њега, већ о чињеници да инжењерски кадар трпи последице таквих одлука: од земље које је била узор неимарства, промене су довеле до тога да је инжењерски кадар толико подцењен, да инжењерске одлуке престају да буду важне. Многе фирме су платиле и плаћају високу цену таквог размишљања.

Досадашње искуство не помаже много у условима турбулентног окружења у коме су поремећаји такви, да уколико се агенције за Управљање Грађевинским Пројектима (УГП) не баве очекивањем и предвиђањем ризика, никада неће успети на домаћем тржишту. Међутим, проицљивост као особина није потребна за УГП – потребно је реално сагледавање окружења, знање и храброст да се посао почне и доведе до завршетка.

Овај рад треба да представи сложеност УГП и намењен је као референтни приручник оним члановима грађевинске индустрије који тек улазе у посао, али и онима који још увек нису платили цену лошег управљања пројектима.

Основне карактеристике грађевинског пројекта и циљеви УГП

Грађевински пројекат подразумева развој грађевинског производа почев од иницијализације пројекта до предаје производа кориснику (купцу) и мора да буде пословно оправдан, односно мора да буде такав да његово извођење доноси бар планирану добит.

Организација управљања грађевинским пројектом (УГП) дефинише улоге, одговорности и односе између чланова који учествују у реализацији пројекта. Улогу УГП код нас у пракси најчешће преузима Извођач, Инвеститор, Корисник или ређе Дизајнер. Мешање основних функција у УГП је најчешћи узрок доцње, лошијег квалитета, смањења добити или неуспеха пројекта.

Процес управљања развојем грађевинског пројекта чини пет елемената:

- Иницијализација
 - Планирање
 - Реализација
 - Контрола
 - Контролисано затварање пројекта.
- Фазе развоја грађевинског производа директно су везане за фазе УГП: Иницијализација, Реализација и затварање пројекта. Елементи УГП који се односе на планирање и контролу, протежу се у свим циклусима развоја грађевинског производа.
- Започињање пројекта се састоји од:
- обезбеђивања да су познати циљеви пројекта,
 - одређивања тима за управљање пројектом,
 - одлучивања који приступ ће бити коришћен да би пројекат успео,
 - идентификације квалитативних очекивања клијента,
 - идентификације толеранције промене, фаза и контролних тачака,
 - почетак рада на пројекту.

Да би пројекат успео, мора да буду јасно постављени његови циљеви, одређене функционалности које пројекат треба да садржи, као и све остале његове особине. Затим треба изабрати тим за УГП, са јасно одређеним овлашћењима и одговорностима. Посебан значај за успех пројекта придаје се начину организовања финансијске функције, контролисању новчаних токова и планирањем (наменском) одливу средстава, што је веома тешко оствариво без употребе савременог електронског документационог система (EDMS). Квалитет пројекта који се изводи условљен је очекивањима купаца, односно купац је тај који дефинише ниво квалитета пројекта, и прави баланс између цене и квалитета. Треба идентификовати ниво квалитета који корисник очекује од испорученог производа и према коме се и одређују особине производа, као и технологија која ће бити коришћена при изради производа. Од посебне важности за успех пројекта представља планирање фаза и контролних тачака пројекта, као и управљање променама, односно дефинисање дозвољених толеранција промена (у новим захтевима, извођењу или прилагођавању реалном окружењу), од чега директно зависи динамика производње, продаје, као и финансијско праћење насталих промена, што је такође тешко оствариво без употребе савременог електронског документационог система.

У анализи циљева пројекта најчешће се постављају следећи критеријуми:

Минимизовати трошкове за задано време трајања пројекта и квалитет производа, или

Минимизовати трајање пројекта за задане трошкове и квалитет производа.

Креирање тима за УГП (величине и стручне способности) условљено је са два фактора: сложеност и обим пројекта. Тим за УГП је одговоран за целокупан процес од почетка до краја пројекта, за његово планирање, вођење и контролу. Постоји

„критични минимум“ људи који могу да воде пројекат и то су 4 особе са следећим задужењима:

- Вођа пројекта
- Техничка функција пројекта
- Финансијска функција пројекта
- Функција ККК (комерцијална: Координација, Комуникација и Колаборација)

Вођа пројекта је одговоран за целокупан процес од почетка до краја пројекта, за његово планирање, вођење, контролу и евентуалне промене у плану. Његова дужност је да:

- предвиђа и решава проблеме,
- доноси одлуке на предлоге сарадника како да се реше проблеми за које они немају довољна овлашћења (управљање границама фаза или већа промена у пројекту која захтева потписивање анекса уговора са партнером, или која значајно мења рокове, трошкове, ризик или квалитет пројекта)
- Одговоран је за координацију целог тима и квалитет његовог рада.

Технички вођа пројекта је посебно одговоран за:

- технологију примењену за развој производа,
- израду конкурсне документације и избор сарадника,
- за квалитет производа,
- динамику реализације,
- упозорења на ризике,
- Координацију и вођење инжењерског тима (уколико је пројекат комплекснији или обимнији).

Финансијски вођа пројекта је посебно одговоран за:

- балансирање финансијских прилива и одлива у току процеса УГП,
- благовремено обезбеђење средстава (укључујући управљање са маркетингом и продајом),
- планирана (наменска) плаћања,
- упозорења на ризике,
- Координацију и вођење тима економиста (уколико је пројекат комплекснији или обимнији).

У тиму за УГП, потребно је и да постоји особа која ће бити у сталној комуникацији са партнерима и купцима, односно која ће:

- партнере извештавати о статусу пројекта,
- омогућити међусобну сарадњу учесника пројекта (колаборација се односи на сталну доступност ажурних докумената одређеним учесницима пројекта),
- координирати узајамне активности учесника,
- обавештавати учеснике о евентуалним променама у пројекту (комуникација).

Први корак у циклусу развоја грађевинског производа је студија изводљивости, у којој се процењује оправданост развоја производа. Уколико студија изводљивости покаже да ће производ оправдати пословна очекивања, прелази се на идентификацију свих захтева производа (намена, функционалност, квалитет, естетика). По идентификованим захтевима се прави спецификација и дизајн производа. У овој фази од великог значаја је учешће партнера који треба да процени могућност маркетинга и продаје производа (анализа тржишта), одређује се цена будућег производа, као и политика продаје.

По направљеној спецификацији и дизајну, прелази се на фазу реализације производа, у складу са

дизајнираним решењем.

Најзад, процес контролисаног затварања пројекта треба да обезбеди дозволу да се пројекат затвори и састоји се од:

- одређивања колико су циљеви задати на почетку пројекта испуњени,
- потврде купаца да су задовољни производом,
- обезбеђивања да су нова знања стечена током пројекта забележена и употребљива за следеће пројекте,
- извештавања о томе да ли су активности управљања пројектом биле успешне,
- припремања плана за проверу да ли је пројекат донео очекиване користи,
- правно затварање пројекта (гашење пројектне фирме).

При затварању пројекта вођа пројекта треба да провери да ли је настали производ у складу са пројектним задацима, тј. да ли је испунио сва очекивања циља. Уколико је пројекат урађен у складу са постављеним задацима он се предаје кориснику који треба да потврди да је задовољан добијеним производом или да достави своје примедбе. Вођа пројекта разматра евентуалне примедбе купаца и одлучује да ли ће да их прихвати као оправдане.

На већини пројеката тим који га ради стиче одређена нова знања. Ова знања се у току овог процеса систематизују и документују, како би била употребљива у даљем раду. Такође, ради се и оцена управљања пројектом, да ли је био успешан, да ли је одговарајуће реговао на евентуалне промене, да ли их је предвидео, колико квалитетно је урађено планирање и процена ризика.

На крају се планира начин на који ће бити проверено да ли је пројекат донео очекиване користи за све учеснике у оквиру УГП, односно планира се праћење и оцена очекиване користи (студија случаја).

Коришћена методологија у УГП

Циљ УГП је успешна реализација пројекта, односно:

$$Прил(t) - Расх(t) - Доб(t) = 0.$$

Приливи средстава су инвестициони или приливи настали од продаје унапред (у том случају купци постају инвеститори и не плаћају банкарске камате).

$$Прил(t) = Пинв(t) + Ппрод(t)$$

Укупни трошкови пројекта су:

$$Расх(t) = T_{уп} + T_{инв} + T_{мп} + T_{изв} + T_{адв} + T_{лок} + T_{док} + T_{аут} + T_{прп} + T_{диз} + T_{надз} + T_{држ} + T_{риз}$$

Трошкови управљања пројектом у случају оснивања пројектне фирме (чије је трајање ограничено завршетком пројекта, обично од 18 до 36 месеци) су оснивачки и режијски трошкови.

Главни трошкови инвестиција могу да се поделе на враћања главнице и трошкове враћања камата. Један од највећих ризика за УГП чини подбацивање инвестиција, и у том смислу инвеститор мора да приложи чврсте гаранције за обезбеђење средстава. Динамика инвестирања је директно везана за динамику извођења радова.

Трошкови за маркетинг и продају могу да се посматрају посебно или као целина (обично је од 8% до 10%, у односу на укупну вредност продаје). Напомиње се да је коришћење процентног рачуна у пракси уобичајено, али није тачно. Коришћење процентног рачуна у смислу рачунања грубе процене трошкова може да се употреби, али само у фази почетних анализа и претходне студије изводивости. Један од највећих ризика за УГП је подбацивање продаје. Из тог разлога ангажоване Агенције за продају треба да приложе динамички план продаје, маркетиншки план, финансијски план, план месечних матрица продаје (по фазама и моделима продаје), као и матрице реализације продаје, које ће финансијска функција УГП месечно да прати.

Трошкови реализације грађевинског производа формира главни извођач у оквиру конкурсне документације. Један од највећих ризика за УГП је подбацивање производње, у смислу квалитета, динамике и цена. Веома често се догађа да извођач нема снаге (ресурсе) да успешно изведе реализацију производње. Ово практично значи да услед неблаговременог добављања ресурса извођач осим успоравања динамике испоручује значајно лошији квалитет. Из тог разлога техничка функција УГП и контрола и управљање ризиком треба да обрате посебну пажњу на ризике које носи са собом избор и активности извођача.

Трошак који пројекат сноси на адвокатске услуге обезбеђује законитост и озбиљност УГП. Адвокати који су специјализовани за имовинско-правне послове дају све потребне савете и обезбеђују легалне механизме неопходне за УГП.

Трошак за грађевинску локацију је увек изражен производом цене по јединици мере и површине локације, увећан за проценат агенцијске провизије и таксе за пренос власништва на пројектну фирму (5%).

Трошак намењен за агенцију која комплетира сву техничку документацију обезбеђује да се на најбезболнији начин обезбеде сви услови, сагласности и дозволе од урбанизма до комуналних установа.

Трошак намењен за све ауторитативне организације (општинске, градске, државне управе) је услов којим се обезбеђује правни основ за реализацију УГП. Овај трошак се односи на плаћање разних такси, комуналија, прикључака, пореза, измештања инсталација, куповине трафо станице и слично.

Трошак намењен за припрему реализације односи се на све техничке активности које чине подлогу за идејно решење, главни пројекат, израду помоћне и пратеће техничке документације за пројектанте, извођаче и надзор.

Трошак намењен за развој дизајна (идејног решења, урбанистичког пројекта, главног пројекта), контроле дизајна (ревизије), као и свих потребних детаља, подршке маркетингу: слике, филмови, макете. Један од највећих ризика за УГП је подбацивање

квалитета дизајна, што је углавном последица релативно ниске цене дизајна, али и немара и пропуста дизајнера, као и нехата ревизора. Из тог разлога техничка функција УГП и контрола и управљање ризиком треба да обрате посебну пажњу на ризике које носи избор дизајнера и ревизора.

Трошак намењен за директан надзор извођача у смислу стављања сопственог ауторитета да је грађевински производ изведен квалитетно (са свим атестима, мерењима и по правилима струке), у року, и са уговореним ценама. Надзор има најважнију улогу у реализацији пројекта, јер својим печатом потврђује вредност производа: квалитативно по пројектној документацији, квантитативно, финансијски и у складу са планираном динамиком извођења. Осим тога има обавезу да упозори на елементе заштите на раду, као и заштите животне средине. Техничка функција УГП и функција контроле и управљања ризиком треба да обрате посебну пажњу на ризике које носи избор и рад надзора.

Трошак намењен за одржавање односа са партнерима, купцима и јавне односе односи се на:

Трошкови настали у периоду реализације и Трошкови настали у гарантном периоду одржавања производа.

Трошкови настали у току реализације односе се на све маркетиншке активности које чине подлогу за подршку маркетингу и продаји, колаборативне активности везане за екстерне учеснике у оквиру УГП (укључујући чување и међусобну размену документације у електронској форми), међусобну координацију активности и односа са јавношћу (нпр. коришћењем Интернет презентације, новинских чланака или Billboard огласних табли).

Трошкови који могу да настану у гарантном периоду односе се на поправке и санације које настају у гарантном периоду употребе производа, а обично се реализују преко банкарских гаранција које извођач повлачи по истеку гарантног периода.

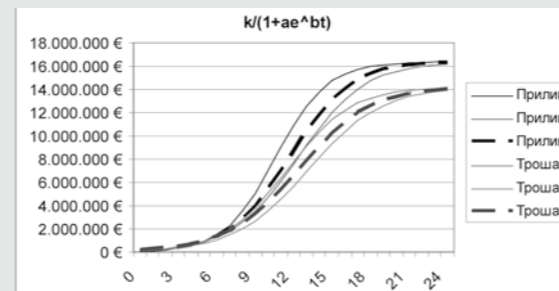
Трошак ризика $T_{риз}$ намењен је за директну заштиту УГП од „бочних ефеката“. Трошак ризика је новчано (или процентуално у односу на вредност пројекта) изражена вредност која предсказује (а у току реализације пројекта коригује) вероватноћу (не)успешности реализације пројекта (одн. настале штете), на основу које се потом доносе корективне акције којима се избегава, смањује, преноси или прерасподељује ризик.

Конкретан трошак ризика настаје из потребе да се непознате величине (или вредности) направе познатим, а за тај посао ангажују се фирме које се баве осигурањем. Агенције за осигурање материјализују под одређеним условима трошак ризика, преузимајући на себе делимично или потпуно цену штете коју дати ризици носе.

Резултат динамичког решавања свих прихода и расхода коришћењем интервалне аритметике су две криве које могу да се представе функцијом

$$Прилив(t) = \frac{P_{ук}}{1 + a_1 e^{bt}}, \text{одн.}, Расх(t) = \frac{P_{ук}}{1 + a_2 e^{bt}}$$

са одговарајућим интервалима поверења око њих:



Управљање портфолиом грађевинских пројеката

Управљање пројектом подразумева да је пројектни тим фокусиран на један пројекат који треба да заврши у планираном квалитету, са минималним трошковима и роком, и по завршетку тог пројекта добија нове задатке, односно, по завршетку одређеног пројекта чланови пројектног тима обично нису заинтересовани за даљу судбину завршеног посла.

Агенција за УГП која изводи већи број пројеката се суочава са проблемом на који начин да управља тим пројектима како би осигурала да успешно завршени пројекти донесу корист организацији не само у садашњости већ и у будућности.



Агенција за УГП може да изводи пројекте који имају заједнички циљ или карактеристику и који се организују по програмима (нпр. стамбено-пословни пројекти, болнице и сл.), а може да изводи и пројекте који не могу бити придружени ниједном програму. Целокупно управљање свим пројектима и програмима ограничује се преко једног или више портфолија.

Управљање портфолиом има за циљ да пројекте усклади са стратешким циљевима и да обезбеди да селектовани пројекти допринесу целокупном успеху фирме. Другим речима, водећи рачуна о расположивим ресурсима, треба да се одабере најбоља комбинација програма и пројеката у циљу максимизовања њиховог доприноса целокупном успеху.

Уколико се пројектима и програмима не управља на адекватан начин, ризици пословања узроковани погрешном селекцијом пројеката који ће бити изведени (засновани на погрешним критеријумима: обично на основу осећаја и/или искуства и/или оних који нису у складу са стратегијом и/или одабиром превише пројеката у односу на расположиве ресурсе) могу да буду непредвидиво високи. Непредвидивост учинка ризика значи да се ризик материјализује, без обзира на величину уложених напора да се ризици избегну.

Управљање портфолиом дефинише се као динамичан процес одлучивања у коме се листа активних

пројеката константно ажурира и прерађује. У току овог процеса нови пројекти се оцењују, селектују и категоризују. Постојећим пројектима се може повећати или смањити приоритет (могу бити и укинута), а ресурси додељени или прерасподељени активним пројектима.

Животни циклус портфолија је проширење животног циклуса пројекта и дели се на следеће фазе:

- Идентификација потреба и могућности (анализа расположивих ресурса),
 - Селекција најбоље комбинације пројеката (портфолија),
 - Планирање и извршење пројеката (управљање пројектима),
 - Лансирање пројеката (прихватање и употреба),
 - Реализација бенефита (прављење репутације).
- Неки од проблема који се јављају, а који Агенција за УГП треба да реши су:
- начин селекције пројеката у односу на расположиве ресурсе,
 - одређивање приоритета пројектима,
 - доношење одлуке када пројекат треба укинути и
 - доношење одлуке о распоређивању и оптимизацији ресурса.

Процес селекције раздвојен је у две фазе:

1. Предселекције (одн. примарне елиминације), и
2. Селекције (рангирања и одабира).

Решавање проблема предселекције и селекције технички се изводи математичким моделирањем и решава као проблем оптимизације. Решење се добија целобројним 0-1 програмирањем.

Фаза предселекције је процес избора предложених пројеката у пројекте кандидате за портфолио. У фази предселекције се углавном одлучује о пројектима који засигурно неће ући у портфолио. За процес претходне селекције агенција за УГП ангажује ресурсе:

- стручњаке који раде на избору пројеката кандидата (одн. грубе процене добити од пројекта),
- време потребно за обраду предложених пројеката, као и

• трошкове везани за обраду сваког предложеног пројекта (нпр. добијање информације о локацији, груба израда идејног решења ради усклађивања са елементима урбанистичких услова - израда претходне студије изводљивости).

Агенција за УГП обично издваја буџетска (месечна или квартална) средства неопходна за извршење процеса претходне селекције (аквизиција).

Резултат рада на предселекцији су детаљније анализе и процене о вредности пројекта, времену реализације и оцени добити (претходне студије изводљивости), што су улазни подаци за процес селекције.

У процесу селекције треба одредити који од пројеката треба да уђу у портфолио (фазу реализације), ако треба максимизовати:

1. Укупну добит,
2. Укупну добит у односу на улагања, или
3. Брзину повраћаја добити.

На основу варијанти критеријума и ранжираних избора пројеката, доноси се пословна одлука о прихватању портфолио пројеката (за реализацију).

*дипломирани инжењер грађевинарства

31. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ГРАЂЕВИНАРСТВА ВАУМА 2013 – МИНХЕН, 15 – 21. АПРИЛА

Рекордан број посетилаца

Међународни стручни сајам грађевинских машина, машина за производњу грађевинског материјала, рударских машина, грађевинских возила и пратеће опреме (31. International Trade Fair for Construction Machinery, Building Material, Machines, Mining Machines, Construction Vehicles and Construction Equipment - Minhen 15-21. april)



МОМИР СТАНОЈЕВИЋ*

Ове године је у периоду од 15. до 21. априла одржан 31. по реду сајам БАУМА у Минхену.

БАУМА је један од највећих међународних сајмова по обиму опреме и машина које се излажу као и по броју посетилаца који долаза из целог света. Сајам се одржава сваке треће године у организацији Messe München GmbH.

На сајму је ове године било преко 4300 излагача из 200 земаља који су излагали своје производе и најновије технологије и достигнућа на површини од 570.000 м² у затвореним халама и на отвореном простору и окупили око 530.000 посетилаца.

Овогодишња Баума је имала највећи број посетилаца у својој досадашњој историји.

Као манифестација и место где се сусрећу произвођачи из разних области индустрије као и компаније које се баве изградњом Баума даје сјајну прилику за подстицај индустрији, грађевинарству и рударству привредним гранама које последњих година бележе стагнацију или рецесију. Енергетика као област која повезује све ове гране је такође зависна од њих и њен развој подстичу индустрија и грађевина.

Нарочито је карактеристично за овогодишњи Баума сајам у Минхену што је забележен рекордан број посетилаца ван Немачке чак 200.000.



Земље из којих је највише посетилаца дошло су репективно Аустрија, Швајцарска, Италија, Русија, Француска... Овогодишњи Баума 2013 сајам у Минхену је као партнерску земљу имао Индонезију чији је највиши државни врх био на сајму.

Како је Клаус Дитрих, водећи човек Минхенског сајмишта на завршној конференцији рекао, нарочито је значајно рећи да су



већина посетилаца компетентни људи и стручњаци из различитих области грађевинарства, енергетике, рударства.

Фирме које излажу су подељене у четири велике групе према области којима се баве и на тај начин су и организоване и по халама.

Четири главне области које су присутне на Бауми су:

1. Возила и грађевинска механика за градилишта
2. Машине и опрема за руднике ископ и груба обрада руда
3. Постројења и машине за производњу грађевинског материјала и припрему материјала за грађење
4. Пратећа опрема и резервни делови за машине из области грађевинарства и рударства

Многе фирме нису само визуелно излагале производе већ је на њиховим штандовима организована и практична демонстрација рада машина и алата. Међу упечатљивим



демонстрацијама функционалности грађевинских машина је била она коју је организовала фирма Wacker Neuson. (слика бр. 4 и 5)

Највише простора су заузеле фирме попут Liebherr, Caterpillar, Terex, JCB-а које су изложиле неке од својих најјачих и најмоћнијих машина и специјалних дизалица. Либхер је примера ради, изложио дизалицу која може масу од 750 т



да подигне на висину од 50 м док су у њиховој понуди презентоване и снажније дизалице са капацитетом и до 1200 т. (слика бр. 6)

Представљени су готови производи али и поједини склопови и делови машина као и погонски делови машина и возила који су изложени као решење за аплицирање у многим сложеним постројењима.



Изложен је примера ради дизел мотор године произвођача MTU који покреће најснажније грађевинске машине на великим градилиштима. (слика бр.9)

Произвођач дизел агрегата SDMO је изложио читаву палету агрегата од најмање снаге реда пар kW до најснажнијих реда MW. (слика бр. 10)



Наравно, нису изостали ни произвођачи ручног и преносног алата за извођење радова и финалну обраду на градилиштима који увек понуде још нешто иновативно стално унапређујући ергономију и безбедност



на раду. DeWalt, Stihl, Bosch, Makita... Своје производе излагале су и фирме које се баве заштитним средствима у раду које су увек неопходни пратиоци у грађевине, индустрије и енергетике.

Импесионира и колико новца велики светски произвођачи грађевинских машина улажу појављујући се и излажујући на сајмовима

као што је Баума - реч је о вишемилионским износима у еврима. Међутим, уложени новац се многим исплатио. Тако један од директора Caterpillara није крио чињеницу да је ова фирма продала више машина на овом сајму него на било ком до сада и да су потукли све рекорде.

Представник борда директора Masa GmbH је изјавио да је ова компанија имала висока очекивања пре Бауме 2013 и да су сва та очекивања премашена.

Дакле, појавити се и излагати на Бауми значи држати корак са новим технологијама, одржавати контакт са постојећим клијентима, убедити нове клијенте у озбиљност у пословању и сагледати конкуренцију у њеном правом светлу... За посетиоце међу којима је била и екипа инжењера и техничких лица фирме ПД Електроисток Изградња, д.о.о. ово је прилика да поред упознавања са производима индустрије великих грађевинских машина, машина за рударство, алата и пратеће опреме, упознају и колеге из светских компанија које се баве сличном делатношћу тј изградњом и пројектовањем енергетских објеката и постројења.



Иначе, сајам у Минхену као компанија тј. Messe München GmbH организује годишње 40 сајмова и стручних скупова. Сајмиште у Минхену је једно од најсавременијих и најфункционалнијих на свету и вероватно једно од најпрофитабилнијих.

*дипломирани инжењер електротехнике, председник Подсекције дипломираних инжењера електротехнике

TONDACH na Sajmu građevinarstva - PRVIH 10 GODINA U SRBIJI

Kompanija Tondach-Potisje Kanjiža ove godine obeležava dva značajna jubileja: 110 godina postojanja, kao i 10 godina prisustva Tondach-a u našoj zemlji.

Austrijski koncern Tondach je pre deset godina na Beogradskoj berzi kupio većinske akcije Potisje Kanjiža i tako postao novi vlasnik ovog lidera u proizvodnji opekarskih proizvoda, a pre svega keramičkih crepova u našoj zemlji.

Ulaganjem od 45 miliona evra, Tondach je imao za cilj da ojača lidersku poziciju na tržištu Srbije, kao i u zemljama u okruženju, što je ova kompanija već i ostvarila do 2003. godine.

posebnu pažnju poklanja edukaciji budućih stručnjaka.

Tondach pomaže školovanje đaka krovopokrivačke struke u tri školska centra: Subotici, Adi i Knjaževcu. Takođe, ostvaruje odličnu saradnju sa srednjim, višim i visokim školama građevinske i arhitektonske struke.

Uspeh ovog austrijskog koncerna ogleda se i kroz odličnu saradnju sa Inženjerskom komorom, kao i drugim strukovnim Udruženjima, Društvima,



Na Beogradskom sajmu građevinarstva 2013., od 16. do 20. aprila u Hali 2, svi posetioci sajma, a i šira javnost, imali su priliku da vide deo onoga što je urađeno i postignuto u proteklih (1)10 godina u ovom renomiranom proizvođaču građevinskog materijala.



Pored ulaganja u osavremenjavanje tehnologije proizvodnje i inovacije, o čemu svedoče i mnoga stručna priznanja od kojih se posebno izdvajaju: Šest nagrada „Nove vizure“ i tri Posebna priznanja stručnog Žirija Beogradskog sajma za inovacije i kvalitet proizvoda, preko 30 nagrada za dizajn i kvalitet ukrasno-upotrebne keramike umetničke radionice „Majolika“ i 16 nagrada GRAND PRIX Udruženja Ekonomskih Propagandista Srbije za najbolji promotivni nastup, kompanija

Savezima i Zavodima. Osnivač je i član SIGP, DIMK, Saveta Zelene gradnje, a aktivan je i uradu Privredne Komore na svim nivoima.

Jedini je proizvođač koji nudi besplatnu savetodavnu tehničku podršku, počev od projektovanja pa sve do izvođenja i nadzora nad izvođenjem krovopokrivačkih radova.

Jedini je proizvođač koji za svoje proizvode nudi pismenu garanciju od 33 godine.

Jedini je proizvođač sa pravom korišćenja EKOLOŠKOG ZNAKA u našoj zemlji.



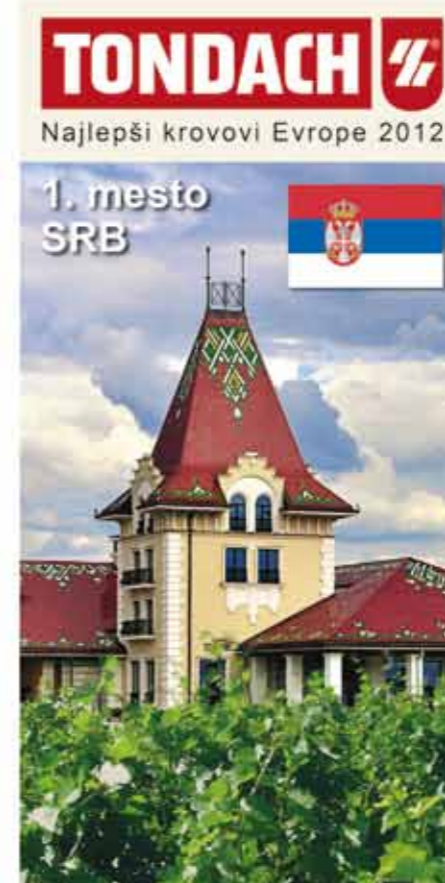
Prvi je proizvođač koji je u naše građevinarstvo uveo revolucionarne novine ponudom crepova većeg formata, crepova sa mogućnostima pomičnog letvisanja i crepova u boji.



Prvi je proizvođač koji je zaokružio svoj asortiman dodatnom keramičkom i nekeramičkom opremom, koja krovnim sistemima TONDACH daje dodatnu trajnost, vizuelno jedinstvo i povećanu energetska efikasnost.

U Tondach-Potisje Kanjiža su posebno ponosni na to što su objekti iz Srbije već dva puta pobedili na međunarodnim konkursima za izbor najlepših krovova Evrope, i to 2008. godine sa Krovovima apartmanskog naselja na Zlatiboru i 2013. godine sa Krovom vinarije „Zvonko Bogdan“ na Paliću-Subotica.

Za ovogodišnji sajamski nastup Tondach-u je od strane UEPS zasluženno dodeljeno priznanje „GRAND PRIX“ za najbolji promotivni nastup na 39. Sajmu Građevinarstva.



Kontakt osoba i telefoni za dodatne informacije:
TONDACH-Potisje Kanjiža, a.d., Kanjiža
Aleksandar Beronja, rukovodilac promotivnih aktivnosti
www.tondach.rs, e-mail: aberonja@tondach.rs
tel: +381/24 873 303, lok. 250

